

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Libor CACH

**MORAVSKOTŘEBOVSKO: REGIONÁLNĚ
GEOGRAFICKÁ ANALÝZA TRHU PRÁCE**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Petr Kladivo, Ph.D.

Olomouc 2014

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Bc. Libor Cach (R12049)
Studijní obor:	Regionální geografie
Název práce:	Moravskotřebovsko: regionálně geografická analýza trhu práce
Title of thesis:	Moravskotřebovsko: regional geographical analysis of the labour market
Vedoucí práce:	Mgr. Petr Kladivo, Ph.D.
Rozsah práce:	126 stran

Abstrakt:

Práce se zabývá trhem práce ve správním obvodu Moravské Třebové. První částí se věnuje vývoji trhu práce po roce 1989 obecně a následně příčinám nezaměstnanosti. V zájmovém regionu je sledován taktěž časový vývoj, ale také struktura trhu práce a nezaměstnanosti, a vliv ekonomické krize. Následuje charakteristika největších zaměstnavatelů v regionu a výzkum vlivu ekonomické krize.

Klíčová slova:

trh práce, nezaměstnanost, ekonomická krize, Moravskotřebovsko, průmysl

Abstract:

This thesis deals with the labour market in the administrative district of Moravská Třebová. The first part deals with the development of the labour market after 1989 in general and subsequently with the causes of unemployment. Another important aspects this thesis is focused on are monitoring the development of unemployment, structural changes of the labour market and an impact of economic crisis in the region. Characteristics of the largest employers in the region and research of the impact of the economic crisis on that companies are also included.

Keywords:

labour market, unemployment, economic crisis, Moravskotřebovsko, industry

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Libor CACH**
Osobní číslo: **R120249**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Moravskotřebovsko: regionálně geografická analýza trhu práce**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem diplomové práce je zhodnocení vývoje situace na trhu práce ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Moravská Třebová po roce 1989. Autor se detailněji zaměří na období 2008-2011 a zhodnotí dopady ekonomické recese na trh práce v regionu. Součástí studie bude komparace s ostatními oblastmi okresu Svitavy (Poličsko, Litomyšlsko a Svitavsko) a také případové studie zaměřené na dopady ekonomické krize na nejvýznamnější zaměstnavatele v regionu. Diplomant zhodnotí pozici problémových skupin obyvatelstva na regionálním trhu práce. Práce bude doplněna kartografickými a dalšími grafickými výstupy.

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání

Rozsah pracovní zprávy: 20 000 - 24 000 slov

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

FIALA, T., KUNC, J., TOUŠEK, V. (1999): Aktuální tendence v zaměstnávání cizinců na trhu práce v ČR. In: Geografie XI. Část A. - Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 45 ? 54.

HORÁKOVÁ, M. (2005): Cizinci na trhu práce v České republice v letech 1994-2004. Praha: VÚPSV.

HORÁKOVÁ, M. (2007): Mezinárodní pracovní migrace v ČR (Bulletin č. 19). Praha: VÚPSV.

MAREŠ, P. (1998): Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: Slon.

SIROVÁTKA, T. (1995): Politika pracovního trhu, MU Brno, 171 s.

TOUŠEK, V. (1999): Geografické aspekty transformace českého průmyslu po roce 1989. Habilitační práce. Geografický ústav MU v Brně, 156 s.

Dále:

a) výroční zprávy příslušných ÚP

b) ročenky trhu práce a další publikace MPSV ČR

c) Publikace ČSÚ (např. Dojíždka za prací a do škol ? SLDB 2001, statistické ročenky)

c) geograficky zaměřené odborné publikace k trhu práce, např. od V. Touška, T. Sirovátka nebo P. Mareše

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Petr Kladivo, Ph.D.**

Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **6. prosince 2012**

Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2014**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 6. prosince 2012

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci zpracoval samostatně a uvedl v seznamu veškerou použitou literaturu a jiné zdroje.

Olomouc, 17. dubna

.....

Podpis

Rád bych na tomto místě poděkoval především vedoucímu diplomové práce Mgr. Petru Kladivovi, Ph.D. za cenné rady, ochotu a trpělivost při zpracování této práce. Dále také zástupcům firem, které jsem navštívil za poskytnuté informace a postřehy. Velké poděkování patří i mé rodině a blízkým, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

OBSAH:

1 Úvod a cíle práce	9
2 Definice základních pojmů a rešerše literatury	11
3 Zdroje dat a metodika práce.....	18
3.1 Zdroje dat	18
3.2 Metodika práce	21
4 Geografická charakteristika území.....	29
5 Vývoj nezaměstnanosti po roce 1989	32
5.1 Příčiny nezaměstnanosti v 90. letech.....	34
5.2 Příčiny nezaměstnanosti po roce 2000	35
5.3 Vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji.....	37
5.4 Vývoj nezaměstnanosti na Moravskotřebovsku	40
6 Trh práce na Moravskotřebovsku.....	49
6.1 Vzdelanostní struktura uchazečů o zaměstnání.....	58
6.2 Zaměstnanost problémových skupin obyvatelstva	60
6.3 Cizinci na trhu práce.....	71
6.4 Dojíždka za prací	73
6.5 Struktura zaměstnanosti	76
7 Zaměstnavatelé v regionu Moravskotřebovska	81
7.1 Historie průmyslové výroby v regionu	81
7.2 Největší zaměstnavatelé Moravskotřebovska v roce 1987.....	81
7.3 Největší zaměstnavatelé Moravskotřebovska v současnosti.....	84
8 Ekonomická krize a průmysl Moravskotřebovska	91
8.1 Ekonomická krize.....	91
8.2 Případová studie	92
9 Řešení nezaměstnanosti a výhled do budoucna.....	102
10 Závěr	106

Summary	108
Seznam použité literatury a zdrojů	109
Tištěné zdroje.....	109
Elektronické zdroje	111
Seznam příloh	115

1 Úvod a cíle práce

Předkládaná diplomová práce bude věnována především správnímu obvodu obce s rozšířenou působností Moravská Třebová (dále SO ORP Moravská Třebová nebo Moravskotřebovsko), ve kterém, jak už samotný název napovídá, bude řešit situaci na lokálním trhu práce. Studie tak plynule naváže na autorovu práci bakalářskou, která se věnovala postavení tohoto obvodu v Pardubickém kraji především z hlediska socio-demografických ukazatelů (problematika nezaměstnanosti byla řešena pouze okrajově).

Moravskotřebovsko je regionem, který se již dlouhodobě potýká s vysokou nezaměstnaností. Hodnoty ukazatelů, pomocí kterých ji měříme, tu poměrně výrazně přesahují v negativním slova smyslu hodnoty vztažené k hierarchicky vyšším územním jednotkám - Pardubickému kraji nebo celé České republice. Nejen podle prvního pohledu do statistik, ale i z každodenního života v tomto regionu je zřejmé, že nezaměstnanost zde patří k nejpálčivějším problémům, který je potřeba intenzivně řešit. Situace dospěla až k tomu, že každý další ekonomický úpadek, byť sebemenšího podniku, spojený se ztrátou pracovních příležitostí a propuštěním zaměstnanců, vytváří napětí ve společnosti. Moravskotřebovsko se z celorepublikového pohledu řadí dokonce k nejvíce postiženým regionům z hlediska nezaměstnanosti. Situaci příliš nepomohla ani ekonomická recese posledních let, když jedním z jejích typických projevů je právě zhoršení situace na trhu práce, obzvlášť v regionech s podobnými charakteristikami jako Moravskotřebovsko, často označovanými jako vnitřní periferie České republiky.

Současně si musíme uvědomit, že region, jemuž se v práci věnujeme, není prostorem homogenním, právě naopak. Je tu zastoupen prostor městský, urbánní, v podobě středisek Moravské Třebové nebo Jevíčka, a samozřejmě oblasti rurálního charakteru. Heterogenita se tak projevuje nejen prostorovou diferenciací demografických, sociálních, ekonomických a dalších charakteristik,

ale i funkčními vztahy mezi středisky a obcemi v jejich zázemí. Tomuto faktu odpovídá i nerovnoměrnost ukazatelů, kterými měříme nezaměstnanost, takže se nelze spokojit s hodnocením vybraných ukazatelů na úrovni celého SO ORP, ale je zapotřebí se dostat i ke studiu jevů uvnitř samotného správního obvodu, na obecní úrovni.

Z výše uvedeného vyplývá i nadefinování cílů diplomové práce. Tím primárním a tedy hlavním cílem je pokus o komplexní zhodnocení situace na trhu práce ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Moravská Třebová po roce 1989. Detailněji se zaměříme na vývoj mezi lety 2008-2011, jehož součástí bude zhodnocení dopadů ekonomické krize na region. Sledovat budeme vývoj ukazatelů trhu práce – míru nezaměstnanosti, počet volných pracovních míst, dotkneme se problémových skupin na trhu práce (jako jsou např. zdravotně postižení, dlouhodobě nezaměstnaní, osoby starší 50 let či osoby s nejnižším vzděláním) atd.

Součástí studie bude i stručné zhodnocení vývoje u největších současných i v minulosti významných zaměstnavatelů v regionu a posouzení jejich vlivu na trh práce v době ekonomické recese. Zmíníme i problematiku zahraničních investic v území. Mezi další dílčí cíle pak bude patřit zhodnocení postavení regionu v rámci Pardubického kraje pomocí komparace s okolními správními obvody, resp. SO ORP okresu Svitavy (Polička, Litomyšl a Svitavy), případně s okolními správními obvody náležícími do jiných okresů. Zjištěné závěry pak budou prezentovány v podobě tabulkových, grafických a kartografických výstupů.

2 Definice základních pojmů a rešerše literatury

Nezaměstnanost je definována jako stav, kdy je daná osoba schopna práce (věkem, zdravotním stavem, apod.), chce zaměstnání (v současné situaci) a je přes všechnu tuto snahu v daný okamžik bez zaměstnání.¹

Analyzovat a chápat trh práce předpokládá identifikovat nejen výši nezaměstnanosti, ale i její strukturu regionální či strukturu z jiných hledisek, jako je například struktura odvětvová, kvalifikační nebo demografická. Běžná míra nezaměstnanosti představuje jen globální pohled na stav nezaměstnanosti, teprve porovnání statistik uvnitř populace, ale i mezi jednotlivými populacemi dává hrubou představu o jejich specifických rysech.²

Nezaměstnanost je ukazatelem především ekonomickým. Proto je na místě uvést několik základních teoretických přístupů k ekonomice, a tím i potažmo k trhu práce. Zjednodušeně lze klasifikovat podle toho, jakým způsobem se má společnost snažit vyrovnávat s nezaměstnaností, a souvisejí se třemi základními paradigmaty ekonomického myšlení: liberálním, keynesiánským a marxistickým. *Liberálové* jsou typičtí svojí koncepcí trhu a rovnováhy na trhu, zajišťované svobodnou soutěží. Pracovní síla je zde zbožím, je nezaměstnanost jen výsledkem působení tržního mechanismu, a jako taková je do jisté míry funkční a bezproblémová. Je výrazem krátkodobé nerovnováhy mezi poptávkou a nabídkou práce, projevem výjimečného narušení ekonomické rovnováhy. Nezaměstnanost je vlastně způsobována nepružností nabídky na trhu práce. Nezaměstnanost ovlivňují i výše podpor a velikost stigma přisouzeného společností nezaměstnanému. Systém zaručeného příjmu z dávek sociálního státu oslabuje podnět k práci. *Keynes* rozlišuje čtyři druhy nezaměstnanosti:

---

¹ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-864-2908-3.

² taktéž

- dočasnou (frikční), vznikající v důsledku toho, že určitá část lidí opouští jednu zaměstnání za účelem nalezení nového, lepšího zaměstnání, v tomto případě hovoříme o frikční nezaměstnanosti

- sezónní, podmíněnou tím, že v určité době některá výrobní odvětví ztrácejí objekt své činnosti (sezónní práce v zemědělství či ve stavebnictví)

- cyklickou, vznikající v podmínkách cyklické deprese z hospodářského cyklu a konfrontace efektivity jednotlivých podniků na trhu práce (mizí práce, ale nemizí pracovní místa)

- strukturální, vzniká tehdy, když zaniká určité výrobní odvětví, mizí nejen práce, ale i pracovní místa. Spojuje se s tzv. technologickou nezaměstnaností, jejíž podstatou je, že rozvoj nových metod úspor práce předstihuje vytváření nových pracovních míst (lidé jsou vytlačeni technologiemi)

Keynes se soustředí na problém nedostatečné poptávky, zde je odlišnost od liberálů, chápe mzdu jako cenu a mzdové náklady jako výrobní náklady, které tvoří zdroj kupní síly obyvatelstva. V depresi proto není řešením snižování mezd, ale stimulace poptávky. Sociální stát není chápán jako negativní faktor ovlivňující nezaměstnanost. *Marxismus* říká, že je nezaměstnanost spjata s kapitalismem, který je vnitřně neschopný vyhnout se opakujícím se krizím, a proto opakující se masové nezaměstnanosti. Chápou tržní ekonomiku jako nestabilní v důsledku jejích vnitřních rozporů. Problém nezaměstnanosti zde není řešitelný proto, že plní funkce při udržování kapitalistického systému hospodářství, kde vytváří rezervu pracovních sil v záloze. Nezaměstnanost je chápána jako důsledek nerovnováhy mezi reprodukcí pracovních sil a akumulací kapitálu. Odstranit ji lze jen zrušením soukromého vlastnictví výrobních prostředků.³

---

³ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-864-2908-3.

Autorky Václavíková, Kolibová a Kubicová rozlišují osm typů nezaměstnanosti. Kromě již zmíněné nezaměstnanosti frikční, sezónní, cyklické a strukturální, je to také nezaměstnanost:⁴

- skrytá, kterou tvoří lidé, které nenajdeme v registrech úřadu práce, i když o práci mají zájem. Jsou to ženy v domácnosti, mladiství, lidé v předdůchodovém věku. Patří sem i osoby, které jsou zařazeny do rekvalifikačních kurzů, právě díky účasti v programech aktivní politiky zaměstnanosti nejsou již tito jedinci vedeni jako nezaměstnaní, zároveň však nevykonávají řádné zaměstnání.
- dobrovolná, tu tvoří osoby, které hledají práci za vyšší mzdu než tu, kterou jim nabízí současní zaměstnavatelé.
- technologická nezaměstnanost vzniká zaváděním nových strojů a technologií do výroby, které nahrazují lidskou práci. Tento typ se dotýká nejen nekvalifikovaných či nedostatečně kvalifikovaných pracovníků, ale i vysoce vzdělaných odborníků. Někteří autoři spojují technologickou nezaměstnanost se strukturální nezaměstnaností.
- dlouhodobá, je, pokud je uchazeč veden v registru nezaměstnaných 12 a více měsíců. Patří mezi rizikové formy nezaměstnanosti.

V této práci bude sledována časová osa vývoje nezaměstnanosti od roku 1989, kdy nastala transformace ekonomiky a skončila éra centrálního plánování, kde existovala povinnost pracovat a nezaměstnanost de facto neexistovala. S přechodem na tržní ekonomiky, v níž si lidé mohou vybírat zaměstnání, je pro vývoj zaměstnanosti určující poptávka a nabídka na trhu práce. Očekávalo se, že s poklesem výroby a velkými strukturálními změnami na počátku

---

⁴ VÁCLAVÍKOVÁ, Anna, Helena KOLIBOVÁ a Alina KUBICOVÁ. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti*. Vyd. 1. Opava: Optyx, 2009, 149 s. ISBN 978-808-5819-762.

transformace bude složitá i situace na trhu práce, a to jak v podobě zvyšování nezaměstnanosti, tak i ve značném přesunu pracovníků mezi obory.⁵

Pro lepší pochopení problematiky bylo důležité seznámení se s odbornou literaturou pracující s problematikou trhu práce a nezaměstnaností. Literatury tohoto typu se po roce 1989 objevuje celá řada, a to nejen z pohledu geografického, ale i ekonomického či sociálního. Právě několik různých hledisek a pohledů z různě zaměřené literatury, která se pokaždé dívá na trh práce z jiného úhlu, je důležitých k pochopení celé situace na trhu práce a jeho koloběhu.

Dlouhodobě se této problematice z geografického hlediska věnuje Sirovátka.⁶ Dále pak Fiala, Kunc a Toušek, kteří se zabývali problematikou zaměstnávání cizinců.⁷ Nesmíme opomenout ani bulletiny Milady Horákové, které vychází pod záštitou VÚPSV (Výzkumný ústav práce a sociálních věcí). Zajímavou publikaci vydala Hančlová, Tvrdý a kolektiv.⁸ Tento studijní materiál je zaměřen na vybrané problémy regionálních trhů práce, na jejich klasifikaci a zkoumání projevů strukturálních změn v území. Studie jsou provedeny zejména do úrovně krajů a České republiky. Jsou zde uvedeny teoretické přístupy k regionálním trhům práce, definice základních pojmů a teoretické souvislosti fungování regionálních trhů práce. Autoři se v publikaci pokusili i o predikci v nadcházejících letech.

---

⁵ SPĚVÁČEK, Vojtěch. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Praha: Linde, 2002, 525 s. ISBN 80-861-3132-7.

⁶ SIROVÁTKA, T., ŽIŽLAVSKÝ, M.: *Český trh práce ve druhé polovině 90. let*. In *Politická ekonomie*, 2002, roč. L, č. 3, ISSN 0032-3233.

SIROVÁTKA, Tomáš. *Politika pracovního trhu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1995, 171 s. ISBN 80-210-1251-X.

⁷ FIALA, T., KUNC, J., TOUŠEK, V. (1999): *Aktuální tendence v zaměstnávání cizinců na trhu práce v ČR*. In: *Geografie XI. Část A*. - Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 45 - 54.

⁸ HANČLOVÁ, Jana a Lubor TVRDÝ. *Modelování a klasifikace regionálních trhů práce: sborník příspěvků ze VII. ročníku konference* : Brno 8.-9. září. 1. vyd. Editor Daniel Borecký. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2002, 146 s. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 145. ISBN 80-248-0220-1.

Z pohledu ekonomického je dobrým zdrojem publikace od Kotýnkové.⁹ Kniha je věnována otázkám spojeným s problematikou evropského a českého trhu práce a jeho změnám v průběhu času, ke kterým došlo od počátku 90. let minulého století. Nalezneme zde dvě části, kde první z nich se zabývá otázkami evropského trhu práce, především evropskými strategiemi zaměřenými na strukturální změny trhu práce s cílem zajistit vysokou a stabilní zaměstnanost ve všech členských zemích. Ve druhé části nalezneme informace o českém trhu práce, pozornost je věnována vývoji zaměstnanosti na českém trhu práce a otázkám jeho flexibility.

Ze strany sociálního hlediska nezaměstnanosti nás problematikou provede publikace od Mareše.¹⁰ Dalším autorem, který pozoruje trh práce více ze sociologického hlediska je Kuchař.¹¹ Publikace pojednává o nezaměstnaných jako o vyloučené skupině, která má omezené prostředky pro svůj každodenní život, a je tím odsouzena k úplnému sociálnímu vyloučení. Další autorkou, která se věnuje nezaměstnanosti z hlediska nejen ekonomického, ale i sociálního je Buchtová.¹² Tato publikace přibližuje práci, zaměstnanost a ztrátu práce v jejich širším antropologickém, sociálním a ekonomickém kontextu. Pozornost je věnována filozofickým, psychologickým a zdravotním důsledkům dlouhodobé ztráty práce pro člověka. Řešení problému přihlíží k významu práce pro člověka, k roli práce v životě jedince, rodiny a širšího společenství. V této souvislosti je posuzován i nejednoznačný novodobý problém

---

⁹ KOTÝNKOVÁ, Magdalena. *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2006, 256 s. ISBN 80-245-1149-5.

¹⁰ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-864-2908-3.

¹¹ KUCHAR, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2007, 183 s. ISBN 978-802-4613-833.

¹² BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, 236 s. ISBN 80-247-9006-8.

nahrazování živé lidské práce technikou a některé aspekty ekonomické globalizace dnešního světa. Úvahy autorů vycházejí z reflexe nezaměstnanosti v lékařských a společenských vědách, sledují problémy nejčastějších duševních a somatických onemocnění. Analýza nezaměstnanosti je rozšířena o ukázky textů z klasických studií z období velké hospodářské krize třicátých let 20. století. Jsou zde vloženy i krátké úryvky z rozhovorů s lidmi, kteří ztratili práci.

K problematice transformace průmyslu po roce 1989, nám poslouží habilitační práce od Touška.¹³ Dále publikace od Spěváčka.¹⁴ Tato publikace nám poskytuje ucelený, přehledný a srozumitelný náhled na transformaci průmyslu v naší zemi, která byla důležitá na nastávající situaci na trhu práce, i z dlouhodobého hlediska. Transformací se zabývá také Jonáš.¹⁵ Z jehož publikace byly taktéž čerpány užitečné informace o proběhnuvší transformaci. K transformaci ekonomiky neodmyslitelně patří i privatizace, která na našem území proběhla specifickým způsobem. K problematice privatizace byla použita kniha od Švejnara.¹⁶ A protože je diplomová práce zaměřená i na problematiku ekonomické krize a jejímu vlivu na trh práce, bylo nutné nastudovat i literaturu tohoto směru, posloužila nám kniha od Klvačové.¹⁷ V této publikaci jsou detailně popsány příčiny vzniku krize, průběh, ale zejména řešení a ekonomická opatření, která byla přijata. Krátce je region

---

¹³ TOUŠEK, V. (1999): *Geografické aspekty transformace českého průmyslu po roce 1989*. Habilitační práce. Geografický ústav MU v Brně, 156 s.

¹⁴ SPĚVÁČEK, Vojtěch. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Praha: Linde, 2002, 525 s. ISBN 80-861-3132-7.

¹⁵ JONÁŠ, J.: *Ekonomická transformace v České republice: makroekonomický vývoj a hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1997. 207 s. ISBN 80-85943-22-0.

¹⁶ ŠVEJNAR, Jan. *Česká republika a ekonomická transformace ve střední a východní Evropě*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 359 s. ISBN 80-200-0568-4.

¹⁷ KLVAČOVÁ, Eva. *Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009, 101 s. ISBN 978-80-7431-012-6.

představen i z pohledu fyzické geografie, zde nám posloužili publikace Quitta.¹⁸ A jako poslední publikace od Demka¹⁹, která obsahuje kompletní geomorfologické členění a charakteristiku území ČR.

Velmi kvalitním a komplexním, byť netištěným, metodickým zdrojem je elektronický učební text Aplikace v regionální a sociální geografii. Tento web vznikl v rámci projektu dotovaného Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity. Je zaměřen na teoretické zvládnutí i praktické aplikace kvantitativních, statistických a jiných metod využívaných v oblastech socioekonomické geografie, tudíž u trhu práce. Obsahuje komentované výpočty nejrůznějších specifických měr nezaměstnanosti, postupný vývoj metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti, a nejrůznější odkazy na odborné publikace. Hlavním autory učebního textu jsou doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc., a kolegové Mgr. Petr KLADIVO, Ph.D. a Mgr. Michal JANOTA.

---

¹⁸ QUITT, Evžen. *Klimatické oblasti ČSR 1 : 500 000*. Brno: GÚ ČSAV, 1971.

¹⁹ DEMEK, Jaromír; MACKOVČIN, Peter, a kolektiv. *Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny*. 2. vyd. Brno: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2006. 582 s. ISBN 80-86064-99-9.

3 Zdroje dat a metodika práce

3.1 Zdroje dat

Nejdůležitějším zdrojem dat je Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), konkrétně Integrovaný portál MPSV, který obsahuje detailní statistiky nezaměstnanosti. Data jsou zde tříděna na čtvrtletní a měsíční statistiky a statistiky z územního hlediska. Kromě nezaměstnanosti jsou zde mimo jiné i data o počtu uchazečů a volných pracovních míst, to vše za celou ČR až po obce v SO ORP. Najdeme zde i výpisy různých projektů, které probíhají nebo probíhat budou. Jedná se o projekty na podporu zaměstnanosti, začleněním na trh práce atd. Většina projektů je pod hlavičkou Evropského sociálního fondu. Tyto data jsou dostupná pouze do konce roku 2011, tudíž pouze do tohoto roku bude probíhat analýza trhu práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytuje pro studijní účely GIS prostorovou analýzu trhu práce, kde jsou pro všechny obce ČR vedeny a počítány charakteristiky trhu práce.

Správa služeb zaměstnanosti (SSZ) zveřejňuje již od počátku své existence (1990) každý měsíc údaje o počtu evidovaných uchazečů o zaměstnání a volných pracovních místech, každé čtvrtletí informace o struktuře uchazečů i volných pracovních míst, a to až do úrovně okresů. Kromě toho zveřejňuje i údaje o míře nezaměstnanosti v krajích a okresech ČR.

Dalším neméně důležitým zdrojem dat pro diplomovou práci je Český statistický úřad (ČSÚ), kde jsou k dispozici různé analýzy trhu práce, informace o aktivní politice zaměstnanosti pro Pardubický kraj, ale i pro konkrétnější regiony. Pod ČSÚ spadá i Sčítání lidu, domů a bytů (SLBD), které nám poslouží jako zdroj informací o struktuře zaměstnanosti v národním hospodářství, a to data ze SLBD v roce 1991, 2001 a SLBD 2011. Český statistický úřad poskytuje i data z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). Význam dat zjišťovaných VŠPS je však pro regionálně geografický výzkum značně omezený, neboť poskytují údaje o zaměstnanosti pouze do úrovně krajů. Výběrové šetření

probíhá u nás od prosince 1992. Poskytuje údaje o pracovní síle zjištěné dotazníkovým šetřením v domácnostech ČR, a to za každé kalendářní čtvrtletí (do konce roku 1997 za sezónní období jaro až zima). Předmětem VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech a osoby obvykle v daném bytě bydlící. Výběrový soubor VŠPS původně zahrnoval 23 tis. domácností, ale v průběhu dalších let se rozšířil. Tento rozsah souboru umožňuje získat odhady charakteristik trhu práce na úrovni republiky i odhady krajských a regionálních hodnot s přesností požadovanou Eurostatem. Na základě výsledků VŠPS vychází každé čtvrtletí publikace s názvem „**Zaměstnanost a nezaměstnanost v ČR podle výsledků výběrového šetření pracovních sil**“, jednou ročně pak publikace „**Trh práce v České republice**“. Zde jsou výsledky šetření zpětně přepočteny od roku 1993 na územní členění dané zákonem č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, který vešel v platnost dne 1. 1. 2000. Kromě údajů o zaměstnanosti a nezaměstnanosti poskytují data z VŠPS také informace o obyvatelstvu, např. o jeho vzdělanostní a věkové struktuře.²⁰

Tabulková část obou zmíněných publikací obsahuje údaje za celkovou zaměstnanost (zaměstnanost v národním hospodářství) a zvláště za zaměstnanost v civilním sektoru, do kterého nejsou zahrnuti příslušníci armády. Zaměstnanost je strukturována podle více kritérií, především jde o strukturu zaměstnaných podle pohlaví a věku. U věku jsou uvedeny jednak 4 skupiny (15 – 29 let, 30 – 44 let, 45 – 59 let a 60 a více let) a jednak 11 pětiletých skupin. Dalším kritériem je nejvyšší dokončené vzdělání, včetně oborů (Klasifikace kmenových oborů vzdělání KKOV). Podle výše vzdělání byly vytvořeny 4 kategorie vzdělání zaměstnaných osob (ISCED 97), a to:²¹

---

²⁰ *Aplikace v regionální a sociální geografii* [online]. 2009 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz>

²¹ *taktéž*

- osoby bez vzdělání (KKOV A), s nedokončeným základním vzděláním (B), základním vzděláním (C) nebo nižším středním vzděláním (praktická škola, D) byly zahrnuty pod kategorií „základní vzdělání“,
- osoby s nižším středním odborným vzděláním (E), středním odborným vzděláním s výučním listem (H) nebo se středním nebo středním odborným vzděláním bez maturity i výučního listu (J) byly zahrnuty pod termín „střední vzdělání bez maturity“
- osoby s úplným středním vzděláním (gymnázia, K), úplným středním odborným vzděláním s vyučením i s maturitou (L), úplným středním odborným vzděláním s maturitou bez vyučení (M) nebo vyšším odborným vzděláním (N) spadaly do skupiny „střední vzdělání s maturitou“ a
- osoby s bakalářským (R), vysokoškolským (T) nebo doktorským (V) vzděláním do kategorie „vysokoškolské vzdělání“.

Odvětvová struktura zaměstnaných, o které v práci bude také řeč, byla až do konce roku 2008 hodnocena podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ). Od počátku roku 2009 je již používána upravená Klasifikace ekonomických činností (CZ–NACE). Klasifikace CZ-NACE byla vypracována podle mezinárodní statistické klasifikace ekonomických činností, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006 ze dne 20. prosince 2006, kterým byla zavedena statistická klasifikace ekonomických činností NACE Revize 2 a kterým se změnilo nařízení Rady (EHS) č. 3037/90 a některá nařízení ES o specifických statistických oblastech. Klasifikace CZ-NACE zohledňuje technologický rozvoj a strukturální změny hospodářství za posledních 15 let, je relevantnější s ohledem na hospodářskou realitu a lépe srovnatelná s jinými mezinárodními klasifikacemi. Zaměstnaní, kromě odvětví, jsou přiřazeni také do základních ekonomických sektorů (příklad – zaměstnaní

v zemědělství, lesnictví a rybolovu, sekundér – zaměstnaní v průmyslu a stavebnictví a terciér – zaměstnaní ve službách).²²

Z publikací do úrovně kraje lze zjistit strukturu nezaměstnaných podle pohlaví, věku a vzdělání a dále informaci o specifických skupinách nezaměstnaných (počty osob, které si již práci našly, nezaměstnaní - neregistrovaní na úřadu práce a nezaměstnaní se zdravotním postižením). Do úrovně krajů publikace obsahuje i údaje o dlouhodobě nezaměstnaných (pohlaví, věk a vzdělání), dlouhodobě nezaměstnaným se budeme věnovat blíže, protože v dnešní době jsou to především oni, kteří jsou to nejvíce problémovou skupinou na trhu práce.

Následnými použitými zdroji dat jsou publikace Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí (VÚPSV), a to konkrétně bulletiny M. Horákové, které obsahují informace o zaměstnanosti cizinců, a jako poslední byla použita internetová databáze firem v České republice HBI od společnosti Bisnode a.s., která posloužila coby zdroj informací o podnicích provozujících svoji činnost ve vybraném regionu, databáze obsahuje údaje o hospodaření podniku, roční obrát, a dále pak údaje o počtu zaměstnanců, které jsou pro nás důležité. V neposlední řadě byly důležité internetové stránky a portály konkrétních průmyslových podniků, které poskytly informace pro popis historie podniku a současnou průmyslovou činnost a vize.

3.2 Metodika práce

Hlavní metodou používanou v této práci je komparativní metoda. Zde budou porovnávány lokální data s daty krajskými, celorepublikovými a srovnání s okolními regiony. Sledován zde bude také časový vývoj měr nezaměstnanosti od roku 1989 až do současnosti, respektive do konce roku 2011, ke kterému jsou k dispozici nejaktuálnější data, alespoň co se obcí a SO

---

²² *Aplikace v regionální a sociální geografii* [online]. 2009 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz>

ORP týče. U vyšších územních celků jsou k dispozici data aktuální. Komparaci budou podléhat zejména charakteristiky nezaměstnanosti.

Při výpočtu míry nezaměstnanosti docházelo na počátku devadesátých let k řadě změn. Do konce února 1991 byla míra nezaměstnanosti počítána jako podíl registrovaných uchazečů o práci z obyvatelstva v produktivním věku. V té době šlo o muže ve věku 15 - 59 let a ženy ve věku 15 - 54 let. Vykazovaná míra nezaměstnanosti za ČR, kraje či okresy byla o něco nižší než ve skutečnosti, protože produktivní obyvatelstvo zahrnovalo i obyvatelstvo nepracující v produktivním věku (zejména studenty a invalidní důchodce; naopak do výpočtu nebyli zahrnuti pracující důchodci). Počet obyvatel v produktivním věku v ČR překračoval nepatrně hranici 6 milionů, což bylo až o 15 % více než osob v té době ekonomicky aktivních (EA). Vlivem této nerovnosti ve jmenovateli šlo spíše o úroveň než o míru nezaměstnanosti.

V březnu 1991 přistoupila Správa služeb zaměstnanosti (SSZ) ke změně výpočtu míry nezaměstnanosti a ve jmenovateli vzorce nahradila produktivní obyvatelstvo obyvatelstvem zaměstnaným v národním hospodářství. Údaje opírala o bilanci pracovních sil publikovanou k 31. 12. 1989. Přes některé nesrovnalosti ve vymezení tohoto pojmu vykazovala bilance v ČR necelých 5,3 mil. obyvatel a velmi se blížila později zjištěnému údaji o počtu zaměstnaných osob při sčítání lidu k 3. 3. 1991 (5 298 288).²³

Míra nezaměstnanosti se výše uvedenou úpravou sice za celou republiku přiblížila skutečné hodnotě, ale došlo k závažnému zkreslení vypočtených měr nezaměstnanosti za okresy ČR ležící ve velkoměstských aglomeracích. Skutečná míra nezaměstnanosti v městských okresech (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň) byla vyšší než vykazovaná, protože bilance pracovních sil brala v potaz i dojížděku za prací (člověk zaměstnaný přispíval k pracovnímu potenciálu okresu, v němž pracoval, přitom nezaměstnaný se musel registrovat v místě bydliště a ne

---

²³ *Aplikace v regionální a sociální geografii* [online]. 2009 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz>

posledního pracoviště). Na druhé straně míra nezaměstnanosti v tzv. venkovských okresech aglomerací (Praha-východ, Plzeň-jih, Brno-venkov, Vyškov atd.) byla podstatně nižší než uváděla SSZ.²⁴

Výše uvedené disproporce ve velkoměstských aglomeracích nebyly odstraněny ani v únoru 1992, kdy byl zaveden termín disponibilní pracovní síla (DPS), který vyjadřoval součet zaměstnaných v národním hospodářství a registrovaných uchazečů o práci. Míra nezaměstnanosti byla počítána jako podíl uchazečů o práci z disponibilní pracovní síly, která byla každý rok aktualizována.

Od dubna 1994 začala SSZ MPSV ČR spolupracovat s Českým statistickým úřadem. Za pomoci dat o ekonomicky aktivním obyvatelstvu zjištěném při posledním sčítání lidu a zejména dat pořizovaných výběrovým šetřením pracovních sil poskytuje ČSÚ čtvrtletně Správě služeb zaměstnanosti potřebné údaje pro výpočet míry nezaměstnanosti až do úrovně okresů. Nejprve (do konce roku 1996) šlo o tzv. zaměstnané z VŠPS (klouzavý průměr za poslední 4 čtvrtletí, údaj se aktualizoval každého čtvrt roku), přičemž míra nezaměstnanosti se počítala jako podíl aktuálního stavu evidovaných uchazečů o zaměstnání v daném okrese ze součtu „zaměstnaných z VŠPS“ a stejného počtu uchazečů jako v čitateli. Ani toto řešení však není ideální, neboť VŠPS definuje osobu zaměstnanou jinak, než by bylo vhodné pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti (viz výše).²⁵

Od ledna 1997 došlo k další úpravě, neboť do osob zaměstnaných z VŠPS již nebyly započítávány osoby pobírající rodičovský příspěvek (ty sice měly formální vazbu k zaměstnavateli, ale na úrovni zaměstnanosti se fakticky nepodílely). Jmenovatel při výpočtu míry nezaměstnanosti byl v rámci této

---

²⁴ TOUŠEK, V., PITNER, J. Rozdíly skutečné a vykazované nezaměstnanosti (účinná regionální politika potřebuje přesné informace, *In: Hospodářské noviny. – Roč. – 12. 3. 1993 (1993), s. 8*

²⁵ *Aplikace v regionální a sociální geografii* [online]. 2009 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz>

změny tvořen tzv. pracovní silou, kdy ke klouzavému průměru zaměstnaných z VŠPS byl přičten klouzavý roční průměr všech registrovaných uchazečů o zaměstnání.²⁶

Další podstatná změna ve výpočtu míry registrované nezaměstnanosti nastala v červenci 2004. Úprava výpočtu byla dle ministerstva práce uskutečněna za účelem přiblížení míry registrované nezaměstnanosti mezinárodně srovnatelné obecné míře nezaměstnanosti. Míra registrované nezaměstnanosti je tak od července roku 2004 počítána jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na úřadech práce ke konci sledovaného měsíce z pracovní síly daného území. Dosažitelní uchazeči o zaměstnání jsou ti, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání, tedy nikoli ti, kteří jsou:

- ve vazbě či ve výkonu trestu,
- v pracovní neschopnosti,
- na rekvalifikačních kurzech,
- vykonávají krátkodobé zaměstnání,
- pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo hmotné zabezpečení po dobu mateřské dovolené,

protože ti všichni si podle metodiky ILO nemohou aktivně hledat práci a nejsou považováni za nezaměstnané. V červenci 2004 bylo dosažitelných uchazečů o zaměstnání v ČR 495 444, zatímco všech registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce bylo 532 128.²⁷

Došlo také ke změně ve vymezení pracovní síly započítáním pracujících cizinců. Pracovní sílu tak od července 2004 tvoří čtyři složky, a to:

- dosažitelní uchazeči o zaměstnání (klouzavý průměr posledních dvanácti měsíců),

---

²⁶ *Aplikace v regionální a sociální geografii* [online]. 2009 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz>

²⁷ *taktéž*

- počet zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků VŠPS (klouzavý průměr posledních čtyř čtvrtletí),
- počet pracujících cizinců s platným povolením k zaměstnání, zaměstnaných občanů Evropské unie (EU) registrovaných úřady práce (klouzavý průměr posledních dvanácti měsíců) a
- počet cizinců s platným živnostenským oprávněním (klouzavý průměr posledních dvou pololetí).²⁸

Pracovní sílu v červenci 2004 v ČR tvořilo 5 385 795 tis. osob, tedy zhruba o 140 tis. více než tomu bylo v měsíci červnu 2004. Tyto metodické změny měly v praxi v konečném důsledku odraz ve snížení míry registrované nezaměstnanosti zhruba o 0,7 – 1,0 procentního bodu (p. b.) na úrovni České republiky. V některých okresech (Ostrava-město, Karviná) však činil pokles míry registrované nezaměstnanosti ve vybraných měsících až 1,8 p. b., naopak např. z Jihomoravského kraje v okrese Vyškov pouze 0,2 – 0,5 p. b. Z důvodu změny metodiky je vhodné analyzovat vývoj míry nezaměstnanosti ve dvou časových obdobích: 1990 - 2004 (stará metodika) a 2004 a dále (nová metodika).²⁹

S velkou pomocí dat ze SSZ MPSV ČR lze charakterizovat z hlediska nezaměstnanosti také menší územní celky než okresy. Pro výpočet míry nezaměstnanosti za obce, za správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ) či za správní obvody obcí s rozšířenou působností (ORP) není však již k dispozici „pracovní síla“, ale výpočet probíhá pomocí obyvatel ekonomicky aktivních, kteří jsou zjišťováni při sčítání lidu (v ČR naposledy k 26. 3. 2011) a dosažitelných uchazečů o zaměstnání ke konci příslušného

---

²⁸ Aplikace v regionální a sociální geografii [online]. 2009 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz>

²⁹ *taktéž*

měsíce za danou územní jednotku. Vzhledem k tomu, že census probíhá jednou za deset let, je tedy hodnota jmenovatele po celou dobu stejná. Zejména tento výpočet pro porovnání míry nezaměstnanosti sledovaného regionu a regionů sousedních, nás zajímá nejvíce.³⁰

Poslední a doposud platnou metodikou je podíl nezaměstnaných osob. Je poměrně nová, v platnosti je od 1. 1. 2013, avšak její zavádění proběhlo na konci roku předešlého. PNO vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku, čímž do jmenovatele zahrnuje i osoby ekonomicky neaktivní, například studenty. Tím dochází k jakémusi optickému snižování nezaměstnanosti. Je to v podstatě návrat k metodice ze začátků 90. let.

Obecná míra nezaměstnanosti (OMN):

$$OMN (\%) = U / P * 100$$

U...uchazeči o zaměstnání (evidence na úřadu práce)

P...pracovní síla

Míra registrované nezaměstnanosti (MRN):

$$MRN (\%) = DU / P * 100$$

DU...dosažitelní uchazeči

P...pracovní síla (zaměstnaní + nezaměstnaní)

$$UVPM = DU / VPM$$

DU...dosažitelní uchazeči

VPM...volné pracovní místo

UVPM...uchazeči na jedno volné pracovní místo

Podíl nezaměstnaných osob (PNO):

$$PNO (\%) = DU / PO$$

DU...dosažitelní uchazeči ve věku 15 – 64 let

---

³⁰ Aplikace v regionální a sociální geografii [online]. 2009 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz>

PO...počet obyvatel ve věku 16 – 64 let (pracovní síla + ekonomicky neaktivní osoby)

Posledními charakteristikami, které nám pomohou proniknout hlouběji do problematiky trhu práce, jsou: *Specifická míra nezaměstnanosti (SMN)*, ta vyjadřuje podíl počtu určité skupiny nezaměstnaných na shodně vymezené pracovní síle, uvádí se v procentech. Například nezaměstnanost určitých věkových skupin, podle stupňů vzdělání nebo podle doby nezaměstnanosti, využívá se právě u určení míry nezaměstnanosti u problémových skupin obyvatelstva, kterými se zde budeme také zabývat.

Dalším pomocným ukazatelem, který má co dočinění s nezaměstnaností je *Index míry nezaměstnanosti (IMN)*, ten hodnotí meziroční vývoj míry nezaměstnanosti. Jedná se o rozdílové hodnoty míry nezaměstnanosti ve sledovaných obdobích.

$$IMN_{2010-2011} = MN_{2011} - MN_{2010}$$

MN_{2010} ...míra nezaměstnanosti v roce 2010

MN_{2011} ...míra nezaměstnanosti v roce 2011

Pro vyjádření cizinců na pracovním trhu byl použit ukazatel *Podíl cizinců na pracovní síle (CPS)*, za cizince se považuje osoba, která nemá české státní občanství, je bez státního občanství nebo jich má více. Nyní existují 4 kategorie pro evidenci cizinců, a to jsou: Cizinci s planým povolením k zaměstnání, cizinci s živnostenským oprávněním, občané Slovenské republiky a občané Evropské unie (EU) a Evropského hospodářského prostoru (EHP) + Švýcarska.

$$CPS (\%) = C / PS * 100$$

C...počet cizinců

PS...celková pracovní síla

Pro potřeby výzkumu bylo použito i metody rozhovoru, a to konkrétně rozhovoru s představiteli vybraných firem sídlících v zájmovém regionu. Účelem rozhovoru bylo zjistit projevy ekonomické krize na jednotlivé zaměstnavatele a zároveň jejich snahu o zmírnění dopadů ekonomické krize.

Kromě míry nezaměstnanosti a dalších charakteristiky spojených s trhem práce, budeme zkoumat i odvětvovou strukturu zaměstnanosti. Pozornost bude zaměřena na zaměstnanost v průmyslu, který se v regionu jeví jako odvětví s největším počtem zaměstnaných osob. Vypočteme index specializace, který nám ukáže jak je region specializovaný na průmyslová odvětví. *Index specializace*, který je počítán jako podíl počtu pracovníků v průmyslu územní jednotky a počtu EAO obyvatel v územní jednotce a to celé jako podíl podílu počtu pracovníků průmyslu v celém souboru územních jednotek a počet EAO obyvatel v celém souboru územních jednotek. V našem případě se jedná o konkrétní územní jednotku SO ORP Moravská Třebová a celým souborem je Česká republika. Jestliže je index specializace větší než 1, je možné tento region považovat za specializovaný. Index budeme vztahovat pouze na průmysl jako takový, nikoli na specializace jednotlivých průmyslových odvětví.

4 Geografická charakteristika území

Území správního obvodu se nachází na jihovýchodě Pardubického kraje, jako součást svitavského okresu. Sousedí zde s obcemi okolních krajů, a to Olomouckého a Jihomoravského. Moravskotřebovsko je druhým největším správním obvodem Pardubického kraje, svoji rozlohou 41 725 ha zaujímá 9,2 % rozlohy kraje. Ve 33 obcích správního obvodu žilo k 31. 12. 2012, 26 697 obyvatel, a průměrná hustota je 65 ob. /km².³¹ Jako střediska služeb slouží jediná dvě města regionu, Moravská Třebová a Jevíčko, které jsou zároveň pověřenými obecními úřady (POÚ), obě města koncentrují více než polovinu obyvatel správního obvodu. Co se struktury obyvatelstva a hospodářského rozvinutí týče, tak jsou zde identifikovány charakteristické znaky definující vnitřní periferie, a to ztráta obyvatelstva, demografické stárnutí, zabrzděný hospodářský rozvoj a horší technická a sociální infrastruktura.³² Obyvatelstvo zde zaostává vzhledem k charakteristikám kraje ve vzdělanosti. Region trpí vysokým podílem obyvatelstva s nízkým vzděláním a naopak malým podílem vysokoškolsky vzdělané části populace. Během SLDB 2011 bylo v regionu 7,4 % obyvatel vysokoškolsky vzdělaných, zatímco v celém Pardubickém kraji byl podíl 10,2 %. Naopak podíl osob se základním vzděláním byl na Moravskotřebovsku 22,4 %, tj. o 4,3 p. b. více než v Pardubickém kraji.

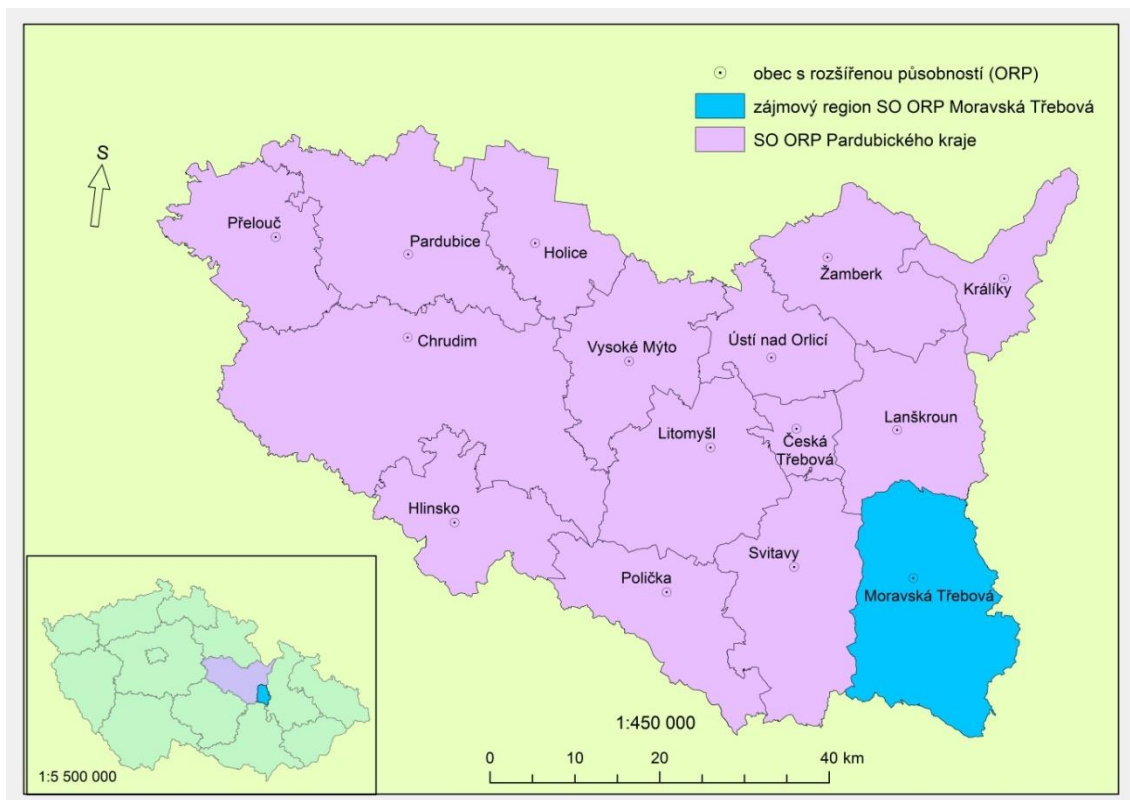
Největší část území správního obvodu tvoří geomorfologický celek Podorlická pahorkatina, dále pak celky Svitavská pahorkatina, Boskovická brázda, Dražanská vrchovina a Zábřežská vrchovina. Celé území spadá do

---

³¹ Český statistický úřad: *Vybrané údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností v Pardubickém kraji k 31. 12. 2012* [online]. 2013 [cit. 2014-01-22]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/9D003BD756/\\$File/w53130213q1s1.xls](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/9D003BD756/$File/w53130213q1s1.xls)

³² MUSIL, Jiří a Jan MÜLLER. *Vnitřní periferie České republiky jako mechanismus sociální exkluze*. Sociologický časopis. 2008, roč. 44, č. 2.

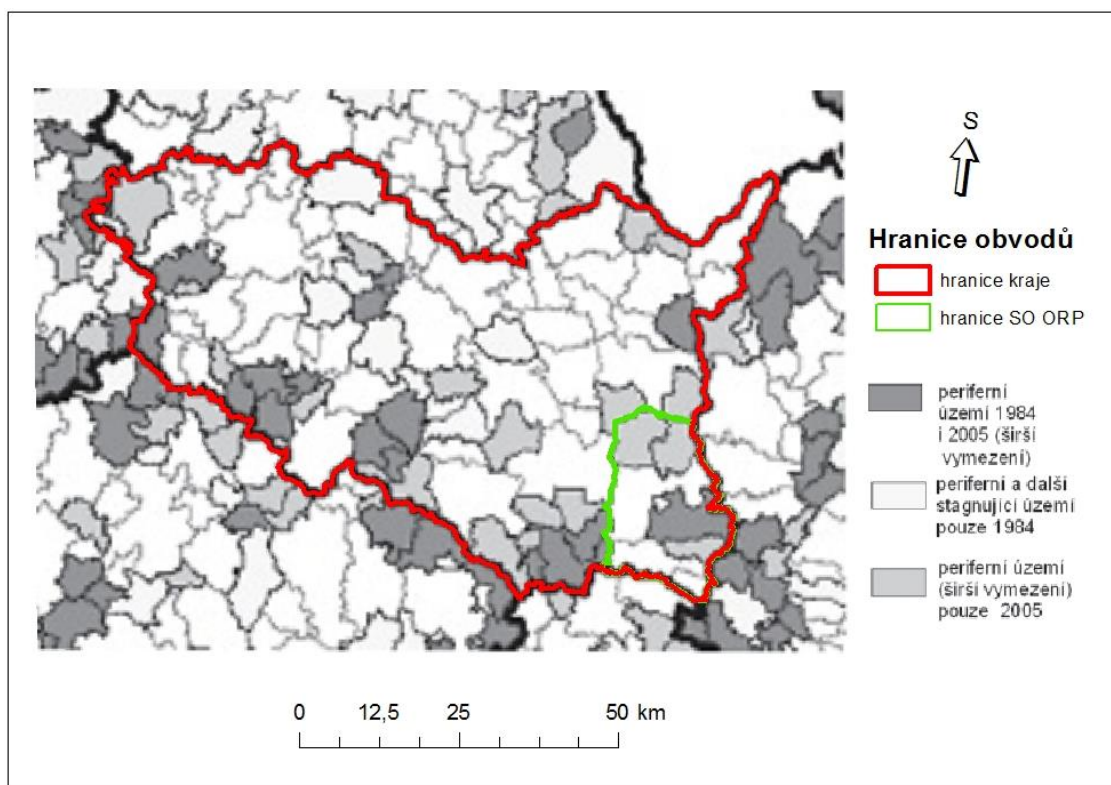
Hercynského systému.³³ Moravskotřebovsko spadá do povodí Dunaje. Mezi nejvýznamnější toky patří toky Třebovka a Třebůvka, ta ústí do řeky Moravy. Co se vodních ploch týče, nejvýznamnějšími jsou vodní nádrž Moravská Třebová, nacházející nedaleko jižním směrem od stejnojmenného města, jako další Finsterlova hlubina, tato vodní nádrž se nachází severně od města Jevíčka, dále pak menší vodní plochy jako například Horní boršovský rybník nebo vodní nádrž Březina. Dle klimatické rajonizace, území náleží do chladné a mírně teplé oblasti. Klima mírně teplé oblasti je klimatem obvyklým na většině našeho území, většinou v nadmořských výškách 300 až 800 m n. m. Chladná oblast se vyznačuje krátkým až velmi krátkým, mírně chladným a vlhkým létem.³⁴

Obr. č. 1: Vymezení zájmového regionu v rámci kraje a České republiky

³³ DEMEK, Jaromír; MACKOVČIN, Peter, a kolektiv. *Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny*. 2. vyd. Brno: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2006. 582 s. ISBN 80-86064-99-9.

³⁴ QUITT, Evžen. *Klimatické oblasti ČSR 1 : 500 000*. Brno: GÚ ČSAV, 1971.

Obr. č. 2: Vnitřní periferie v Pardubickém kraji a SO ORP Moravské Třebové³⁵

³⁵ MUSIL, Jiří a Jan MÜLLER. *Vnitřní periferie České republiky jako mechanismus sociální exkluze*. Sociologický časopis. 2008, roč. 44, č. 2.; vlastní úpravy

5 Vývoj nezaměstnanosti po roce 1989

Míra nezaměstnanosti v České republice v roce 1990 byla ve srovnání s vyspělými tržními ekonomikami velmi nízká, ale prokazovala velkou dynamiku. V roce 1990 byl zaznamenán nárůst registrovaných uchazečů o práci o 40 % měsíčně, což vzbudilo značné obavy o vývoji nezaměstnanosti v budoucnu. Během roku 1991 se zvyšoval počet nezaměstnaných, a to zejména v důsledku markantního propadu výroby, který byl způsoben několika faktory, mimo jiné zhroucením trhů RVHP a náročností trhů západních. Kurz koruny oslabený devalvací znamenal zdražení vstupů do českých podniků. Míra nezaměstnanosti dosáhla v tomto roce svého dosavadního maxima 4,25 %.³⁶

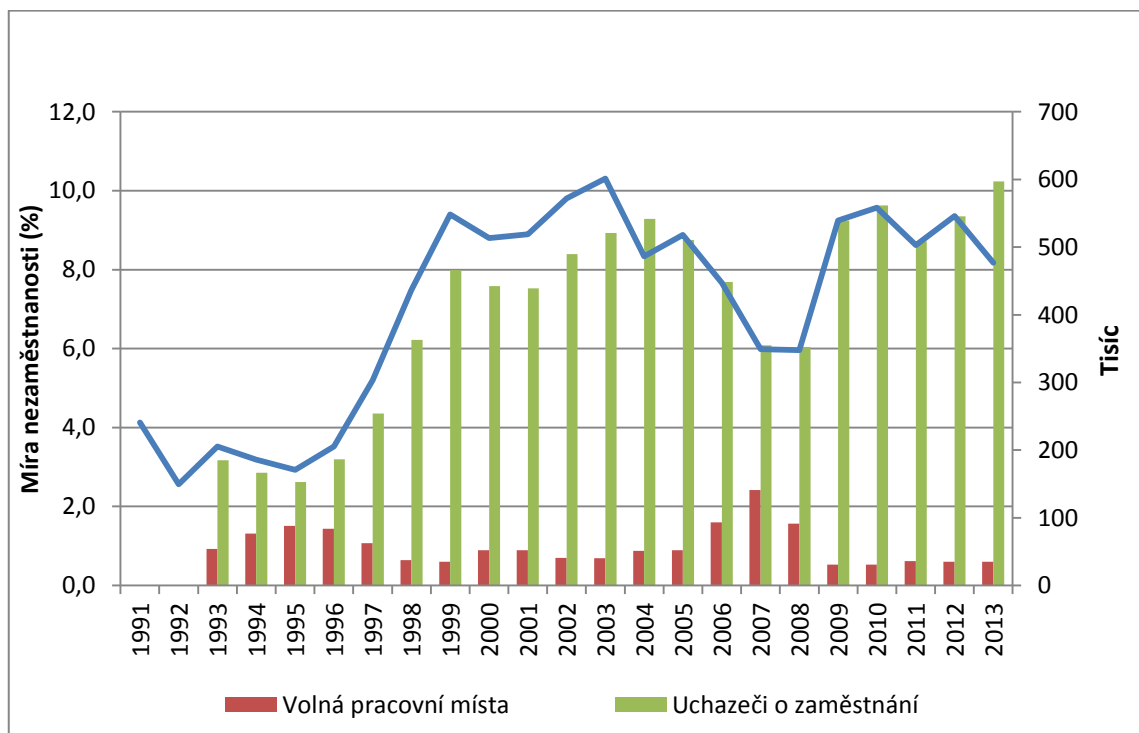
Zvyšování míry nezaměstnanosti probíhalo v několika vlnách. První vlna znamenala odliv mnoha osob z průmyslu do dynamicky se rozvíjejícího sektoru služeb, kde zaměstnanost vzrostla o 4,9 %. V první vlně, kterou datujeme na začátku 90. let, docházelo spíše k přesouvání pracujících lidu, než k jeho propouštění, nebo docházelo k začátkům podnikání osob. Druhá vlna nezaměstnanosti koncem 90. let nárůst až k dvouciferné hodnotě, kolem 8-9 %. Trh práce podstoupil jisté změny, stává se selektivním a dochází k segmentarizaci. Ve struktuře nezaměstnaných rychle rostl podíl dlouhodobě nezaměstnaných. Jsou při tom marginalizovány sociální skupiny, například Romové. Z územního hlediska je nezaměstnanost stále nerovnoměrně rozprostřená. Tradiční nízká míra nezaměstnanosti v Praze (1-2 %) nebo dalších větších měst, se dostává do kontrastu s regiony, kde míra nezaměstnanosti přesahuje 10% hranici. Jedná se především o regiony respektive okresy tradičně zemědělské (Třebíč, Louny, Znojmo) a průmyslové (Most, Chomutov, Ostrava). Je to symptomem toho, že část nezaměstnanosti se stává strukturální. Nalezneme zde ale i okresy, kde do nepříznivé míry nezaměstnanosti

---

³⁶ SPĚVÁČEK, Vojtěch. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Praha: Linde, 2002, 525 s. ISBN 80-861-3132-7.

promlouvala negativní vzdělanostní struktura. Třetí vlna nezaměstnanosti, vyvolaná dokončením změn vlastnických vztahů a restrukturalizace české ekonomiky. Stále přetrvává značná přezaměstnanost, zejména v podnicích s vysokým podílem státního kapitálu. Dle jistých teorií, růstu nezaměstnanosti brání to, že česká ekonomika má relativně nízké mzdové náklady. Vedle toho brání růstu i mimoekonomické faktory, zejména sklon k podnikání, který byl zaznamenán už v první etapě.³⁷

Obr. č. 3: Vývoj nezaměstnanosti, volných pracovních míst a evidovaných uchazečů o zaměstnání v letech 1991-2011 v ČR (vždy k 31. 12.)³⁸

V příloženém obrázku č. 3 můžeme vidět časovou řadu zobrazující vývoj míry nezaměstnanosti, počet volných pracovních míst a počet evidovaných uchazečů o práci. Míra nezaměstnanosti je zde vypočítána dle metodiky MPSV,

³⁷ MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-864-2908-3.

³⁸ Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3103-13> (vlastní úpravy)

Integrovaný portál MPSV: Časové řady [online]. 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

v letech 1991 – 2003 (obecná míra nezaměstnanosti), v období 2004 – 2012 (míra registrované nezaměstnanosti) a v roce 2013 (podíl nezaměstnaných osob).

5.1 Příčiny nezaměstnanosti v 90. letech

Počáteční vývoj na začátku 90. let vypadal poměrně slibně, důvodem byla příznivější situace než v ostatních transformujících se východoevropských státech. Byla zde relativně lépe kvalifikovaná pracovní síla, podíl zaměstnaných osob v zemědělském sektoru byl nižší než u ostatních států a jak již bylo řečeno výše, byla zde příznivá situace pro rozvoj podnikání. Nemalým faktorem, který přispěl k malému růstu nezaměstnanosti, jsou předčasné odchody do důchodu, které vedly ke zvýšení počtu ekonomicky neaktivních obyvatel. Stejně tak i zvýšení délky dotované mateřské dovolené přispěl ke snížení nabídky na trhu práce.³⁹

Vysokou měrou na udržení relativně nízké nezaměstnanosti na začátku 90. let se podílela politika nezaměstnanosti. Zřídili se nové instituce, například okresní úřady práce nebo Správa služeb zaměstnanosti. Projevila se i aktivní politika nezaměstnanosti, zejména finanční příspěvky na vytváření nových pracovních míst a programy pro snazší zapracování absolventů na trh práce. Dalším pozitivním faktorem, který z počátku 90. let udržel nezaměstnanost v přijatelné míře, je migrace osob mezi sektory, která už byla popsána výše.

Obrat v ekonomice, a celkově v zaměstnanosti, respektive nezaměstnanosti nastal v druhé polovině 90. let. Ekonomiku nepříznivě ovlivnila doznívající restrukturalizace a recese některých průmyslových odvětví. Regiony zasaženy touto recesí nebyly schopny nabídnout dostatek pracovních míst, která by uspokojila poptávku na trhu práce. Stejně tak podnikání se v této době neseťkalo s příznivými podmínkami, úvěry pro začátek podnikání nebyly tak dostupné jako dřív. Nastávala i modernizace pracovišť a nahrazování lidské pracovní síly novými technologiemi. Zajímavé je

---

³⁹ JONÁŠ, J.: *Ekonomická transformace v České republice: makroekonomický vývoj a hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1997. 207 s. ISBN 80-85943-22-0.

jistě i negativní ovlivnění trhu práce špatným zareagováním vzdělávacích institucí na současnou potřebu trhu práce. Školy vychovávaly odborníky v oborech, kde nastával přetlak v pracovní síle, a naopak nevzdělával specialisty do nově vzniklých oborů, které trpěly nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. Dalším faktorem, díky němuž byla zapříčiněna vysoká nezaměstnanost, byla existence podpory v nezaměstnanosti, která byla srovnatelná s minimální mzdou. Tudiž řada nezaměstnaných de facto nebyla nucena k návratu do zaměstnání.⁴⁰

Začala se prohlubovat i míra dlouhodobé nezaměstnanosti, kde dlouhodobě nezaměstnaní ztrácejí motivaci a nesnaží se aktivně hledat si zaměstnání. U dlouhodobě nezaměstnaných je prokázána i ztráta návyků důležitých pro stálé zaměstnání, tím pro potenciální zaměstnavatele představují vysoké riziko, jelikož jsou považovány za osoby s nízkým pracovním nasazením a výkoností.⁴¹

5.2 Příčiny nezaměstnanosti po roce 2000

Míra nezaměstnanosti v České republice v roce 2000 se pohybovala okolo 8,5 %, tato úroveň se stala poměrně stabilní. V tomto novém období registrujeme zvyšování míry nezaměstnanosti a její stagnaci ve vyšších číslech, období je též charakteristické vysokou strukturální nezaměstnaností. V ČR nalézáme regiony kde útlum výroby, která zde byla charakteristická v dobách minulých, jsou typické strukturální nezaměstnaností. Jmenovat můžeme například severní Čechy, pro které je typická sklářská výroba, nebo textilní průmysl charakteristický pro východní Čechy, a v neposlední řadě také regiony známé svojí důlní činností (Kladensko, Ostravsko). Jsou zde však i regiony, které trpí mírným nedostatkem takto kvalifikovaných osob, jenže díky špatné

---

⁴⁰ SPĚVÁČEK, Vojtěch. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Praha: Linde, 2002, 525 s. ISBN 80-861-3132-7.

⁴¹ SIROVÁTKA, T., ŽIŽLAVSKÝ, M.: *Český trh práce ve druhé polovině 90. let*. In *Politická ekonomie*, 2002, roč. L, č. 3, ISSN 0032-3233.

infrastruktury, není snadná dojíždka za prací, a hovoří se také o ne příliš stabilním bytovém trhu, který by umožnil stěhování za prací.

Existují i domněnky, že další příčinou nezaměstnanosti je malá kapacita úřadů práce z hlediska obsazenosti úředníky, kteří vzhledem ke zvyšujícímu se počtu uchazečů o zaměstnání, nemají tolik času individuálně se jim věnovat a nalézt to správné východisko, respektive pracovní místo. Stejně tak kvalifikace těchto úředníků se zdá být nedostatečná, odborníci na trh práce, kteří by dokázali naplánovat funkční politiku zaměstnanosti či vytvořit různé programy. Nezaměstnanosti nepomohla ani špatná spolupráce mezi zaměstnavateli a úřady práce. Zaměstnavatelé mají ze zákona danou povinnost hlásit volná pracovní místa, jenže je tento zákon často obcházen a jsou hlášeny nepřesné informace, nebo jsou hlášeny pozdě a v době vyslání pracovníka úřadem práce na potencionální pracoviště, je toto místo již obsazeno.⁴²

Dostáváme se k rokům, ve kterých nastává oživení ekonomiky (2004), průmysl a stavebnictví vykazují progres a s tím stoupá i počet volných míst a klesá počet nezaměstnaných osob. Tento ekonomický růst skončil rokem 2007, avšak míru nezaměstnanosti ještě nějakou chvíli výrazně neovlivnil, ba naopak míra nezaměstnanosti v roce 2008 klesla proti roku předešlému. Zlom nastal vlivem hospodářské krize, která započala na podzim roku 2008 v USA, která se vlivem globalizace přenesla i do Evropy, s krizí souvisel hospodářský pokles, který vyvolal vzrůst nezaměstnanosti. Podniky začaly na tuto situaci reagovat propouštěním zaměstnanců, nejdříve to byli zaměstnanci v předdůchodovém věku a cizinci, po nich následovaly kmenový zaměstnanci. Lidé žili ve strachu ze ztráty zaměstnání a snažili se šetřit, což ekonomice taktéž nepomohlo. V roce 2009 vzrostl počet nezaměstnaných osob na 539 136. Nejvíce nezaměstnanost postihla odvětví průmyslu, kde zaměstnanci tvořili 40 % všech registrovaných

---

⁴² WINKLER, J., ŽIŽLAVSKÝ, M. (eds.): *Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. 241 s. ISBN 80-210-3565-X.

na úřadu práce. Rok 2010 přinesl další nárůst nezaměstnaných osob, kterých bylo 561 551. Tento počet byl, dá se říci nejvyšší, v dalších letech mírně klesal. Ekonomické krizi a jejímu vlivu na trh práce celkově, ale i konkrétně na zájmový region této práce, bude věnována samostatná kapitola.⁴³

5.3 Vývoj nezaměstnanosti v Pardubickém kraji

Pardubický kraj se jako celek řadí mezi kraje nijak se nevymykající ze standardu míry nezaměstnanosti v ČR, nezaměstnanost zde nedosahuje kritických hodnot jako v kraji Moravskoslezském či Ústeckém, ale ani zde není zaznamenána nízká nezaměstnanost, příkladem třeba Středočeský kraj nebo Hlavní město Praha. Na obrázku č. 5 je vidět již zmíněné srovnání, kde Pardubický kraj se nijak nevymyká celorepublikovému průměru, ba naopak. Křivka vývoje nezaměstnanosti kopíruje křivku celorepublikovou ve všech letech. Stejně jsou i výkyvy, ať už kladné či záporné. Snížení míry nezaměstnanosti v roce 2004 je následkem změny metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti, při zachování předešlé metodiky by míra nezaměstnanosti dosahovala 9,6 %, což je více o 0,7 p. b. Stejná situace nastala i v roce 2012, kdy byla opět změněna metodika. Zde by při výpočtu stejnou metodikou dosahovala míra nezaměstnanosti 9,2 %, přičemž nová metodika stanovila míru nezaměstnanosti na 7,0 %.

Stejných výkyvů jako u míry nezaměstnanosti dosahuje počet uchazečů o zaměstnání a počet volných míst, které s mírou nezaměstnanosti úzce souvisí. S klesající mírou nezaměstnanosti nám zde klesá i počet uchazečů o zaměstnání, a zároveň stoupá počet volných pracovních míst, v případě rostoucí míry nezaměstnanosti je tomu naopak. Jak již bylo řečeno, křivky měř nezaměstnanosti měli podobný průběh, logicky tudíž i zde se projevil výrazný nárůst nezaměstnanosti v roce 2009 způsobený ekonomickou krizí, stejně tak rapidní nárůst počtu uchazečů o zaměstnání a úbytek volných pracovních míst.

---

⁴³ *Integrovaný portál MPSV: Statistická ročenka trhu práce v České republice 2006 - 2012* [online]. 2013 [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>

Při hlubším pohledu na rok 2011, pro který jsou k dispozici nejaktuálnější podrobná data, zjistíme zlepšení na trhu práce Pardubického kraje, proti roku 2010. Pardubický kraj v roce 2011 charakterizoval pokles počtu uchazečů o zaměstnání o 13,6 %, růst počtu volných pracovních míst o 20,5 % a pokles míry nezaměstnanosti o 1,5 procentního bodu. Průměrnou hodnotou míry nezaměstnanosti 8,2 %, byl Pardubický kraj po celý rok 2011 kolem celostátního průměru 8,5 %.

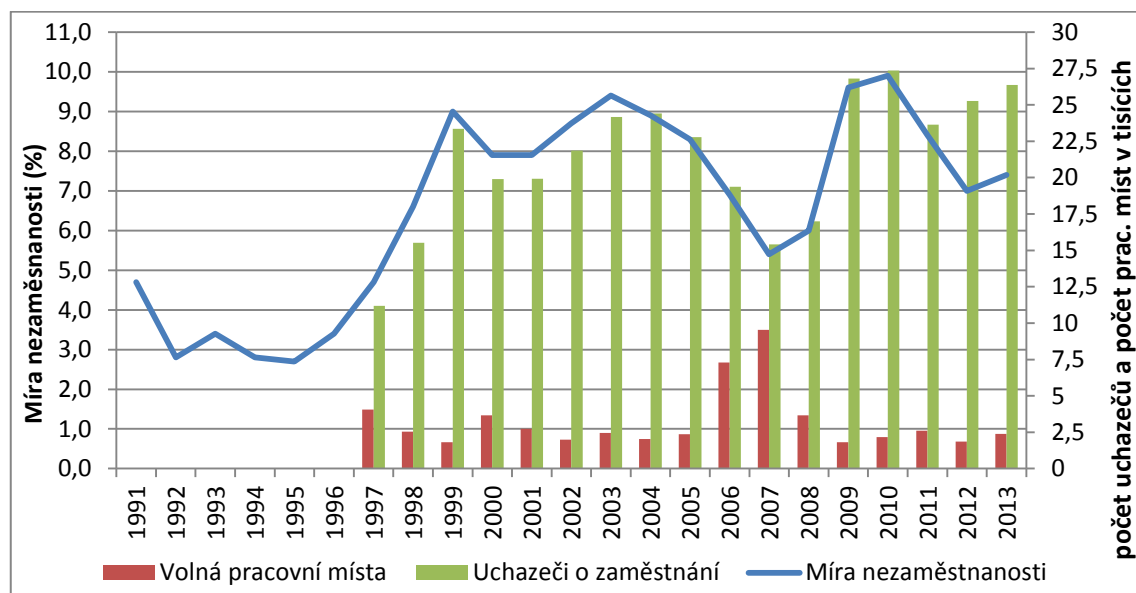
Když se zaměříme na jednotlivé okresy kraje, kterými jsou Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy, tak logicky nejnižší míra nezaměstnanosti je zaznamenávána v okrese Pardubice, a naopak nejvyšší ve svitavském okrese. Míra nezaměstnanosti zde pravidelně dosahuje vysokých hodnot, které jsou v některých letech rozdílné i o více než 6 p. b., průměrně rozdíl činí 4,6 p. b.

Tab. č. 1: Míry nezaměstnanosti v okresech Pardubice a Svitavy ve srovnání s Pardubickým krajem v letech 1991 – 2013 (vždy k 31. 12.)⁴⁴

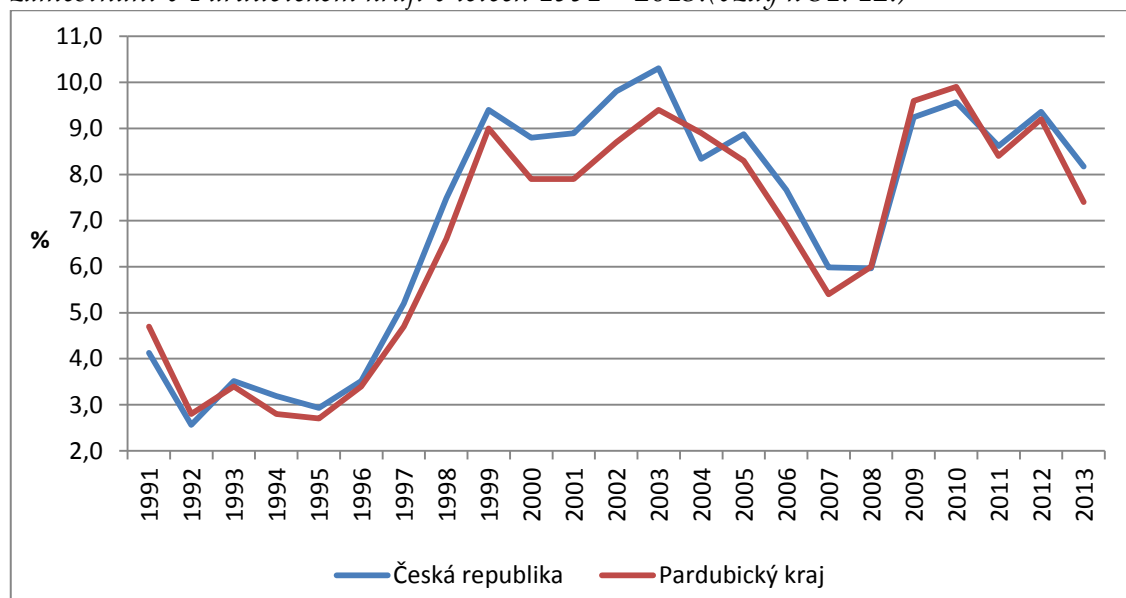
Rok	okres Pardubice (%)	okres Svitavy (%)	Pardubický kraj (%)	rozdíl Pce a Sy (p. b.)
1991	3,0	5,7	4,7	2,8
1992	1,4	5,1	2,8	3,7
1993	2,0	5,5	3,4	3,5
1994	1,6	4,3	2,8	2,7
1995	1,5	4,8	2,7	3,3
1996	1,8	5,4	3,4	3,6
1997	2,9	7,2	4,7	4,3
1998	4,9	8,9	6,6	4,0
1999	6,6	11,6	9	5,0
2000	5,5	10,8	7,9	5,3
2001	5,6	11,3	7,9	5,7
2002	6,2	12,4	8,7	6,2
2003	7,2	13,4	9,4	6,2
2004	6,9	12,4	8,9	5,5
2005	6,7	11,7	8,3	5,0
2006	5,2	10,3	6,9	5,1
2007	3,8	8,4	5,4	4,6
2008	3,9	8,8	6	4,9

⁴⁴ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

2009	6,8	12,3	9,6	5,5
2010	7,0	13,0	9,9	6,0
2011	6,1	11,7	8,4	5,6
2012	7,2	11,5	7	4,4
2013	6,1	9,3	7,4	3,2

Obr. č. 4: Vývoj míry nezaměstnanosti, volných pracovních míst a uchazečů o zaměstnání v Pardubickém kraji v letech 1991 – 2013. (vždy k 31. 12.) * 45

Obr. č. 5: Srovnání měr nezaměstnanosti České republiky a Pardubického kraje v letech 1991 – 2013 (vždy k 31. 12.) * 46

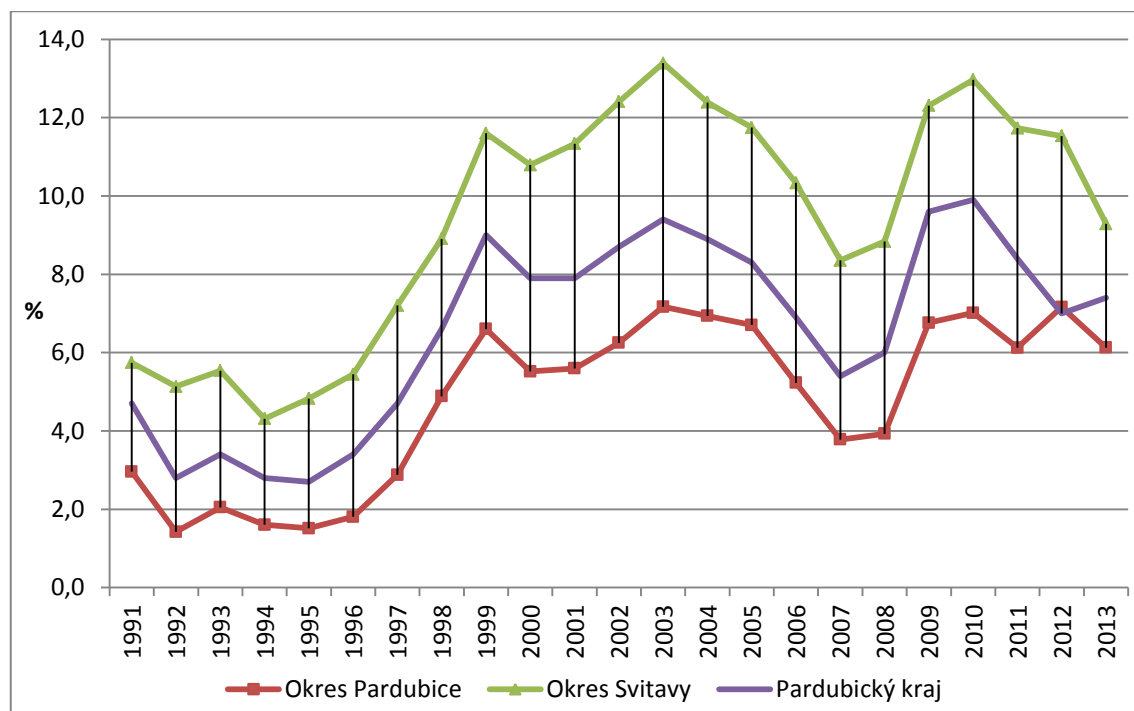
* v roce 2004 a 2013 změna metodiky výpočtu míry nezaměstnanosti

⁴⁵ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

⁴⁶ *taktěž*

5.4 Vývoj nezaměstnanosti na Moravskotřebovsku

Míra nezaměstnanosti z územního hlediska začala být sledována až od roku 2001, tudíž až od této doby můžeme začít sledovat podrobný vývoj míry nezaměstnanosti Moravskotřebovska. Pro utvoření si hrubé představy o situaci a vývoji míry nezaměstnanosti v 90. letech, budeme sledovat celý svitavský okres.

Obr. č. 6: Srovnání vývoje míry nezaměstnanosti Pardubického kraje a okresů s nejnižší a nejvyšší mírou nezaměstnanosti v letech 1991 – 2013 (vždy k 31. 12.)* ⁴⁷

Okres Svitavy, který patří v kraji mezi nadprůměrné v míře nezaměstnanosti, patří i celorepublikově mezi regiony s vysokou nezaměstnaností, relativně nízkou ekonomickou výkonností, a i demografické charakteristiky okresu nejsou příznivé. Průmysl zde v současné době prochází recesí, stejně tak i zemědělská výroba je v útlumu. Nepříznivou budoucnost indukuje i nízký počet investic do regionu. Nejvýraznějšími slabými stránkami okresu jsou:

⁴⁷ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

* roky 2004 a 2013 (změna metodiky)

- nízká nabídka, struktura volných míst a pracovních příležitostí u zaměstnavatelů ovlivněna současnou hospodářskou recesí
- omezená nabídka příležitostí pro vysokoškoláky
- slabé podnikatelské zázemí v některých obcích
- neobsazené průmyslové zóny – pomalý vstup dalších investorů, nízká atraktivita území pro investory
- nevyhovující napojení na silniční rychlostní komunikace, velká vzdálenost od nich
- nízká koupěschopnost obyvatelstva.

Stejně tak ale můžeme i vypíchnout silné, pozitivní stránky okresu:

- zastoupený průmysl i zemědělská výroba, v průmyslu široká paleta odvětví
- v okrese není jeden velký a rozhodující zaměstnavatel ovlivňující situaci v celém okrese
- v každém ze 4 mikroregionů působí 1-2 stabilizovaní a rozvíjející se zaměstnavatelé se zahraniční účastí
- železniční koridor Česká Třebová – Brno
- značný turistický a kulturní potenciál okresu.⁴⁸

V České republice existují regiony, na které je soustředěna z hlediska regionálního rozvoje, zvýšená pozornost státu, a to zejména formou různých dotací a projektů pro zlepšení této situace. Tyto regiony byly vymezeny pro období 2007 – 2013. kdy se na ně vztahovala podpora, a to i ze strany Evropské unie. Jsou to strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností, kam spadá již zmíněný svitavský okres, konkrétně tento typ regionu se vymezuje na základě značného překročení průměrné míry nezaměstnanosti v ČR a nesmí spadat pod zbylé dvě

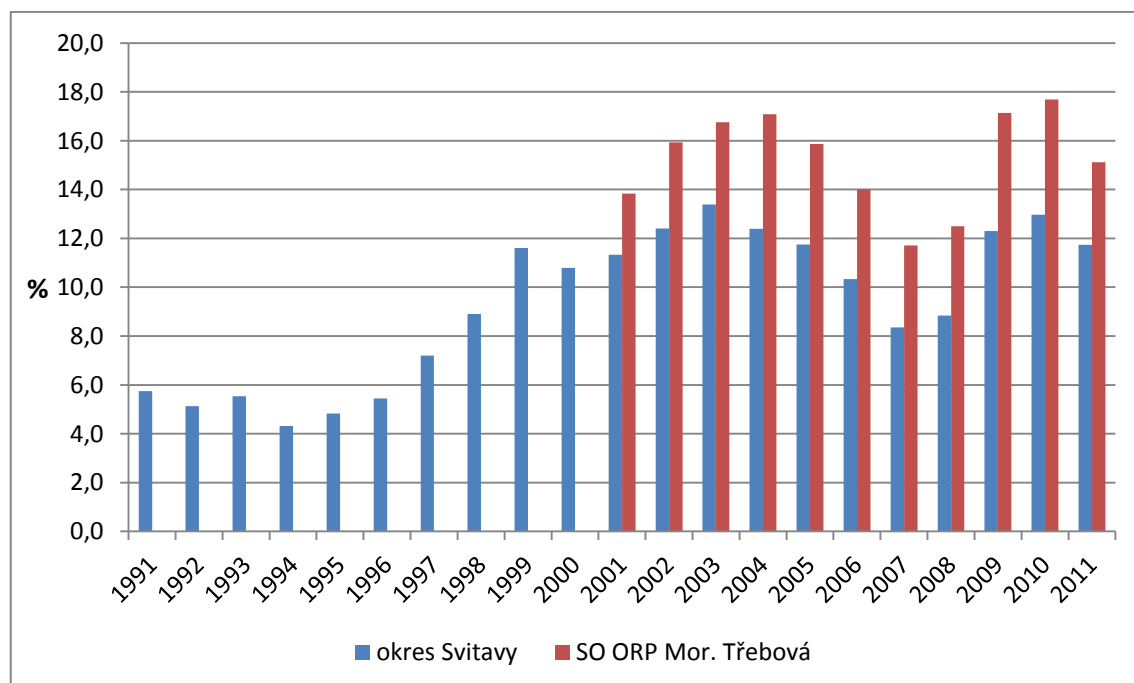
---

⁴⁸ *Integrovaný portál MPSV* [online]. 2012 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/pak/nezamestnanost_v_cislech/rocnizpravy_pardubickeho_kraje/analyza_vyvoje_trhu_prace_pardubickeho_kraje_za_rok_2011.docx.

kategorie. Tato podpora regionů je zakotvena i v zákoně o podpoře regionálního rozvoje.

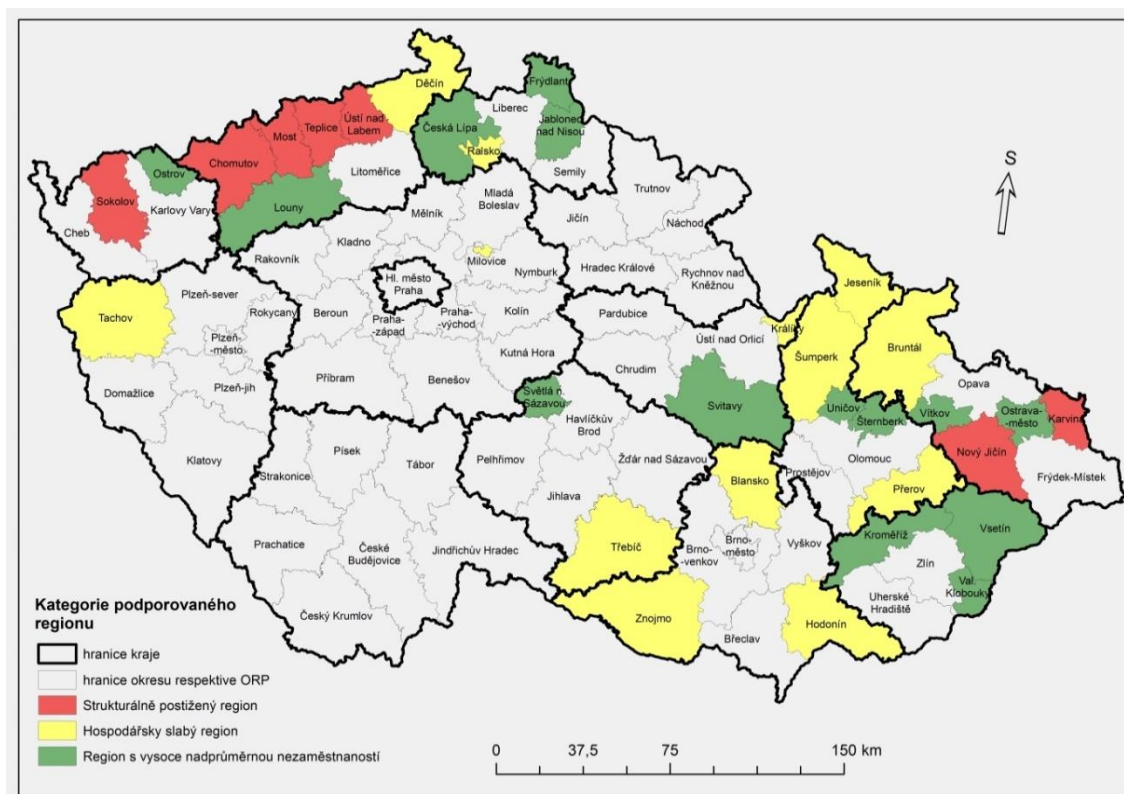
Při bližším pohledu do mapy (obr. č. 8) s vymezenými regiony s podporou státu, zjistíme, že i vícero okolních regionů, je na seznamu regionů se soustřednou podporou státu. Vzniká tedy problém, že ani okolní regiony neposkytnou dostatečnou podporu, buď z hlediska nových pracovních míst, nebo i samotných investic.

Překleneme-li 90. léta sledováním vývoje nezaměstnanosti v celém okrese, dostáváme se do roku 2001, kdy již jsou k dispozici údaje o nezaměstnanosti v jednotlivých obcích, tudíž můžeme odvodit nezaměstnanost na Moravskotřebovsku. Od roku 2001 až po rok 2011, kdy můžeme porovnat nezaměstnanost v okrese a sledovaném regionu, míra nezaměstnanosti ve správním obvodu Moravské Třebové, měla stejnou tendenci, pokles i růst, ale pohybuje o 2 – 3 p. b. výše. Můžeme předpokládat, že tomu tak bylo i v letech 90., kde to ale nemůžeme ověřit.

Obr. č. 7: Srovnání míry nezaměstnanosti v okrese Svitavy a SO ORP M. Třebová v letech 1991 - 2011⁴⁹

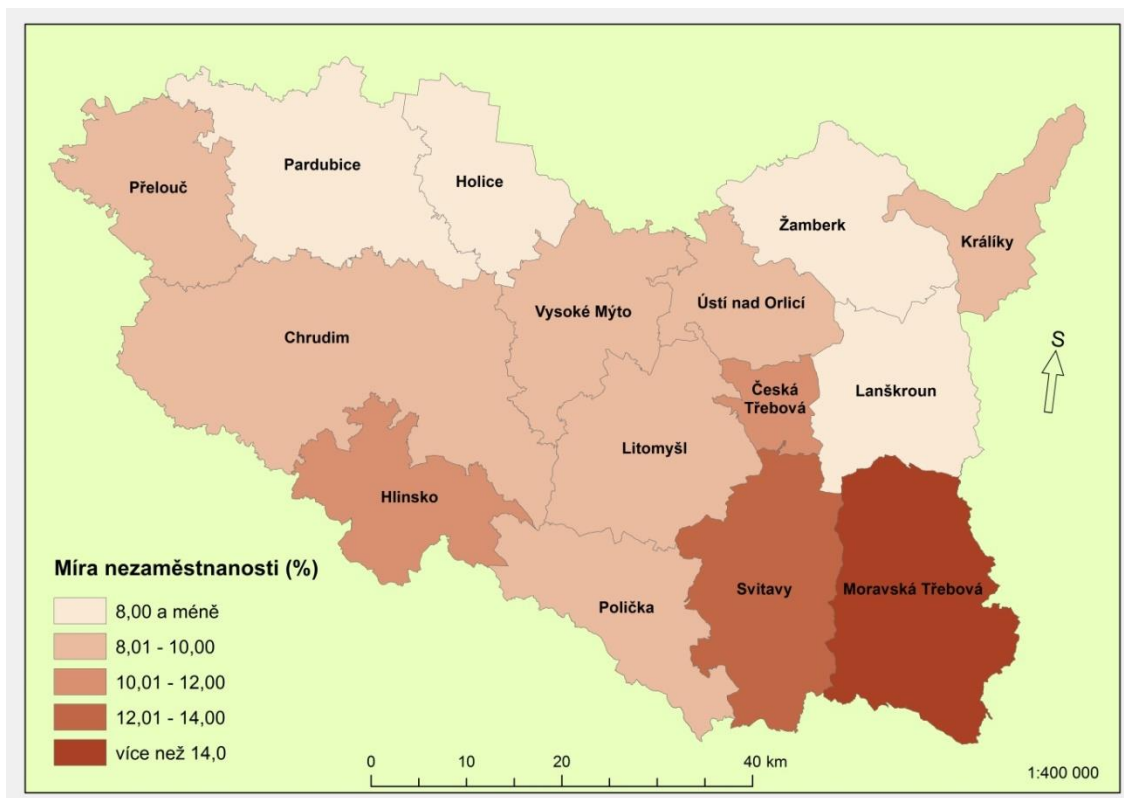
⁴⁹ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>; vlastní úpravy

Obr. č. 8: Regiony se soustředěnou podporou státu⁵⁰

Správní obvod ORP Moravská Třebová patří z hlediska nezaměstnanosti, k problémovějším regionům ČR, a vůbec nejproblémovějším v Pardubickém kraji. Ze všech patnácti správních obvodů ORP kraje, je zde nezaměstnanost na nejvyšší úrovni, a to dlouhodobě.

⁵⁰ Deník veřejné správy: Regiony se soustředěnou podporou státu [online]. 2010 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6434736>; vlastní úpravy

Obr. č. 9: Míra nezaměstnanosti v SO ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2011⁵¹

Míry nezaměstnanosti ve správních obvodech kraje se pohybuje mezi 6 - 16 %. Nejnižší míra nezaměstnanosti byla zaznamenána ve správních obvodech Pardubic a Holic, kde byla v prvním případě 6,5 % a v tom druhém 6,6 %, což je proti Moravskotřebovsku více než poloviční rozdíl.

Při porovnání míry nezaměstnanosti se zbývajících správními obvody svitavského okresu, vychází logicky nejhůře námi sledovaný správní obvod, kde byla míra nezaměstnanosti 15,1 %, dalším správním obvodem, kde byla míra nezaměstnanosti vysoká, jsou Svitavy, ty jsou na tom nejhůře po Moravské Třebové, zde byla míra nezaměstnanosti 12,8 %. Ve zbývajících dvou SO ORP Poličce a Litomyšli, byla míra nezaměstnanosti 8,4 %, respektive 8,6 %. Ani ve srovnání dalších statistik studujících trh práce (prosinec 2011), nevychází Moravskotřebovsko nejlépe, mluvíme zejména počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo (VPM), kde je v případě Moravskotřebovska 23 uchazečů.

⁵¹ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní tvorba

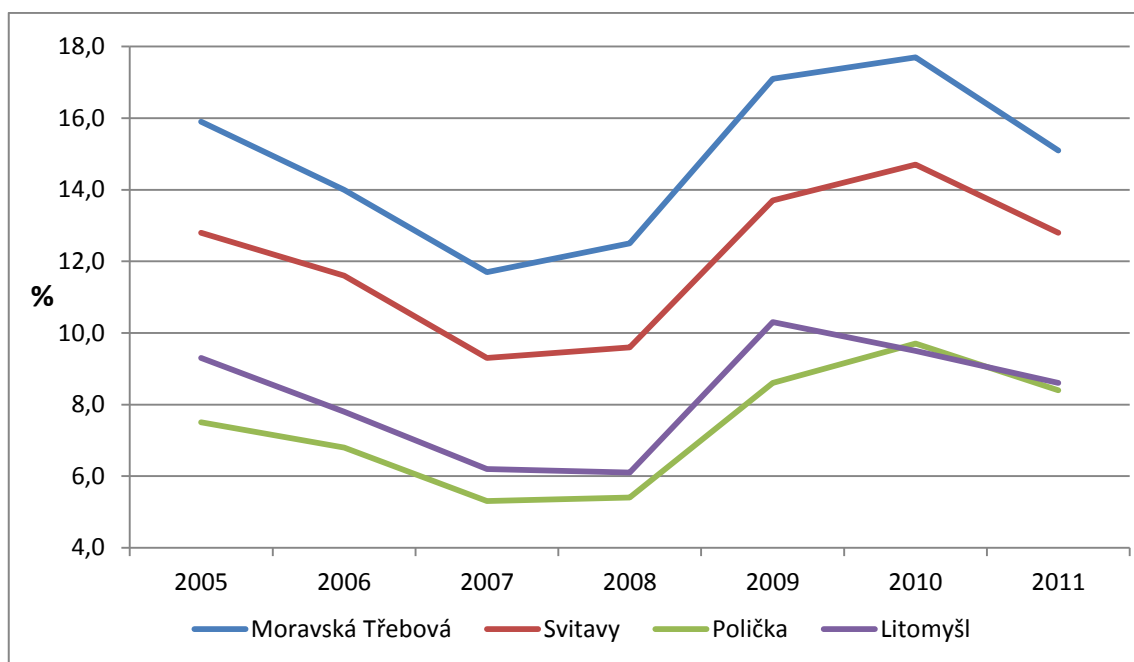
U správního obvodu Svitav, kde je také vysoká nezaměstnanost, nedosahuje počet uchazečů na 1 VPM tak vysokých hodnot.

V dlouhodobějším vývoji míry nezaměstnanosti je pozice Moravskotřebovska stejná, jako ve výše zmíněných statistikách. V období 2005 – 2011, je správní obvod ORP Moravská Třebová nejvíce postižený vysokou měrou nezaměstnanosti. Průběh je u všech správních obvodů takřka totožný. V letech 2005 – 2007 docházelo všude k poklesu nezaměstnanosti, konkrétně na Moravskotřebovsku to bylo z 15,9 % na 11,7 %. Správním obvodem, kde byla nezaměstnanost nejnižší, byla Polička, kde statistiky ukazují pokles ze 7,5 % na 5,3 %. V roce 2006 došlo k mírnému nárůstu, ne však k nijak dramatickému, jako to bylo o rok později, kdy do statistiky nezaměstnanosti plně promluvila ekonomická krize, a drtivá většina podniků začala propouštět zaměstnance a zároveň nevytvářela žádná nová pracovní místa. Ve správním obvodu ORP Moravské Třebové nezaměstnanost vystoupala od roku 2005 o 5,4 p. b. v roce 2009. Kulminace se zastavila v roce 2010, kde dosáhly všechny správní obvody nejvyšší míry nezaměstnanosti, kromě ORP Litomyšl, tam k vrcholu došlo o rok dříve. Poté následoval pokles a SO ORP Litomyšl se dostal na úroveň nezaměstnanosti správního obvodu Poličky, která do té doby vykazovala ze všech správních obvodů nejnižší míru nezaměstnanosti. V SO ORP Moravské Třebové, činil vrchol 17,7 % nezaměstnaných osob, v Poličce nevzrostla míra přes 10 %, zastavila se na hodnotě 9,5 %. Od roku 2010 začal u všech správních obvodů pokles v průměru o 2 p. b. v roce 2011.

Tab. č. 2: Srovnání SO ORP okresu Svitavy k 31. 12. 2011⁵²

SO ORP	Míra nezaměstnanosti (%)	Volná místa	Dosažitelní uchazeči	Uchazeči na 1 VPM
Moravská Třebová	15,1	91	2 090	23,0
Svitavy	12,8	238	2 068	8,7
Polička	8,4	46	791	17,2
Litomyšl	8,6	153	1 106	7,2

⁵² Integrovaný portál MPSV: Statistika nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní úpravy

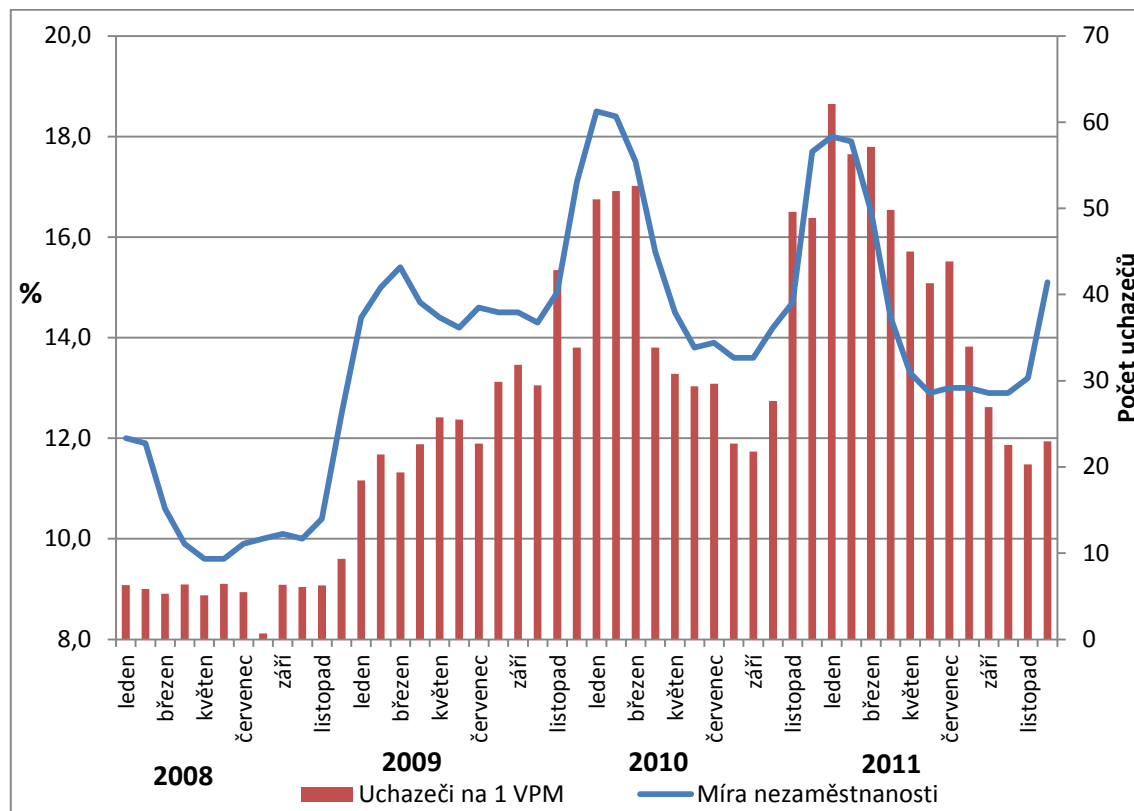

Obr. č. 10: Vývoj míry nezaměstnanosti v SO ORP okrese Svitavy k 31. 12. v letech 2005 - 2011⁵³

Míra nezaměstnanosti správního obvodu v průběhu celého roku podléhá stejným výkyvům, jako míra nezaměstnanosti v jiných regionech, či vyšších územních celcích. Všeobecný trend ročního průběhu míry nezaměstnanosti je vysoká nezaměstnanost na začátku kalendářního roku, dá se říci, že se jedná o moment, kdy je míra nezaměstnanosti na úrovni nejvyšší. Následuje postupný pokles, který svého minima dosahuje v průběhu léta (červenec, srpen a září). Léto je obdobím sezonních prací, tudíž je více pracovních míst, které pojmu větší množství uchazečů o zaměstnání. Hovoříme zejména sezónní práci v zemědělství, cestovním ruchu či ve stavebnictví. Tyto práce ovšem průběžně končí, takže sledujeme opětovný nárůst míry nezaměstnanosti v měsících listopadu a prosinci. Nejvyšší nezaměstnanost na začátku roku, v lednu, je výsledkem jednak postupným ukončováním sezonních prací, ale také vypršením pracovních smluv uzavřených na dobu určitou, tj. ke konci roku předešlého. Dalším činitelem, který má za následek sezónní výkyvy, jsou

⁵³ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní výpočty a tvorba

absolventi, jak středních, tak i vysokých škol. Jejich nahlášení na úřad práce je nejintenzivnější v měsíci září, po skončení letních prázdnin.

Obr. č. 11: Měsíční vývoj míry nezaměstnanosti a počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo v SO ORP Mor. Třebová v letech 2008 - 2011⁵⁴

Měsíční vývoj byl sledován od roku 2008 do roku 2011, i zde sezónní výkyvy splňují výše popsané. Rok 2008 nebyl poznamenán ekonomickou krizí, na začátku i na konci roku byla nezaměstnanost ve výši cca 12 %. V letním období s nižší mírou nezaměstnanosti, klesla o 3 p. b. Velký nárůst začal v roce 2010, kdy byla míra nezaměstnanosti ve výši 18,5 %, postupně klesla na 13,6 % v srpnu téhož roku. V letech 2010 a 2011, můžeme vidět jednak vysokou míru nezaměstnanosti obecně, ale také veliké rozdíly v nezaměstnanosti na začátku roku a v letních měsících stejného roku. Rozdíl mezi nevyšší a nejnižší hodnotou byl 4,9 p. b. Vysoké nárůsty nezaměstnaných lidí v lednu obou roků, byl následkem nestabilní situace na trhu práce, především malou stabilitou

⁵⁴ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní výpočty a tvorba

zaměstnavatelů, kteří v té době nepřijímali pracovníky na dobu neurčitou, v lednu tedy docházelo k vyššímu nárůstu žadatelů na pracovním úřadě. Vývoj počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo korespondoval s vývojem míry nezaměstnanosti. Počty uchazečů se zvyšovaly společně se zvyšováním míry nezaměstnanosti.

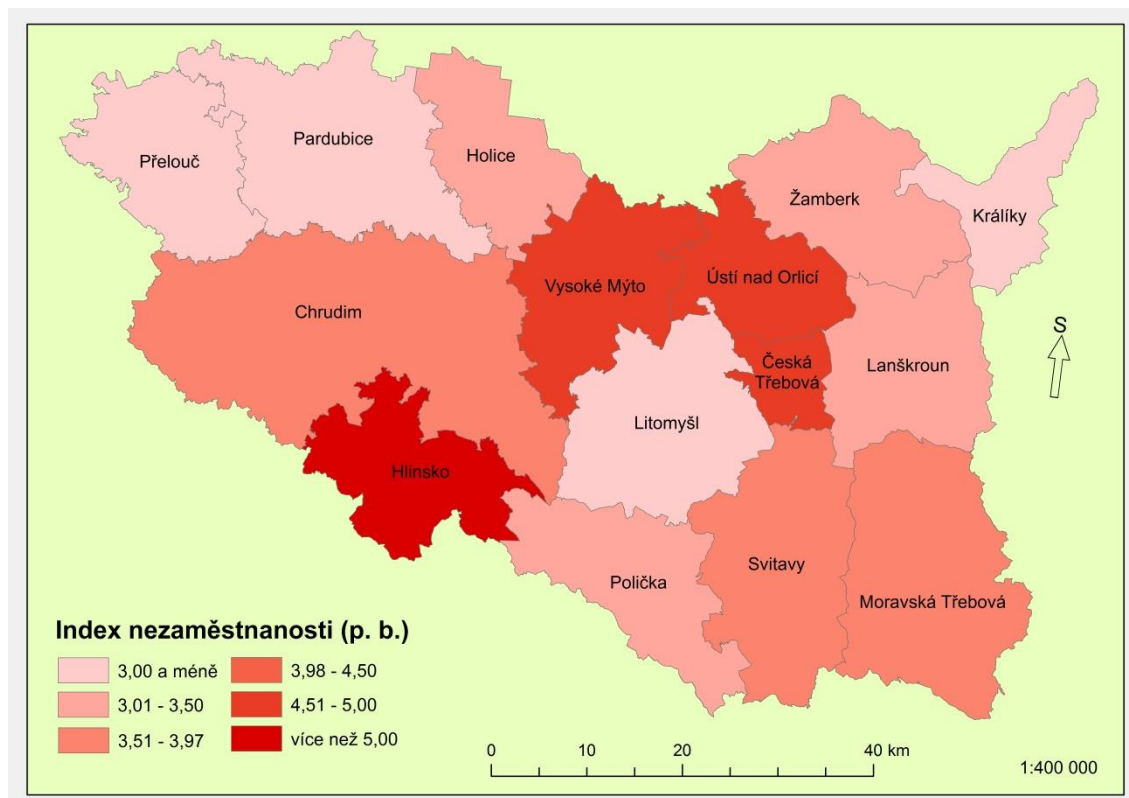

6 Trh práce na Moravskotřebovsku

Už z výše uvedeného je jasné, že trh práce v tomto regionu je diskutovaným a problémovým tématem. Pro potřeby studie byla využita komparativní metoda, a to s okolními správními obvody, dále byl sledován vývoj v obcích správního obvodu, a nakonec i dopady ekonomické krize na statistiky trhu práce.

Vliv ekonomické krize na správní obvod Moravské Třebové, nebyl tak výrazný, jak by se dalo zcela jistě očekávat. V rozdílu průměrných hodnot za období 2009 – 2011 a období 2006 – 2008, nebyl nárůst míry nezaměstnanosti tak vysoký, jak u jiných správních obvodů ORP Pardubického kraje. Z hodnot, které výpočtem vznikly, lze odvodit, že vliv ekonomické krize se více projevil v oblastech, kde nezaměstnanost nedosahovala tak vysokých hodnot, jako právě třeba v SO ORP Moravská Třebová, Svitavy nebo Králíky, dokonce v tomto správním obvodu byl index změny vůbec nejnižší. Opakem jsou regiony, kde se míra nezaměstnanosti pohybovala v průměrných až podprůměrných hodnotách, jako například SO ORP Vysoké Mýto, Ústí nad Orlicí nebo Česká Třebová. V těchto oblastech byla míra nezaměstnanosti kolem 5 - 6 %, před obdobím ekonomické krize. V období po vrcholu ekonomické krize, zde míra nezaměstnanosti dosahoval hodnot 10 – 11 %, čili dvojnásobných. Konkrétně prudký nárůst míry nezaměstnanosti ve správním obvodu Vysoké Mýto způsobilo propouštění v podniku Integral Vrchovina sídlící ve Skořenicích u Chocně, který se zabývá zpracováním drůbeže. V roce 2009 zde bylo propuštěno zhruba 200 lidí. V Ústí nad Orlicí byla příčina stejná, zde se propuštění dotklo textilního podniku Perla. Propuštěno bylo zhruba 480 osob. S jistou nadsázkou můžeme říci, že vyšší nárůst měr nezaměstnanosti vzhledem k ekonomické krizi, postihl nejvíce regiony, které do té doby vykazovaly standartní stav na trhu práce, nijak výrazně nevybočovaly. Opakem jsou regiony, kde je dlouhodobě vysoce nadprůměrná nezaměstnanost, a

zhoršení není tak markantní. Samozřejmě ale ve výsledku kdy porovnáme samotnou míry nezaměstnanosti, tak je v těchto regionech výrazně vyšší, jen samotný nárůst nebyl o tolik procentních bodů.

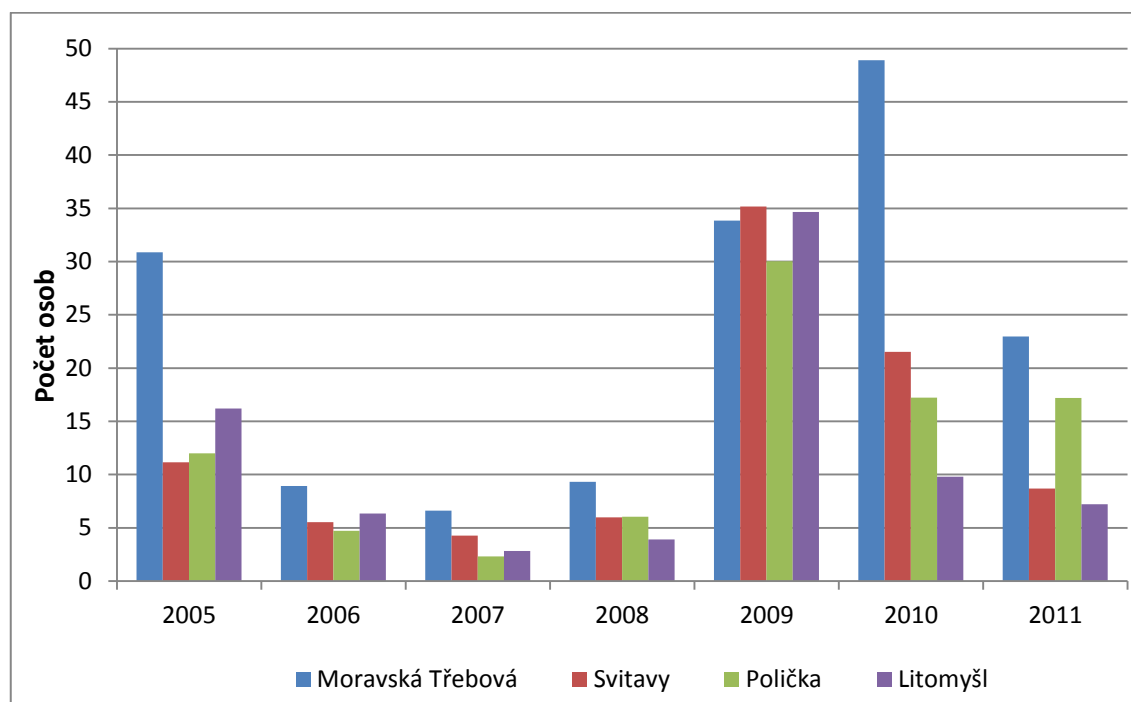

Obr. č. 12: Změna míry nezaměstnanosti v průměru let 2006 – 2008 a 2009 – 2011 v SO ORP Pardubického kraje (vždy k 31. 12.)⁵⁵

Zaměříme-li se na další statistiky pro sledování trhu práce, kterou je počet uchazečů na 1 volné pracovní místo (VPM), zjistíme, že i zde se Moravskotřebovsko vymyká normálu. Na konci roku 2011 byl počet uchazečů na 1 VPM v České republice 13,7 osob, v Pardubickém kraji 21,6 osob a ve správním obvodu Moravské Třebové to bylo osob 23. Při srovnání se zbývajících správních obvodů se Moravskotřebovsko pohybuje na nelichotivých nejvyšších příčkách, na konci roku 2011 nepřesáhl v žádném ze zbývajících správních obvodů hranici dvaceti osob. Ve správním obvodu Svitav to bylo 8,7, v Poličce 17,2 a v Litomyšli 7,2 uchazečů. Z hlediska dlouhodobějšího vývoje a srovnání, nevychází Moravskotřebovsko nejlépe, kdy

⁵⁵ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní výpočty a zpracování

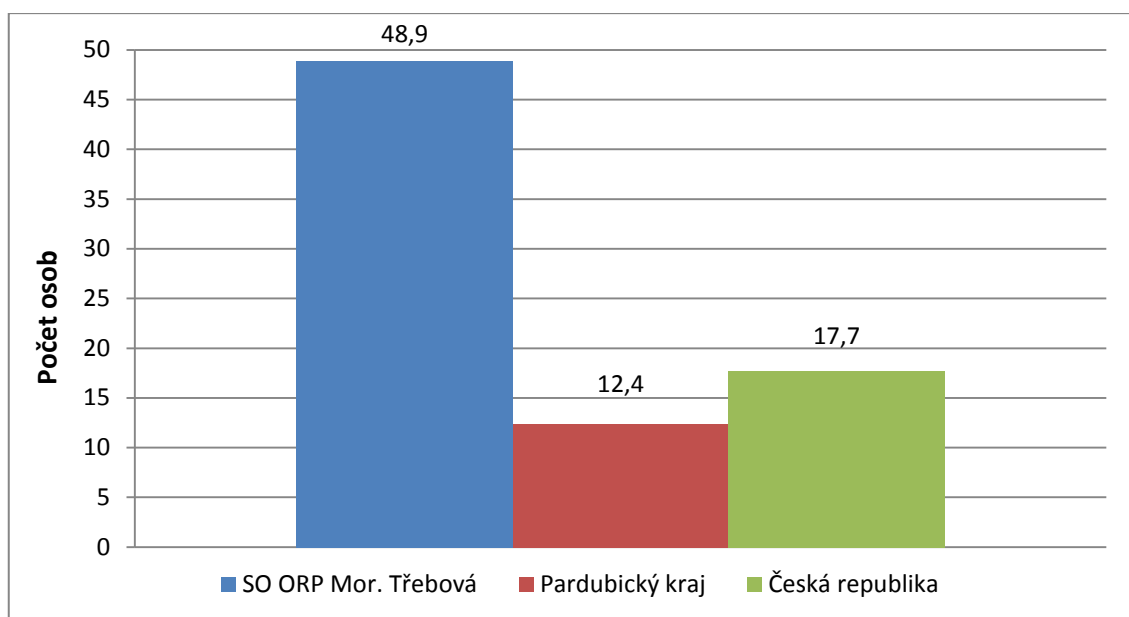
ve sledovaném období 2005 - 2011, byl počet uchazečů na 1 VPM, s výjimkou roku 2009, ze všech správních obvodů nejvyšší.

Obr. č. 13: Vývoj počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo v SO ORP okresu Svitavy 31. 12. v letech 2005 - 2011⁵⁶

Od roku 2005 do roku 2007 se počet uchazečů snižoval, stejně tak jako míra nezaměstnanosti. Poté ovšem nastal zlom v podobě již několikrát zmíněné ekonomické krize, která tento pozitivní pokles zastavila a nakonec zapříčinila negativní růst. V roce 2005 byl počet uchazečů 30,9. Tato hodnota klesla během dvou let na přijatelných 6,6 osob na 1 VPM. Následoval prudký nárůst, kdy se od roku 2007 zvýšil v roce 2009 o 27,2 osob, tento strmý nárůst ovšem dál pokračoval, až dosáhl o rok později rekordní hodnoty 48,9 uchazečů na 1 VPM. Pro porovná s ostatními správními obvody v roce 2010, byl počet ve Svitavách 21,5, v Poličce 17,2 a v Litomyšli 9,8 osob. V samotné České republice byl počet uchazečů 17,7 a počet v Pardubickém kraji 12,4, v porovnání s tímto, vypadá hodnota ve správním obvodu Moravské Třebové kriticky.

⁵⁶ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní výpočty a zpracování

Obr. č. 14: Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo v SO ORP Mor. Třebové, Pardubickém kraji a ČR k 31. 12. 2010⁵⁷

Tab. č. 3: Žebříček SO ORP v České republice podle počtu uchazečů na 1 VPM v letech 2008 – 2011 a postavení SO ORP Moravská Třebová⁵⁸

2008			2009		
Pořadí	SO ORP	Počet uchazečů na 1 VPM	Pořadí	SO ORP	Počet uchazečů na 1 VPM
1.	Králíky	45,00	1.	Telč	917,00
2.	Železný Brod	42,83	2.	Moravský Krumlov	760,50
3.	Orlová	41,17	3.	Konice	239,00
4.	Vítkov	39,25	4.	Náměšť nad Oslavou	220,25
5.	Telč	37,93	5.	Uničov	201,33
61.	Moravská Třebová	9,34	80.	Moravská Třebová	33,84
2010			2011		
Pořadí	SO ORP	Počet uchazečů na 1 VPM	Pořadí	SO ORP	Počet uchazečů na 1 VPM
1.	Telč	943,00	1.	Šternberk	502,67
2.	Konice	772,00	2.	Moravské Budějovice	322,20
3.	Kraslice	202,33	3.	Bílina	176,88
4.	Dačice	179,57	4.	Bystřice nad Pernštejnem	119,40
5.	Varnsdorf	150,00	5.	Varnsdorf	110,57
45.	Moravská Třebová	48,90	97.	Moravská Třebová	22,97

⁵⁷ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní výpočty a tvorba

⁵⁸ *taktěž*

Tab. č. 4: Žebříček SO ORP v České republice podle míry nezaměstnanosti v letech 2008 – 2011 a postavení SO ORP Moravská Třebová⁵⁹

2008			2009		
Pořadí	SO ORP	Míra nezam.	Pořadí	SO ORP	Míra nezam.
1.	Litvínov	13,60%	1.	Uničov	20,70%
2.	Stříbro	13,50%	2.	Stříbro	18,10%
3.	Karviná	13,20%	3.	Frýdlant	17,40%
4.	Vítkov	13,00%	4.	Vítkov	17,30%
5.	Varnsdorf	13,00%	5.	Bruntál	17,30%
8.	Moravská Třebová	12,50%	8.	Moravská Třebová	17,10%
2010			2011		
Pořadí	SO ORP	Míra nezam.	Pořadí	SO ORP	Míra nezam.
1.	Bruntál	18,80%	1.	Bruntál	17,80%
2.	Hodonín	18,30%	2.	Hodonín	16,30%
3.	Vítkov	18,20%	3.	Vítkov	16,20%
4.	Jeseník	17,80%	4.	Litvínov	16,20%
5.	Odry	17,80%	5.	Krnov	16,10%
6.	Moravská Třebová	17,70%	6.	Moravská Třebová	15,10%

Srovnáme-li celorepublikově všechna SO ORP sestupně podle počtu uchazečů na 1 volné pracovní místo, Moravská Třebová se pohybuje v horší polovině, v době vrcholu krize v roce 2010, byla dokonce v nejhorsí čtvrtině. Zajímavé ale je, že pokud sestavíme stejný žebříček, ale podle míry nezaměstnanosti, tak je Moravská Třebová v první desítce správních obvodů s nejvyšší nezaměstnaností.

Jednotlivé obce správního obvodu ORP Moravské Třebové, nenabízí nijak velký počet pracovních míst. Největší zaměstnavatelé, a tím pádem i větší počet pracovních míst, je situován do Moravské Třebové a Jevíčka. Stejně tak i samotná míra nezaměstnanosti v některých obcích dosahuje velmi vysokých hodnot. Jedná se většinou ale o malé obce, kde se počet EAO ve většině případů pohybuje okolo 100 osob, výjimku tvoří již zmíněná města, nebo větší vesnice (Městečko Trnávka, Chornice), ale také obce s menším počet ekonomicky

⁵⁹ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní výpočty a tvorba

aktivních obyvatel (Hartinkov, Janůvky). Obcí tvořící zkoumaný správní obvod je 33, nejvyšší nezaměstnanost k 31. 12. 2011, byla zjištěna v obci Vrážné a to 31,8 %, naopak nejnižší míru v téže době vykazovala obec Bělá u Jevíčka. V samotné Moravské Třebové se hodnota ustálila na 12,7 %, Jevíčko jakožto druhá největší obec, vykazovala míru nezaměstnanosti 13,2 %.

Tab. č. 5: Charakteristiky trhu práce v jednotlivých obcích SO ORP Moravská Třebová k 31. 12. 2011⁶⁰

Obec	Dosažitelní uchazeči	EAO	Míra nezaměstnanosti	Volná místa
Bělá u Jevíčka	15	173	8,70%	0
Bezděčí u Trnávky	15	111	13,50%	0
Biskupice	36	216	16,70%	0
Borušov	19	76	25,00%	0
Březina	31	175	17,70%	0
Březinky	13	69	18,80%	0
Dětřichov u Moravské Třebové	13	100	13,00%	0
Dlouhá Loučka	48	290	16,60%	0
Gruna	21	81	25,90%	0
Hartinkov	5	31	16,10%	0
Chornice	82	407	20,10%	1
Janůvky	2	18	11,10%	0
Jaroměřice	97	629	15,40%	0
Jevíčko	182	1 379	13,20%	10
Koruna	12	64	18,80%	0
Křenov	42	210	20,00%	0
Kunčina	112	622	18,00%	0
Linhartice	43	320	13,40%	7
Malíkov	14	56	25,00%	0
Městečko Trnávka	126	732	17,20%	0
Mladějov na Moravě	48	259	18,50%	0
Moravská Třebová	743	5 860	12,70%	72
Radkov	18	64	28,10%	0
Rozstání	26	106	24,50%	0
Rychnov na Moravě	51	290	17,60%	0
Slatina	11	50	22,00%	0
Staré Město	87	491	17,70%	0
Třebařov	86	482	17,80%	0

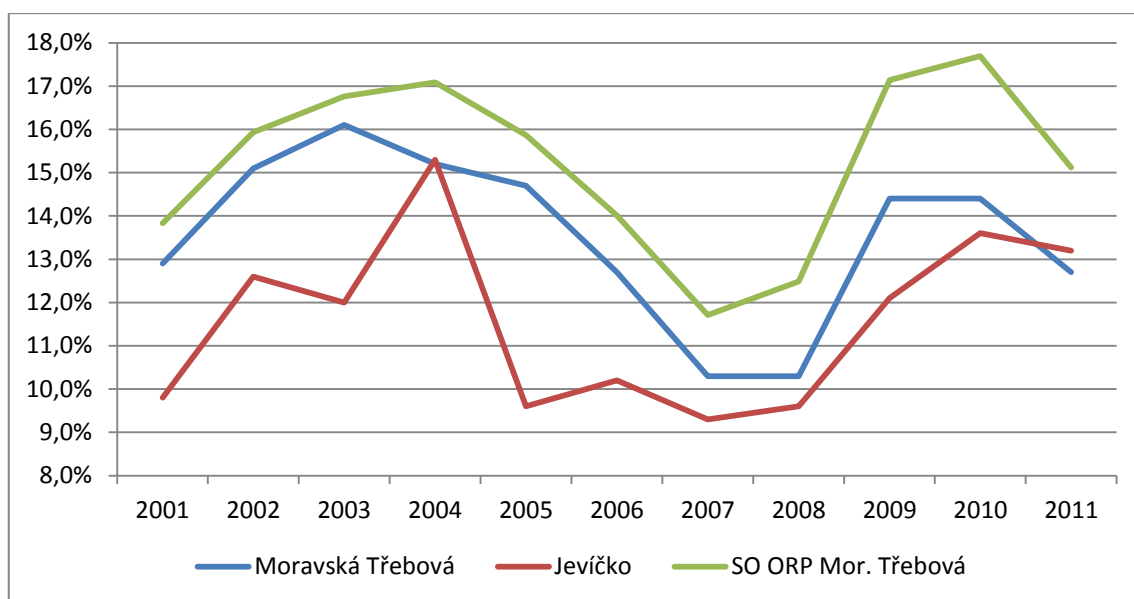
⁶⁰ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

Útěchov	14	101	13,90%	0
Víska u Jevíčka	13	75	17,30%	0
Vranová Lhota	56	251	22,30%	1
Vrážné	7	22	31,80%	0
Vysoká	2	12	16,70%	0

Moravská Třebová a Jevíčko, jak již bylo několikrát zmíněno, jedná se o dvě největší obce v regionu, konkrétně jediná dvě města. Vývoj míry nezaměstnanosti samotných dvou měst se v některých letech mírně odlišoval, vývoj v Moravské Třebové byl spíše podobný vývoji míry nezaměstnanosti v celém správním obvodu. Konkrétní odlišnosti můžeme u Jevíčka nalézt v roce 2004, kdy došlo k velkému nárůstu míry nezaměstnanosti a do roku 2005 pak k poklesu. Pokles byl zapříčiněn změnou metodiky, která byla vysvětlena výše. Prudký nárůst míry nezaměstnanosti byl způsoben hromadným propouštěním v podniku Gillete v Jevíčku v první polovině roku 2004. Důvodem byl přesun výrobního závodu do Petrohradu, propouštění se dotklo 289 zaměstnanců, což v té době byly zhruba dvě třetiny stávajících pracovníků. Gillete se rozhodl přesunout výrobu jednorázových holicích strojků a výrobu oboustranných nerezových čepelí, naopak zachována měla být výroba uhlíkových čepelí.⁶¹ Postupem času byla však výroba opět obnovena, a to pod názvem Czech Blades.

---

⁶¹ *Informační a podnikatelský systém i-RU.CZ: Gillette Jevíčko propouští. Výrobu stěhuje do St. Petěrburgu.* [online]. 2003 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.irucz.ru/cz/zpravy/15-13/102-ceska-republika/10201-/000-/109-socialni-oblast/3136-gillette-jevicko-propousti-vyrobu/>

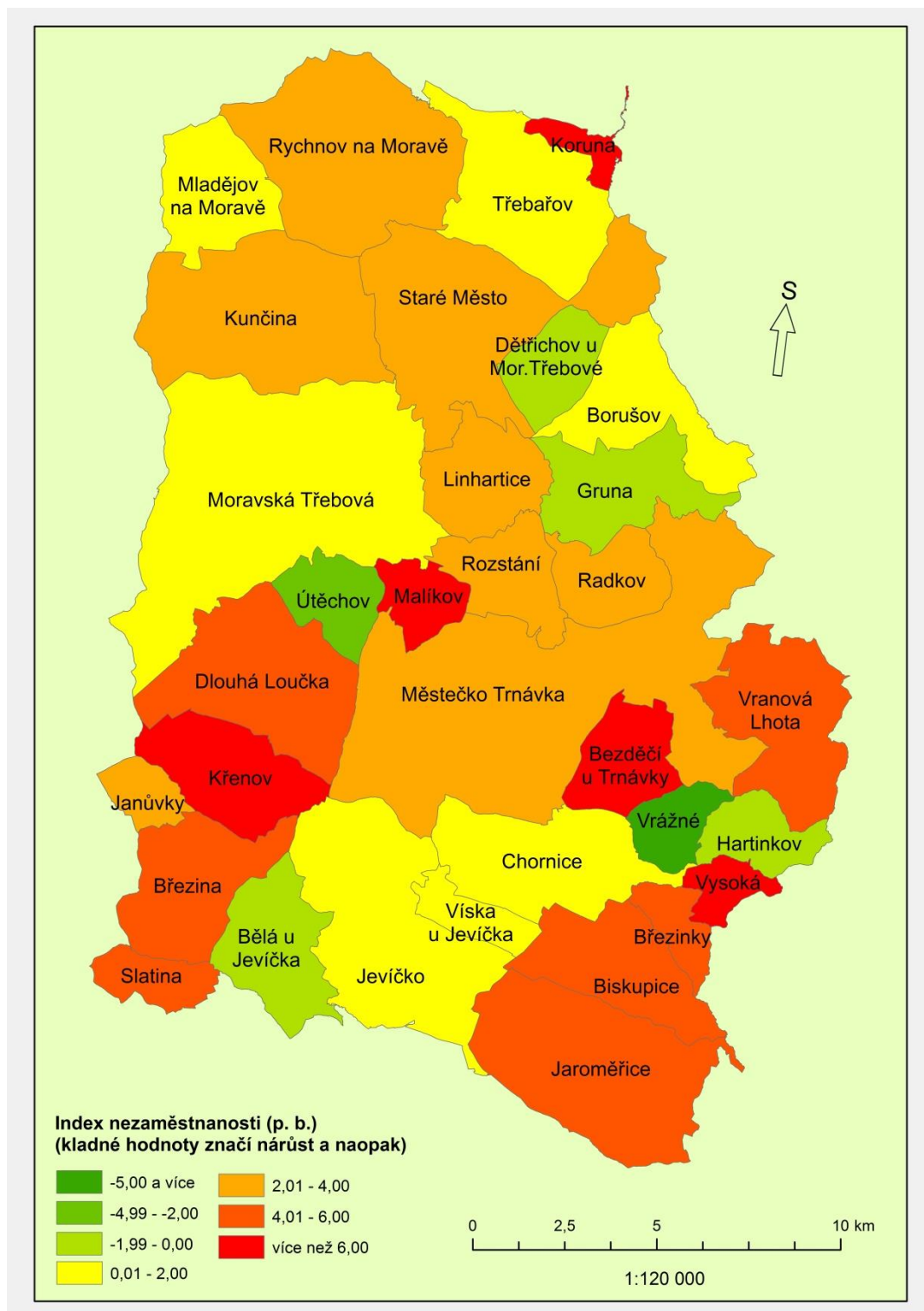
Obr. č. 15: Vývoj míry nezaměstnanosti v Moravské Třebové, Jevíčku a SO ORP Moravská Třebová v letech 2001 - 2011⁶²

U většiny obcí nastal výrazný nárůst míry nezaměstnanosti od roku 2006 – 2009, u některých v malém měřítku, u jiných více. Pro ucelení představy byl spočítán index míry nezaměstnanosti, a to jako rozdíl průměrné míry nezaměstnanosti v letech 2006 – 2007 a průměrné míry nezaměstnanosti roků 2008 – 2009. Průměr byl zvolen pro své přesnější představení situace na trhu práce, kde jsou mírně vyrovnány skokové situace. Nejvýraznější změna postihla obce Bezděčín u Trnávky, Křenov nebo Vysoká. Obec Vysoká pro svojí malou populační velikost vykazuje standardně extrémní hodnoty díky malému počtu obyvatel, kde i změna u dvou obyvatel, má za následek prudké změny. Další takovou obcí je například Hartinkov, Borušov nebo Janůvky. U některých obcí, kterých bylo výrazně méně, nastal kupodivu pokles míry nezaměstnanosti, Vrážné, Útěchov, Gruna. Opět ale i tyto obce nejsou nijak početné, výjimkou je Útěchov, tudíž i zde dochází k jakémusi zkreslení. Například v obci Vrážné, kde je ekonomicky aktivních obyvatel 22, byla míra nezaměstnanosti v roce 2006 50 %, ale o rok později byla míra nezaměstnanosti 27,3 %, díky čemuž vznikl průměr těchto dvou let 38,65 %. V druhém dvouletém období

⁶² Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní zpracování

byla nezaměstnanost jak v roce 2008, tak i v roce 2009 31,8 %, průměr byl tedy stejný. Rozdílem hodnot nám vyšel pokles míry nezaměstnanosti o 6,85 p. b.

Obr. č. 16: Změna míry nezaměstnanosti v průměru let 2006 – 2007 a 2008 – 2009 v obcích SO ORP Mor. Třebová (vždy k 31. 12.)⁶³

⁶³ Integrovaný portál MPSV: Statistika nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>; vlastní výpočty a zpracování

Podrobná struktura uchazečů v jednotlivých obcích není nijak překvapivá. Zaměříme-li s na vytipované problémové skupiny (uchazeči 50 letí a starší, se základním vzděláním, dlouhodobě nezaměstnaní a absolventi), zjistíme, že během ekonomické krize se poměry nijak výrazně nezměnily. Nejvyšší zastoupení mezi uchazeči mají dlouhodobě nezaměstnaní a v letech 2008 – 2011 docházelo k nárůstu. Obcí, která pravidelně dosahuje vysokého podílu dlouhodobě nezaměstnaných je Vysoká nebo Vrážné, cca tři čtvrtě uchazečů je zde nezaměstnáno více jak 12 měsíců, nebo obec Janůvky, kde v roce 2010 a 2011 byli všichni uchazeči evidováni jako dlouhodobě nezaměstnaní. Druhou takovou skupinou uchazečů, která má v obcích relativně vysoký podíl, je skupina osob 50 letých a starších. Detailnější statistiky o všech obcích a dalších skupinách uchazečů jsou uvedeny v tabulkových přílohách.

6.1 Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání

Vzdělanost obyvatel významně ovlivňuje trh práce. Vysoký podíl obyvatelstva s nižším vzděláním, neumožňuje vytvářet investorům kvalifikovaná pracovní místa, ale jen místa neodborná. Brání tak i celkovému ekonomickému rozvoji regionu.

Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání, byli rozděleni do čtyř kategorií, která byly vysvětleny v metodice. Jedná se o kategorie osob se základním vzděláním, středním vzděláním bez maturity, středním vzděláním s maturitou a s vysokoškolským vzděláním. Data o vzdělanostní úrovni uchazečů o zaměstnání, jsou k dispozici pouze do úrovně okresů, tudíž jsme opět nuceni využít okres Svitavy a jeho charakteristiky k vytvoření představy o situaci na Moravskotřebovsku. Tyto statistiky jsou úřadem práce vydávány čtvrtletně, v této práci byl vždy použit 4. kvartál (čtvrtletí), tj. období od 1. 10. do 31. 12.

V první řadě je nutné utvořit si představu o struktuře vzdělanosti obyvatelstva obecně. K tomu poslouží údaje ze SLDB 2011 k okresu Svitavy v porovnání s ostatními okresy Pardubického kraje, a kraje samotného.

Hlavním ukazatelem je podíl jednotlivých vzdělanostních skupin na obyvatelstvu 15 letého a staršího.

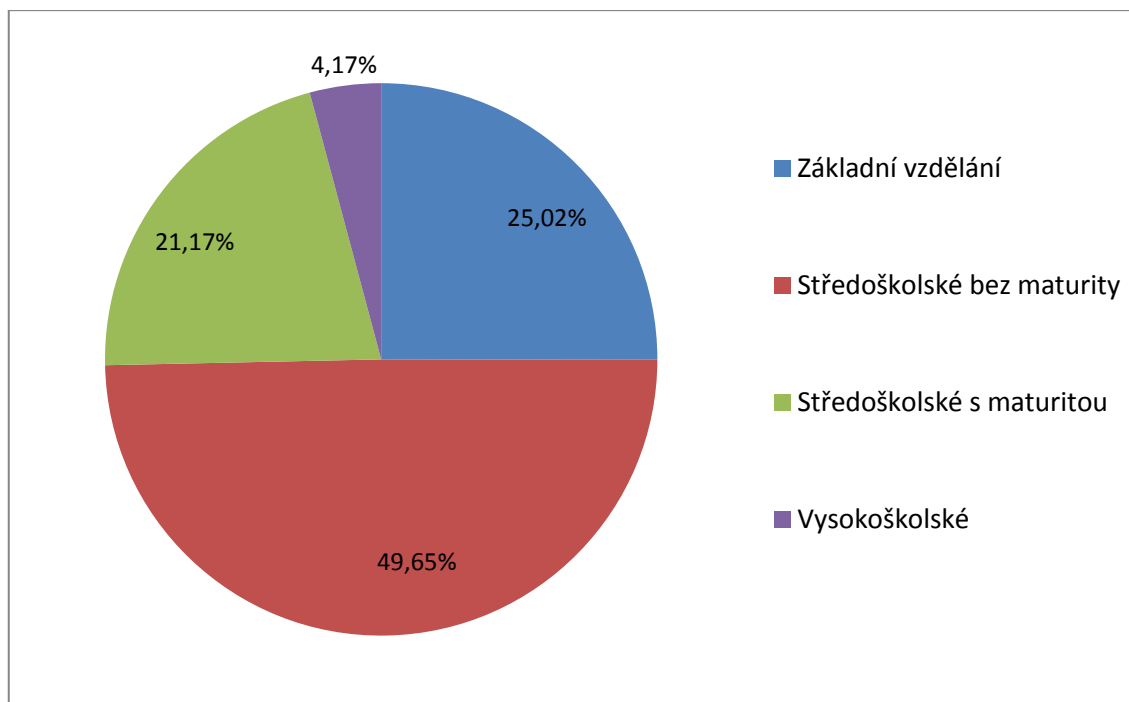
Tab. č. 6: Vzdělanostní struktura v okresech Pardubického kraje a kraji samotném k 26. 3 2011⁶⁴

Okres	Základní	SŠ bez maturity	SŠ s maturitou	VŠ
Chrudim	19,34%	38,88%	29,52%	8,50%
Pardubice	15,49%	33,84%	33,16%	12,71%
Svitavy	20,77%	38,73%	28,91%	8,17%
Ústí nad Orlicí	19,16%	36,72%	31,45%	8,78%
Pardubický kraj	18,30%	36,60%	31,12%	9,91%

Svitavský okres nemá nijak příznivé charakteristiky v oblasti vzdělanostní struktury. Ve všech kategoriích je procentuální část obyvatelstva vyšší, respektive nižší než je krajský průměr. Kategorie obyvatelstva se základním vzděláním a středoškolským bez maturity, má ve svitavském okrese větší podíl než v Pardubickém kraji, a stejně tak i v porovnávání se zbylými okresy. Naopak zbývající dvě kategorie obyvatelstva se středoškolským s maturitou a vysokoškolským vzděláním, jsou podíly menší v porovnání s ostatními okresy a krajem samotným.

Uchazeči o zaměstnání podle vzdělání se mírně odlišují od struktury krajské. V celé sledované délce časové řady, jsou nejvýraznější rozdíly v podílu uchazečů z kategorie středoškolského vzdělání bez maturity a v kategorii vysokoškolsky vzdělaných osob. V prvním případě byl podíl v okrese Svitavy ve 4. čtvrtletí 2013 49,65 % osob, Pardubickém kraji byl podíl 44,72%. A i v časové řadě od roku 2006 byl rozdíl vždy kolem 4 p. b. Podíl uchazečů se vzděláním z vysoké školy také ve 4. čtvrtletí roku 2013, byl v okrese Svitavy 4,17 %, nejméně ze všech pardubických okresů, krajský podíl byl 5,46 %.

⁶⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání* [online]. 2011 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/>

Obr. č. 17: Podíl uchazečů o zaměstnání podle vzdělání ve 4. čtvrtletí 2013 v okrese Svitavy⁶⁵

Tab. č. 7: Podíl uchazečů o zaměstnání podle vzdělání ve 4. čtvrtletí 2013 v okresech Pardubického kraje a kraje samotného⁶⁶

Okres	Základní	podíl	SŠ bez M	podíl	SŠ s M	podíl	VŠ	podíl	Uchazeči celkem
Chrudim	1 330	22,03%	3 059	50,67%	1 380	22,86%	268	4,44%	6 037
Pardubice	2 113	29,80%	2 593	36,57%	1 823	25,71%	561	7,91%	7 090
Svitavy	1 657	25,02%	3 288	49,65%	1 402	21,17%	276	4,17%	6 623
Ústí nad Orlicí	1 905	28,77%	2 853	43,09%	1 529	23,09%	334	5,04%	6 621
Pardubický kraj	7 005	26,56%	11 793	44,72%	6 134	23,26%	1 439	5,46%	26 371

6.2 Zaměstnanost problémových skupin obyvatelstva

Problémové skupiny, jak se souhrnně nazývají skupiny obyvatelstva s horším uplatněním na trhu práce, jsou důležitým měřítkem regionálního trhu práce. Mezi základní problémové skupiny řadíme osoby s nízkým vzděláním (bez vzdělání, nedokončené základní vzdělání a základní vzdělání), další skupinou jsou dlouhodobě nezaměstnaní, tj. více než 12 měsíců, třetí problémovou skupinou jsou osoby se zdravotním postižením (OZP) a jako

⁶⁵ Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>; vlastní výpočty a tvorba

⁶⁶ *taktéž*

poslední si uvedeme problémovou skupinu osob starších 50 let. Budeme sledovat specifickou míru nezaměstnanosti problémových slupin v okrese Svitavy a v Pardubickém kraji, poté je porovnáme s dostupnými daty o problémových skupinách ve správním obvodu ORP Moravské Třebové. Data o správním obvodu jsou pouze v časové ose 2009 – 2011 k 31. 12., kde můžeme vypočítat míru nezaměstnanosti. Svitavský okres i Pardubický kraj nám poskytuje statistiky od roku 2008 – 2012, v každém z roků k 4. čtvrtletí.

- **Osoby se zdravotním postižením**

Osoby se zdravotním postižením tvoří cca 7 % celkové populace ČR, necelých 500 tisíc jedinců. Z těch to 7 % je převážná většina postižena třetím, nejvyšším stupněm invalidity (57 %). Příčinou špatné zaměstnatelnosti OZP je obecně nižší stupeň vzdělání a nedostatečná kvalifikace. Vždyť celé tři čtvrtiny OZP mají středoškolské vzdělání bez maturity, naopak vysokoškolským vzděláním disponuje jen 5 % OZP. Příčina horší vzdělanosti těchto osob je jednoduchá, není nabízeno vhodné vzdělání pro postižené děti, neexistence bezbariérového přístupu do škol, ale také obyčejná lidská neochota přijmout postižené děti do běžných škol. Liší se samozřejmě vzdělání i v samotné obci postižených osob, osoby s mentálním postižením dosahují nižšího stupně vzdělání proti osobám, kde je jejich postižení např. sluchové či lehké tělesné. Dalším důvodem špatného postavení OZP na trhu práce je zapříčiněna jejich logickou tendencí pracovat jen na částečný úvazek, což ovšem řada zaměstnavatelů dostatečně neakceptuje. V posledních letech se MPSV snaží toto špatné postavení osob se zdravotním postižením aktivně řešit. V podobě dotací pro zaměstnavatele, díky těmto dotacím mohou být eliminovány případné ekonomické ztráty společnosti, vzniklé nedostatečnou výkonností zaměstnané postižené osoby, která může určitě v některých případech nastat. Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2010 finančně podpořilo cca 35 tisíc OZP, respektive podpořila zaměstnavatele s pracovními místy pro OZP. Podporuje

se také zakládání chráněných dílen (pracovišť), kde jsou z velké části zaměstnávány osoby s mentálním postižením.⁶⁷

Míra nezaměstnanosti OZP ve správním obvodu ORP Moravské Třebové je vyšší než v porovnání s Pardubickým krajem, ale lze pozorovat zlepšování situace. Stejně tak je situace horší v komparaci s okresem Svitavy. Ve všech třech územních celcích můžeme pozorovat rok co rok zlepšování situace. Krajská míra nezaměstnanosti se pohybuje v hodnotách pod 2 %. Na Moravskotřebovsku míra nezaměstnanosti přesahuje 2 %. Z hlediska celorepublikového srovnání s ostatními SO ORP, se Moravská Třebová nachází mezi správními obvody s vysokým podílem uchazečů z řad OZP.

Tab. č. 8: Nezaměstnanost osob se zdravotním postižením v letech 2008 - 2012 ve vybraných územních celcích⁶⁸

	2008		2009		2010	
	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.
Pardubický kraj	3 486	1,27%	4 087	1,48%	3 996	1,47%
okres Svitavy	977	1,87%	1 050	1,91%	974	1,81%
SO ORP Mor. Třebová	.	.	390	2,82%	378	2,73%
	2011		2012			
	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.		
Pardubický kraj	3 528	1,29%	.	.		
okres Svitavy	880	1,71%	887	1,64%		
SO ORP Mor. Třebová	339	2,45%	.	.		

⁶⁷ Integrovaný portál MPSV: Postavení a strategie OZP na trhu práce [online]. 2010 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/zamestnavani_ozp/helpforthem/hlavni_vystupy_projektu_a_jejich_prinosy/dotaznikove_setreni_ozp_na_trhu_prace.pdf

⁶⁸ Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt;vlastni_vypocty

Tab. č. 9: Pořadí SO ORP v České republice podle podílu uchazečů OZP k 31. 12. 2011⁶⁹

Pořadí	SO ORP	Podíl uchazečů OZP
1.	Týn nad Vltavou	25,64%
2.	Bystřice nad Pernštejnem	25,54%
3.	Uherský Brod	23,39%
4.	Hlinsko	22,35%
5.	Nové Město na Moravě	22,16%
49.	Moravská Třebová	16,22%

Přímo v Moravské Třebové byla v roce 2012 za finanční pomoci Evropského sociálního fondu, Oblastní charity Moravská Třebová a Řádu menších bratří (františkánů), otevřena kavárna pro podporu zaměstnanosti mentálně postižených osob, s cílem zaměstnat osm osob s postižením. Zdravotně postižené osoby jsou zde zaměstnávány jako obsluha a současně jsou zde prodávány výtvořky v podobě různých obrazů a dalších uměleckých děl, které vytvořili sami postižení jedinci.⁷⁰

- **Osoby starší 50 let**

Tato problémová skupina je velice specifickou kategorií. U starších lidí je malá ochota se více vzdělávat, tudíž nedosahují požadované kvalifikace a stávají se neatraktivní pro zaměstnavatele, a to i přes svoji dlouholetou praxi. Firmy raději upřednostní mladého kandidáta, absolventa, kterého si pak sami zaškolí a vychovají. Příčinou neochoty ke vzdělávání je nedostatečná motivace, zaměstnavatelé ani při zvýšení kvalifikace nezvyšují mzdy nebo nepovyšují. Berou kvalifikaci jako prostředek k udržení stávající pracovní pozice. Dalším z faktorů nezaměstnanosti starších osob a jejich atraktivita pro potencionální zaměstnavatele je vyšší náchylnost k různým nemocem, malá fyzická zdatnost

⁶⁹ Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

⁷⁰ Evropský sociální fond v ČR: Laskavárna - terapeutická kavárna v Moravské Třebové [online]. 2012 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/projekty/laskavarna-terapeuticka-kavarna-v-moravske-trebove-2>

nebo postupný přechod do invalidity. Existují dva směry v řešení tohoto problému. Prvním z nich je průběžné vzdělávání během celého života, a druhým ekonomické zvýhodňování zaměstnávání starších osob, kde jsou zaměstnavatelům sníženy odvody nebo jsou poskytovány dotace.⁷¹

Na Moravskotřebovsku můžeme pozorovat určitý problém se zaměstnaností respektive nezaměstnaností starších osob. Zatímco v Pardubickém kraji je míra nezaměstnanosti této skupiny osob v průběhu sledovaného období mezi 2 – 3 %, tak zde přesahuje i 5% hranici. V roce 2009 kdy byla celkově nižší nezaměstnanost, tak i nezaměstnanost v této skupině byla relativně nízká, ale jen na území kraje, Moravskotřebovsko se již v této době potýkalo s problémem vysoké nezaměstnanosti u starších lidí. Tento problém ještě více prohloubila ekonomická krize, kdy došlo k propouštění a mohlo dojít k cílenému propouštění starších osob, pro jejich menší flexibilitu. Avšak když se podíváme, jak si Moravskotřebovsko stojí mezi všemi SO ORP z hlediska podílu uchazečů 50 letých a starších zjistíme, že je v tomto směru průměrným správním obvodem, nijak výrazně nevyčnívá.

Tab. č. 10: Nezaměstnanost osob starších 50 let v letech 2008 - 2012 ve vybraných územních celcích⁷²

	2008		2009		2010	
	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.
Pardubický kraj	5 069	1,85%	7 350	2,66%	7 877	2,90%
okres Svitavy	1 488	2,84%	1 911	3,47%	1 972	3,67%
SO ORP Mor. Třebová	.	.	701	5,07%	707	5,12%
	2011		2012			
	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.		

⁷¹ KOTÍKOVÁ, J. a J. REMR. *Podpora zaměstnávání starších osob*. Praha: VÚPSV, 2007. ISBN 978-80-7416-001-1.

⁷² Český statistický úřad: *Veřejná databáze* [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt; vlastní výpočty>

Pardubický kraj	6 229	2,28%	.	.
okres Svitavy	1 570	3,04%	1728	3,20%
SO ORP Mor. Třebová	556	4,02%	.	.

Tab. č. 11: Pořadí SO ORP v České republice podle podílu uchazečů starších 50 let k 31. 12. 2011⁷³

Pořadí	SO ORP	Podíl uchazečů starších 50 let
1.	Český Těšín	34,08%
2.	Konice	33,97%
3.	Frýdlant nad Ostravicí	33,85%
4.	Světlá nad Sázavou	33,01%
5.	Frýdek-Místek	32,93%
113.	Moravská Třebová	26,60%

- **Dlouhodobě nezaměstnaní uchazeči**

Dlouhodobě nezaměstnaní představují nejrizikovější problémovou skupinu. Tito lidé často nemají ani touhu být zaměstnaní a nijak si aktivně zaměstnávání nevyhledávají. Jednou z příčin je systém sociálních dávek v ČR, kde se může stát, že člověk pobírá sociální dávky v takové výši, kterou mu nezajistí mzda ze zaměstnání nebo bude nižší, ale přiblíží se jí. Toto je i jedno z možných řešení dlouhodobé nezaměstnanosti, kdy i nejméně vhodné zaměstnání by vždy mělo být výhodnější než pobírání sociálních dávek. Dlouhodobě nezaměstnaní jsou z velké části zastoupeny osobami s velmi nízkým vzděláním, které jim samo osobě brání v získání zaměstnání, ale také malou motivací, nemají žádnou vizi a cíl něčeho dosáhnout. Nacházíme zde také často osoby národnostních menšin, zejména pak menšiny romské. Zaměstnavatelé velice málo stojí o někoho kdo je delší čas bez práce, mají za to, že tyto osoby nejsou pracovně výkonné, ztrácejí pracovní návyky a kvalifikaci. Je prokázáno, že u těchto osob je malá pravděpodobnost návratu zpět do pracovního procesu. Důsledkem dlouhodobé nezaměstnanosti jsou větší

⁷³ Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

sociální výdaje státu, a tím snižování důchodu společnosti, což vede k obecné nespokojenosti společnosti. Problémem dlouhodobě nezaměstnaných je i fakt, že dochází k sociálnímu odloučení. Vzhledem ke své finanční situaci si nemohou dovolit utužovat svoje vztahy s okolím. Řešením dlouhodobé nezaměstnanosti by měla být aktivní politika státu v této oblasti, a ne bezmyšlenkovité vyplácení sociálních dávek. Měla by být výrazně posílena podpora rekvalifikačních kurzů, menších podnikatelů, která by vedla k vytváření nových pracovních míst.⁷⁴

Tab. č. 12: Dlouhodobá nezaměstnanost v letech 2008 - 2012 ve vybraných územních celcích⁷⁵

	2008		2009		2010	
	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.
Pardubický kraj	4 010	1,46%	5 490	1,99%	7 793	2,87%
okres Svitavy	1 577	3,01%	1 871	3,40%	2 430	4,52%
SO ORP Mor. Třebová	.	.	776	5,61%	905	6,55%
	2011		2012			
	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.		
Pardubický kraj	7 723	2,83%	.	.		
okres Svitavy	2 460	4,77%	2 302	4,27%		
SO ORP Mor. Třebová	908	6,57%	.	.		

⁷⁴ Výzkumný ústav práce a sociálních věcí: Strategie dlouhodobě nezaměstnaných [online]. 2008 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_267.pdf

⁷⁵ Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt; vlastní výpočty>

Tab. č. 13: Pořadí SO ORP v České republice podle podílu dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů 31. 12. 2011⁷⁶

Pořadí	SO ORP	Podíl dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů
1.	Orlová	55,38%
2.	Karviná	55,26%
3.	Rumburk	51,20%
4.	Česká Třebová	51,08%
5.	Havířov	50,34%
32.	Moravská Třebová	43,44%

Z údajů v tabulce č. 12 je jasně patrné, že míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Moravské Třebové je vysoká, a značně převyšuje stejnou statistiku Pardubického kraje, ale i okresu Svitavy. V roce 2011 zde míra dlouhodobé nezaměstnanosti dosáhla 6,57 %, což je o 3,74 p. b. více než ve stejném období v Pardubickém kraji. Podíl uchazečů dlouhodobě nezaměstnaných ze všech dosažitelných uchazečů je 43,44 %, tedy skoro polovina. Již bylo řečeno, že velká část dlouhodobě nezaměstnaných má skoro nulovou šanci získat opětovně práce, zde máme situaci, kdy si můžeme říci, že skoro polovina všech osob registrovaných na úřadu práce bude nezaměstnaná takřka definitivně, samozřejmě řečeno s jistou nadsázkou. Poměrně vysoko je i celorepublikově v podílu dlouhodobě nezaměstnaných osob mezi SO ORP.

Moravská Třebová se snaží aktivně tuto nelichotivou situaci řešit, a to za pomoci úřadu práce ve Svitavách. Jsou poskytovány dotace na veřejně prospěšné práce (VPP), konkrétně částkou 11 tisíc Kč na osobu. Úřad práce se také snaží zajistit podporu podnikání v regionu, klastrů nebo sdílených služeb.⁷⁷

⁷⁶ Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

⁷⁷ Krajské listy: Dlouhodobá nezaměstnanost v Moravské Třebové [online]. 2013 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://www.krajskelisty.cz/pardubicky-kraj/okres-svitavy/1444-dlouhodobanezaměstnanost-v-moravske-trebove-je-asi-55-procent.htm>

- **Osoby se základním stupněm vzdělání**

Tato skupina je také označována jako nekvalifikovaná pracovní síla. Stejně jako u předešlé problémové skupiny, tak i zde je šance na získání stabilního pracovního místa takřka nulová. Pozice osob s nízkou kvalifikací na trhu práce je ohrožována cizinci, kteří se ucházejí o stejná pracovní místa, ale jsou ochotni pracovat za minimální mzdu.

Dle literatury má toto několik příčin, první z nich je restrukturalizace hospodářství, která měla za následek úbytek nekvalifikovaných pracovních míst, druhým z důvodů je větší pracovitost zahraničních pracovníků, čímž postupně nahradili domácí nekvalifikovanou pracovní sílu, třetím důvodem je odmítání dalšího vzdělání, rekvalifikace ze strany nekvalifikovaných zaměstnanců nebo uchazečů o zaměstnání, čtvrtou příčinou je sociální politika státu, která dostatečně nemotivuje k získání zaměstnání.⁷⁸

Tab. č. 14: Nezaměstnanost osob se základním vzděláním v letech 2008 - 2012 ve vybraných územních celcích⁷⁹

	2008		2009		2010	
	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.
Pardubický kraj	4 494	1,64%	6 597	2,39%	6 584	2,42%
okres Svitavy	1 244	2,38%	1 160	2,11%	1 587	2,95%
SO ORP Mor. Třebová	.	.	608	4,40%	534	3,86%
	2011		2012			
	Počet uchazečů	Míra nezam.	Počet uchazečů	Míra nezam.		
Pardubický kraj	5 907	2,16%	.	.		
okres Svitavy	1 392	2,70%	1 485	2,75%		
SO ORP Mor. Třebová	474	3,43%	.	.		

⁷⁸ KUCHAR, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2007, 183 s. ISBN 978-802-4613-833.

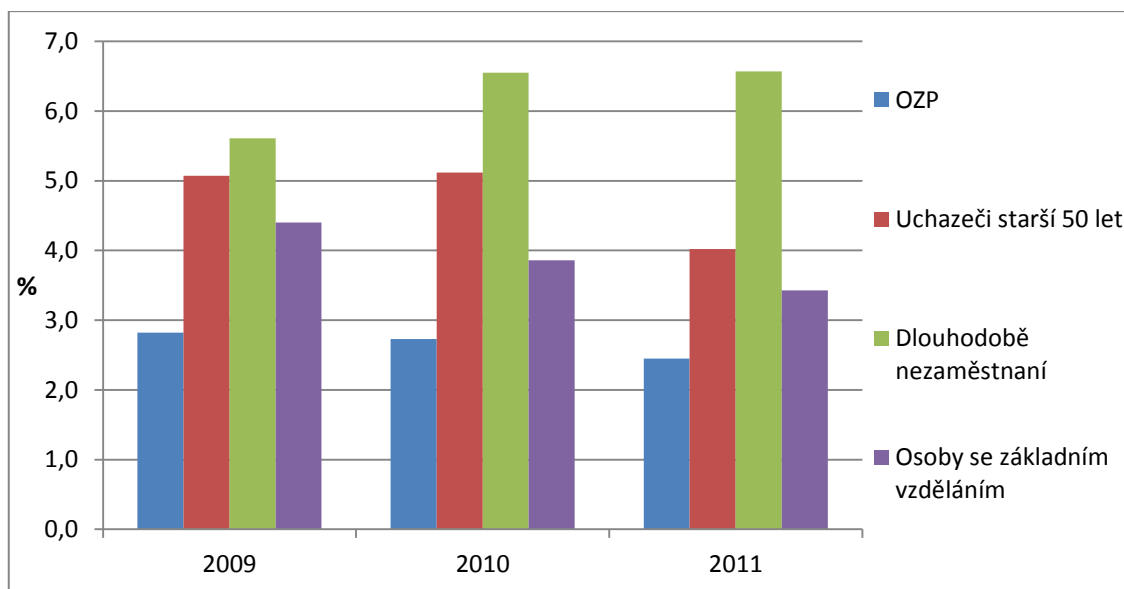
⁷⁹ Český statistický úřad: *Veřejná databáze* [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

Integrovaný portál MPSV: Statistiky nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>; vlastní výpočty

Tab. č. 15: Pořadí SO ORP v České republice podle podílu uchazečů se základním vzděláním k 31. 12. 2011⁸⁰

Pořadí	SO ORP	Podíl uchazečů se základním vzděláním
1.	Bílina	59,43%
2.	Kraslice	58,37%
3.	Kadaň	50,95%
4.	Sokolov	50,42%
5.	Ostrov	47,07%
136.	Moravská Třebová	22,68%

Stejně jako problémová skupina předchozí, tak i tato je na Moravskotřebovsku výrazně problémovější než v Pardubickém kraji či okrese Svitavy. Sice nastává možné zlepšení, jak naznačuje krátká časová řada (2009 – 2011), ale i tak je situace výrazně horší. V roce 2009 zde byla míra nezaměstnanosti osob se základním vzděláním 4,4 %, která následně klesla v roce 2011 na 3,43 %. Podíváme-li se na podíl těchto osob ze všech dosažitelných uchazečů ve správním obvodu, je vidět že nezaměstnanost této skupiny je sice vyšší, ale podíl těchto problémových uchazečů je opět průměrný v České republice.

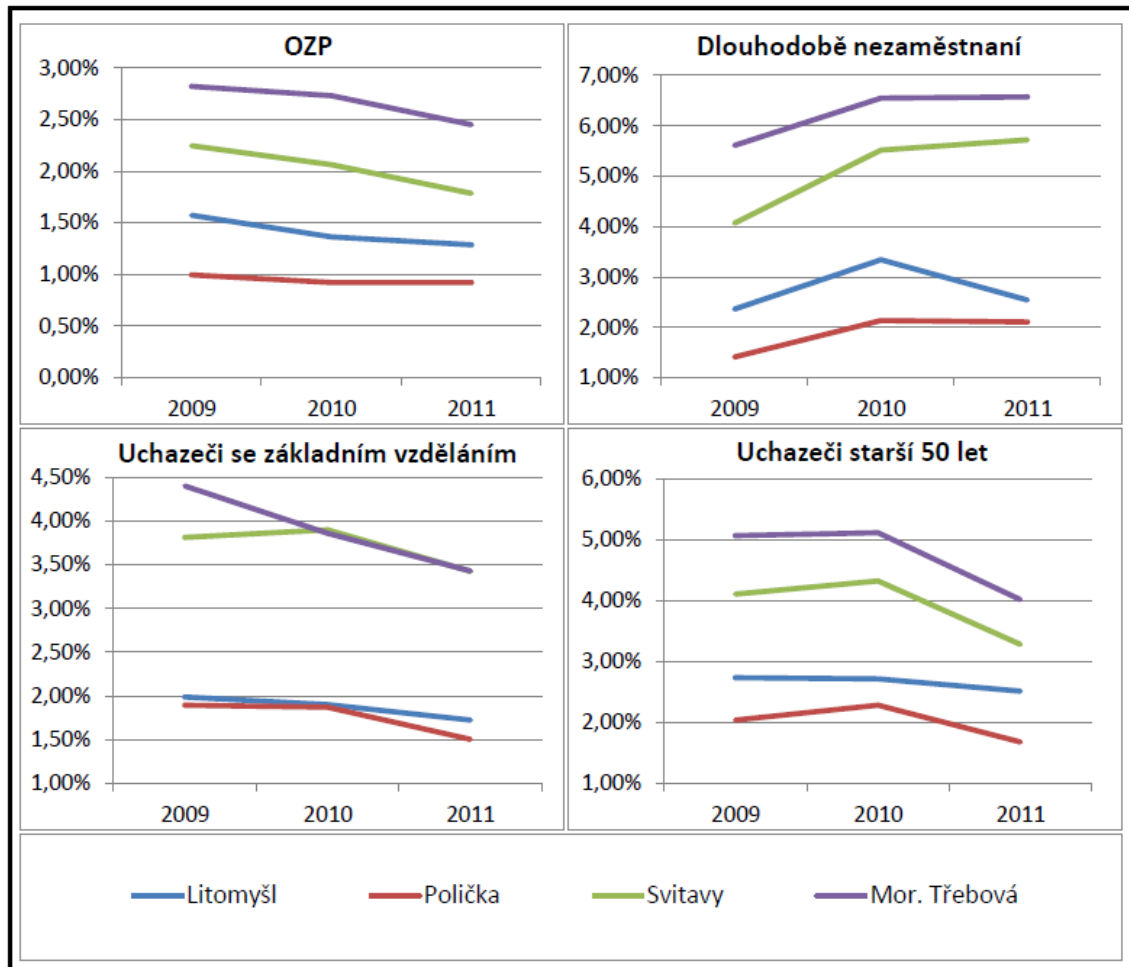

Obr. č. 18: Míra nezaměstnanosti problémových skupin v SO ORP Mor. Třebová v letech 2009 – 2011 k 31. 12.⁸¹

⁸⁰ Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>; vlastní úpravy

⁸¹ taktéž

Dáme-li do komparace správní obvod ORP Moravské Třebové s ostatními správními obvody ORP svitavského okresu, vyjde nám vždy na nejhorší možné pozici. Míry nezaměstnanosti všech sledovaných problémových skupiny zde dosahovaly nejvyšších hodnot. Nejlépe ze všech SO ORP v okrese vycházel správní obvod Poličky. Poličsko je i obecně, vezmeme-li v úvahu nezaměstnanost, na tom ze všech správních obvodů zde nejlépe.

Obr. č. 19: Míra nezaměstnanosti problémových skupin ve SO ORP okresu Svitavy v letech 2009 – 2011 k 31. 12⁸²

Ve všech kategoriích jsou správní obvody seřazeny ve stejném pořadí, odpovídá to i pořadí, kdybychom regiony seřadili podle registrované míry nezaměstnanosti. Nejlépe působí správní obvod ORP Polička, dále Litomyšl, Svitavy a jako nejhorší Moravská Třebová. Výjimku tvoří jen problémová

⁸² Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>; vlastní tvorba

skupina uchazečů se základním vzděláním, tam je více méně Polička a Litomyšl na stejné úrovni, Svitavy a Moravská Třebová také na stejné úrovni, ovšem té horší. Obecně lze u všech správních obvodů a i problémových skupin pozorovat mírný pokles po roce 2010, kdy se začala ekonomika a trhu práce vracet do normálu po ekonomické krizi. Všechny regiony měly společný největší problém u problémové skupiny dlouhodobě nezaměstnaných, ta se ukázala jako nejproblémovější. Například ale SO ORP Litomyšl prokázala razantní zlepšení situace s dlouhodobě nezaměstnanými, pokles v roce 2010 byl o 0,8 p. b., v absolutních číslech to byl úbytek z počátečních 429 uchazečů na konečných 326.

Poličsko si udržuje svoji dobrou situaci na trhu práce výraznou podporou podnikatelské sféry. Aktivní podpora tvorby nových pracovních míst je jednou z devíz regionu, ale především samotného města Poličky. Polička získala v roce 2011 druhé místo, hned za Pardubicemi, v anketě „Město pro byznys Pardubického kraje“ a cenu „Uznání za nejvyšší spokojenost podnikatelů s prací radnice“. Ocenění vyhlašuje týdeník Ekonom. I z tohoto ocenění vyplývá, že Polička se snaží s nezaměstnaností aktivně bojovat, a to podporou podnikatelské sféry.⁸³

6.3 Cizinci na trhu práce

Problematika cizinců na trhu práce bude zmíněna jen okrajově, důvodem jsou chybějící data do úrovně SO ORP. Sledován bude tedy opět jen okres Svitavy, kam námi studovaný správní obvod náleží.

Jako cizinec je označována podle zákona č. 435/2004 Sb. fyzická osoba, která není státním občanem Evropské unie (EU)/Evropského hospodářského prostoru (EHP) a Švýcarska, ani jeho rodinným příslušníkem.

---

⁸³ Město Polička: *Jsme druhé nejlepší město pro byznys v kraji!* [online]. 2011 [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: <http://www.policka.org/detail/5750/Mestsky-urad/Tiskove-zpravy/JSME-DRUHE-NEJLEPSI-MESTO-PRO-BYZNYS-V-KRAJI!>

Za cizince se rovněž považuje osoba bez státní příslušnosti. Vstup ČR do EU měl za následek evidence cizinců do čtyř skupin:

- cizinci s platným povolením k zaměstnání
- cizinci ze třetích zemí, kteří nepotřebují platné povolení⁸⁴
- občané EU/EHP a Švýcarska
- cizinci s živnostenským oprávněním

Tab. č. 16: Cizinci na trhu práce v okrese Svitavy v letech 2007 - 2011 k 31. 12.⁸⁵

rok	platná povolení k zaměstnání cizinců	cizinci ze třetích zemí	občané EU/EHP a Švýcarska	cizinci s živnostenským oprávněním	celkový počet zaměstnaných cizinců	podíl cizinců na pracovní síle (%)
2007	584	30	236	145	995	1,86
2008	763	48	263	179	1 253	2,39
2009	555	67	244	199	1 065	1,97
2010	302	95	246	301	944	1,79
2011	229	115	302	284	930	1,8

Okres Svitavy nepatří nijak výrazně mezi okresy s velkým či větším zastoupením cizinců na trhu práce, je tomu spíše naopak. Mezi okresy Pardubického kraje je co do počtu zaměstnaných cizinců i podílu na pracovní síle na posledním místě, střídavě společně s okresem Chrudim. V porovnání s Pardubickým krajem jsou tedy hodnoty logicky nižší. V roce 2009, kdy se projevila ekonomická krize, klesl celkový počet cizinců proti roku předešlému, a postupně dál klesal v dalších dvou zkoumaných letech.

⁸⁴ jedná se o občany států mimo EU a EHP

⁸⁵ HORÁKOVÁ, Milada. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR: Bulletin č. 20 - 28*. Praha: VÚPSV, 2005 - 2012.

Tab. č. 17: Cizinci na trhu práce v Pardubickém kraji v letech 2007 - 2011 k 31. 12.⁸⁶

rok	platná povolení k zaměstnání cizinců	cizinci ze třetích zemí	občané EU/EHP a Švýcarska	cizinci s živnostenským oprávněním	celkový počet zaměstnaných cizinců	podíl cizinců na pracovní síle (%)
2007	6 147	555	8 147	1 721	16 597	6,24
2008	10 043	635	5 671	1 868	18 604	6,78
2009	4 442	627	4 060	2 391	11 520	4,17
2010	3 077	826	4 097	2 797	11 670	4,29
2011	2 380	923	5 345	2 610	11 258	4,12

6.4 Dojíždka za prací

Údaje o vyjíždě do zaměstnání a případně do škol, jsou hromadně zjišťovány během Sčítání lidu, domů a bytů. V jednotlivých dekádách je sledována vyjíždka do zaměstnání v rámci obce, do jiné obce okrasu, do jiného okresu kraje, do jiného kraje a do zahraničí. Sledována je i doba cesty do zaměstnání, respektive školy. Dojíždka obyvatelstva představuje významný sociální jev, reflektující ekonomickou strukturu daného regionu, a to formou rozsahu, vzdálenosti a směrem dojíždky. Dojíždka jednak odpovídá stupni koncentrace obyvatelstva, ale také rozmístění pracovních příležitostí a škol. Dlouhodobým zdrojem intenzivní vyjíždky jsou malé obce, díky obvyklé koncentraci většího počtu pracovních míst a školských zařízením v populačně větších obcích.⁸⁷

Údaje o počtu dojíždějících obyvatel nejsou úplně dobře srovnatelné mezi jednotlivými sčítáními. Jedním z důvodů je metodická změna ve vymezení osob, pro které byly údaje zjišťovány, a druhým důvodem je měnící se sídelní struktura. V roce 1991 při sčítání bylo v ČR 5 768 obcí, v roce 2001 bylo obcí 6 258 a v době sčítání roku 2011 bylo obcí 6 251. Změna metodiky se týkala ekonomicky aktivních osob, kde v roce 1991 byly zahrnovány mezi EAO

⁸⁶ HORÁKOVÁ, Milada. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR: Bulletin č. 20 - 28*. Praha: VÚPSV, 2005 - 2012.

⁸⁷ Český statistický úřad: *Vývoj dojíždky jako formy prostorové mobility v ČR* [online]. 2005 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://csugeo.i-server.cz/csu/2004edicniplan.nsf/krajp/13-5321-04-xe>

ženy na mateřské dovolené a osoby pobírající rodičovský příspěvek, dalším rozdílem v roce 1991 bylo zjišťování údajů o zaměstnání a odvětví ekonomické činnosti u vojáků. Tyto rozdílné počty vlivem integrace či desintegrace obcí, způsobují, že pohyb mezi těmi územními jednotkami, které byli integrovány či desintegrované, nejsou zaznamenány.⁸⁸

Na Moravskotřebovsku se desintegrace týkala pěti obcí, nově vzniklými obcemi od SLDB 1991 a SLDB 2011 byly: Bezděčín u Trnávky, Gruna, Janůvky, Malíkov a Radkov. Moravskotřebovsko můžeme relativně snadno zařadit mezi regiony, které jsou tvořeny větším počtem menších obcí, a dojíždka je z velké části směřována do centra tohoto regionu. V případě tohoto regionu můžeme hovořit o centrech dvou, Moravská Třebová a Jevíčko. Jedná se o jediná dvě města regionu, která zároveň plní funkci pověřeného obecního úřadu (POÚ), respektive obce s rozšířenou působností (ORP). Pro obě města platí, že zde je koncentrováno nejvíce pracovních míst, soustředěna je zde i průmyslová výroba. Když vybereme deset největších zaměstnavatelů co do počtu zaměstnanců, tak krom jednoho jsou všichni situováni do Moravské Třebové nebo Jevíčka, výjimku tvoří firma Armaturka Vranová Lhota, a.s. sídlící ve stejnojmenné obci.

Během SLDB v roce 2001 bylo zjištěno 937 osob, dojíždějících do Moravské Třebové, z celkového počtu zaměstnaných osob 4 293, čili 21,8 % osob zaměstnaných v Moravské Třebové sem za prací dojíždí. Druhým zmíněným centrem bylo Jevíčko, kam za zaměstnáním dojíždělo 551, přičemž zde zaměstnaných osob bylo 1 147, podíl činí 48 %, skoro celá polovina osob zde zaměstnaných sem za prací dojíždí z okolních obcí. Pro porovnání s ostatními obcemi s rozšířenou působností svitavského okresu, je na tom Moravská Třebová nejhůře, z hlediska osob sem dojíždějících. Obce se

---

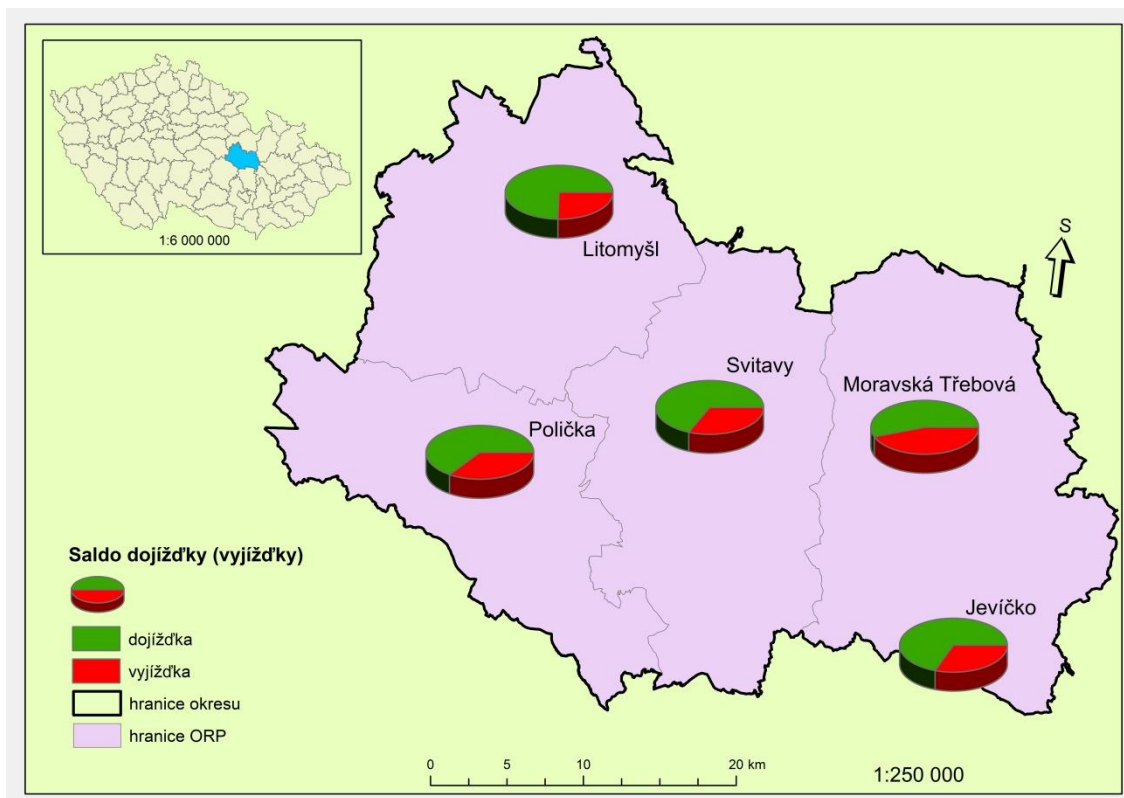
⁸⁸ FIŠER, Pavel. *Změny na trhu práce v Jihomoravském kraji: regionálně geografická analýza s důrazem na období ekonomické krize* [online]. Brno, 2012 [cit. 2014-03-11]. 178 l., [20]l. příl. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/16545/prif_d/. Disertační práce. Masarykova univerzita.

samozřejmě velikostně liší, ale i tak si lze udělat hrubou představu o tom, jaký je stav trhu práce na Moravskotřebovsku, respektive přímo v Moravské Třebové alarmující. Do Litomyšle bylo zjištěno 2 556 dojíždějících osob, do Poličky 1 380 a do Svitav bylo osob 2 067. Přičemž podíl na zaměstnané osoby činil v prvním případě 58,2 %, dále 35,7 % a 28,8 %.

Tab. č. 18: *Dojíždka a vyjíždka do zaměstnání v POÚ okresu Svitavy k 26. 3. 2011*⁸⁹

Obec	Počet zaměstnaných osob	Dojíždějící do zaměstnání	Vyjíždějící do zaměstnání	Saldo dojíždky	Podíl dojíždějících na celkovém počtu zaměstnaných osob (%)
Moravská Třebová	4 293	937	793	144	21,83
Litomyšl	4 392	2 556	873	1 683	58,20
Polička	3 868	1 380	818	562	35,68
Svitavy	7 165	2 067	1 045	1 022	28,85
Jevíčko	1 147	551	266	285	48,04

⁸⁹ Český statistický úřad: *Dojíždka do zaměstnání a škol podle Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika* [online]. 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/22000-13>; vlastní úpravy

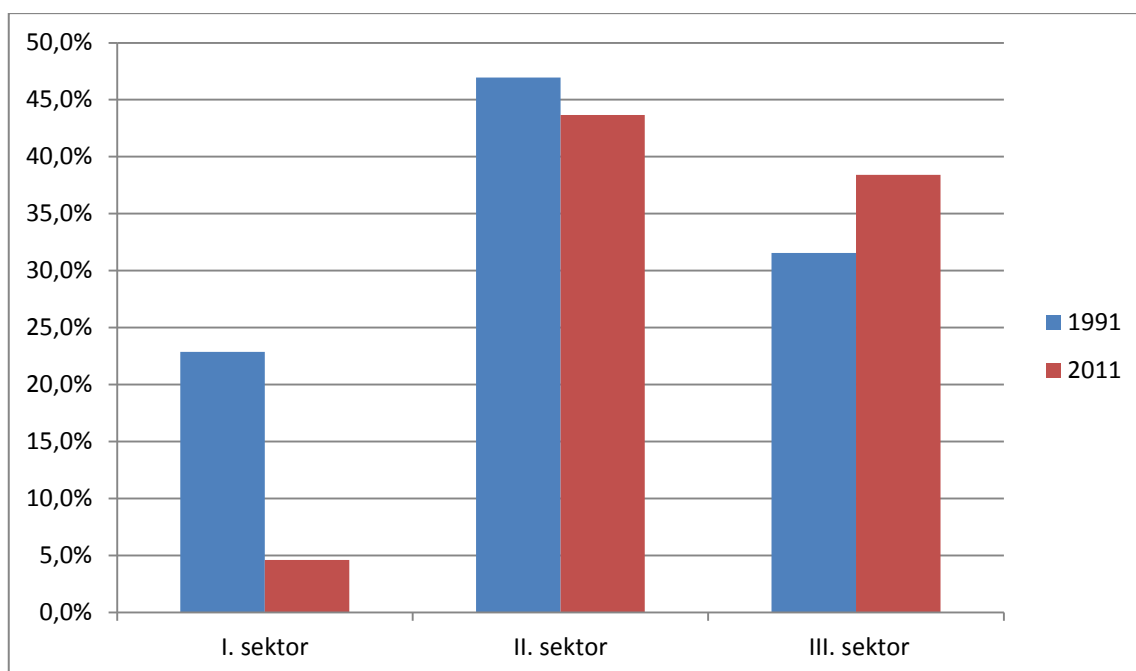

Obr. č. 20: Saldo dojížd'ky (vyjížd'ky) v obcích s POÚ okresu Svitavy k 26. 3. 2011⁹⁰

6.5 Struktura zaměstnanosti

Odvětvová struktura zaměstnaných osob doznala od počátku 90. let do dnešní doby jistých změn. Především přesun zaměstnanců z primárního sektoru do sektoru služeb, respektive sektoru terciárního. K porovnání nám poslouží data ze SLDB 1991 a 2011. Porovnáme jen přesun mezi jednotlivými sektory, protože v roce 1991 bylo používáno rozdělení Odvětvová klasifikace ekonomických činností (OKEČ) a v roce 2011 byla používána Klasifikace ekonomických činností (CZ – NACE). Tyto dvě klasifikace nejsou spolu porovnatelné, důvodem jsou nesouhlasné kategorie činností a různé přesuny. Bližší vysvětlení obou metodik proběhlo v kapitole 3.1.

⁹⁰ Český statistický úřad: *Dojížd'ka do zaměstnání a škol podle Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika* [online]. 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/csu/2013ediciplan.nsf/p/22000-13>; vlastní tvorba

Obr. č. 21: Sektorová zaměstnanost v SO ORP Moravská Třebová v době SLDB 1991 a 2011⁹¹

Nejmarkantnější rozdíl přesunu pracujícího obyvatelstva byl v I. sektoru. Zde během dvaceti let mezi oběma sčítáními, byl rozdíl 18,25 p. b. V žádném jiném sektoru nebyl, zaznamenám tak vysoký úbytek. Zajímavé také jistě je, že v sekundárním sektoru, tj. průmysl a stavebnictví, nebylo nijak výrazně obyvatelstvo. V sektoru služeb došlo samozřejmě ke zvýšení zaměstnaných osob, ale opět ten rozdíl nebyl nijak markantní.

Obecně tedy Moravskotřebovsko můžeme pokládat za relativně průmyslový region, nejen v historii, ale i v dnešní době. V regionu není žádné jiné odvětví nebo oblast, která by zaměstnávala větší počet ekonomicky aktivního obyvatelstva. Jak již bylo výše uvedeno, region v minulosti patřil k oblasti s významnou textilní výrobou, ta se částečně zachovala i do dneška, ale postupně se území přetrafovalo na lehký strojírenský průmysl, ale především na výrobu plastů, která v uplynulých letech zaznamenala největší progres. Pro lepší představu podílu ekonomicky aktivních osob je přiložena

⁹¹ Interní databáze katedry geografie v Olomouci: *Sčítání lidu, domů a bytů 1991*

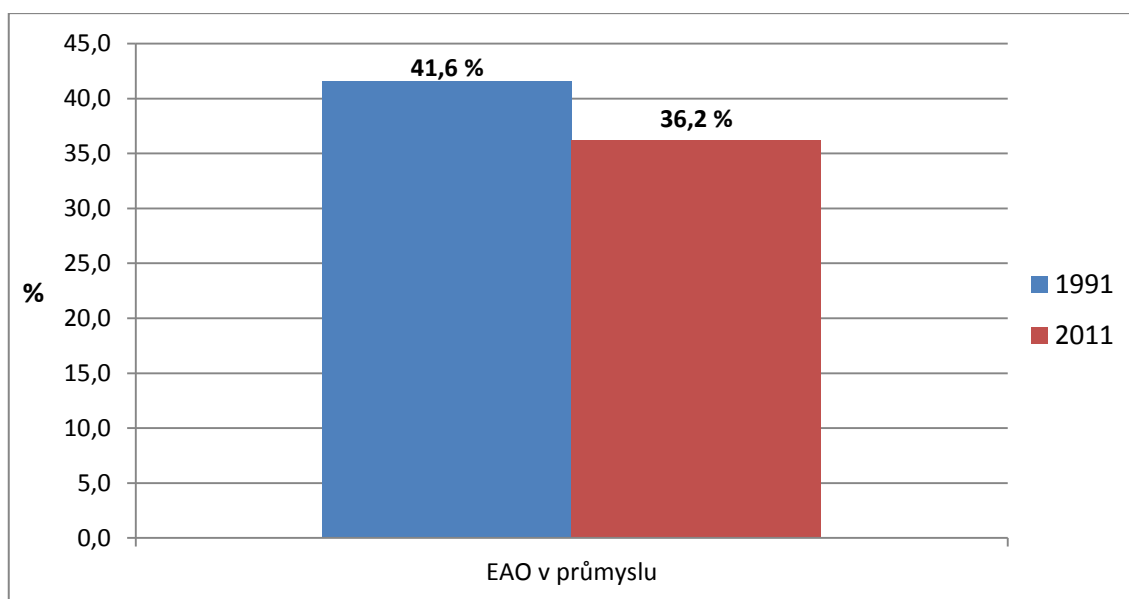
ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Zaměstnaní podle pohlaví a podle odvětví ekonomické činnosti a podle nejvyššího ukončeného vzdělání* [online]. 2013 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/12000-13>

tabulka a graf. Je zde také pro porovnání uveden počet i podíl EAO pracujících v průmyslu v celé České republice, Pardubickém kraji, okrese Svitavy a právě SO ORP Moravská Třebová. Zatímco Česká republika jako celek snížila podíl zaměstnanců v průmyslu o 11,9 p. b., a lidé začaly přecházet do oblasti služeb a dalších rozvíjejících se oblastí, tak Moravskotřebovsko zůstalo skoro na stejných hodnotách, kdy podíl klesl ze 41,6 % na 36,2 %. Ani ve svitavském okrese se nijak výrazně nesnížil počet EAO zaměstnaných průmyslu. I dle výpočtu indexu specializace, který nebyl zaměřen jednotlivá průmyslová odvětví, ale pouze na průmysl jako takový, je tento region jednoznačně průmyslový, to jak v minulosti, tak i v současnosti. V obou případech, rok 1991 a 2011, byl vypočten index specializace větší než 1. Jak bylo vysvětleno v metodice, pokud index přesáhne hodnotu 1, můžeme region považovat za specializovaný.

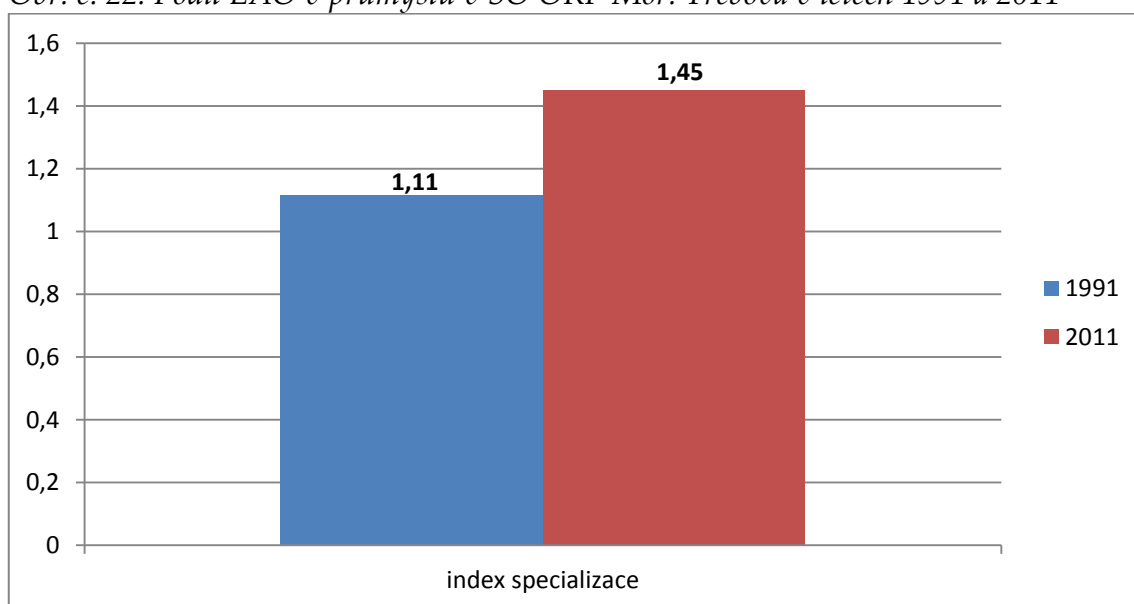
Tab. č. 19: Ekonomicky aktivní obyvatelstvo v průmyslu v letech 1991 a 2011⁹²

Rok	EAO v průmyslu		Podíl EAO v průmyslu (%)	
	1991	2011	1991	2011
ČR	2 020 963	1 161 216	37,3	25,4
Pardubický kraj	107 586	68 305	40,2	30,4
okres Svitavy	20 045	13 456	37,8	31,1
SO ORP MT	6 043	3 844	41,6	36,2

⁹² Český statistický úřad: Základní informace o vybraných územních celcích podle SLDB 2011 - ČR, kraje, okresy, správní obvody ORP a obce [online]. 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/12000-13>; vlastní úpravy

Obr. č. 22: Podíl EAO v průmyslu v SO ORP Mor. Třebová v letech 1991 a 2011⁹³

Obr. č. 23: Index specializace průmyslu v SO ORP Mor. Třebová v roce 1991 a 2011

Podívejme se blíže na zaměstnanost v jednotlivých odvětvích sektorů zaměstnanosti v době SLDB 2011. Největší zastoupení má samozřejmě průmysl, jak již bylo výše popsáno. Žádné z jiných odvětví nedosahuje tak velkého podílu, respektive žádné jiné odvětví nedosahuje podílu převyšující 10% hranici. Druhým nejzastoupenějším odvětvím byl velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, které je součástí

⁹³ Český statistický úřad: Základní informace o vybraných územních celcích podle SLDB 2011 - ČR, kraje, okresy, správní obvody ORP a obce [online]. 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/12000-13>; vlastní tvorba

terciárního sektoru. Zastoupen byl podílem 8,7 %. Třetím v pořadí bylo stavebnictví s podílem 7,5 %, které náleží společně s průmyslem do sektoru sekundárního.

Tab. č. 20: Zaměstnaní podle odvětví ekonomické činnosti v SO ORP Mor. Třebová k 26. 3. 2011⁹⁴

Odvětví ekonomické činnosti	Zaměstnaní celkem	
	abs.	%
Zaměstnaní celkem	10 618	100,0
<i>z celku podle odvětví ekonomické činnosti:</i>		
zemědělství, lesnictví, rybářství	488	4,6
průmysl	3 844	36,2
stavebnictví	793	7,5
velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	923	8,7
doprava a skladování	551	5,2
ubytování, stravování a pohostinství	250	2,4
informační a komunikační činnosti	128	1,2
peněžnictví a pojišťovnictví	126	1,2
činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké a technické činnosti a administrativní a podpůrné činnosti	394	3,7
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	423	4,0
vzdělávání	700	6,6
zdravotní a sociální péče	583	5,5
nezjištěno	1 191	11,2

⁹⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Zaměstnaní podle pohlaví a podle odvětví ekonomické činnosti a podle nejvyššího ukončeného vzdělání* [online]. 2011 [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/>; upraveno

7 Zaměstnavatelé v regionu Moravskotřebovska

7.1 Historie průmyslové výroby v regionu

Moravskotřebovsko jako region a jeho okolí, je známo svojí historickou tradicí textilního průmyslu. Důvodem bylo velmi rozšířené pěstování lnu již v 16. století. Největšími průmyslovými podniky byly tkalcovny, barvárny a úpravny různých druhů textilií. První továrna vznikla v roce 1803, kdy dostal Johann Wondra tovární oprávnění k výrobě sukna. V polovině 19. století ovšem soukenictví zaniklo, a toho využili vídeňští podnikatelé, kteří levnou pracovní sílu použili do svých tkalcoven hedvábí. Největšími podniky na zpracování lnu a bavlny byly továrny Bratří Steinbrecherových (Gebrüder Steinbrecher, Mechanická tkalcovna Anton & Fritz Steinbrecher – později Mayer & synové, Konrad Steinbrecher). V hedvábnictví to byly především firmy rodiny Reichertů, Eisenberger & Co., Moriz Schur. Existovala celá řada dalších, menších výrobců. V roce 1945 byly textilní továrny sloučeny pod národní správou s názvem Spojené textilní závody, 1948 n. p. Henap, později Hedva. Jistou tradici v regionu má i kovovýroba. Největšími kovoprůmyslnými podniky byly továrny stříbrného zboží: firma Bibus, 1945 Kovoprůmyslové závody, 1948 Sandrik, později Toner, firma Linhart, 1946 nár. správa, firma Macak, dále výroba měřicích výrobků, slévárny.⁹⁵

7.2 Největší zaměstnavatelé Moravskotřebovska v roce 1987

- **Kovopol Police nad Metují; odštěpný závod DIU Jevíčko**

Lehké strojírenství se v regionu prosadilo i v dobách modernějších, příkladem může být Kovopol Police nad Metují, kam byl

---

⁹⁵ *Region Moravskotřebovska a Jevíčska: Historie města - Moravská Třebová* [online]. 2010 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.regionmtj.cz/moravska-trebova/historie-mesta/>

začleněn odštěpný závod DIU Jevíčko, kde probíhala výroba holící techniky, žací strojky aj., DIU Jevíčko se v roce 1988 osamostatnil.⁹⁶

- **Rostex Vyškov; závod 3 Moravská Třebová**

Další zástupce strojírenského průmyslu je již zmiňovaná firma Toner, která se specializuje na výrobu příborů, prošla si mnoha změnami ve vedení, kde se měnila právní forma a název podniku (Toner, Sandrik, Rostex) až k současnému názvu Toner s.r.o.⁹⁷

- **Moravské šamotové a lupkové závody Velké Opatovice; těžba a úprava surovin Březina**

Specializuje se na těžbu a zpracování žárovzdorných jílovců, výroba pálených lupků, šamotových, vysoce hlinitých a dinasových staviv, žárovzdorných hmot, malt a tmelů, betonů, keramických komínových rour, tepelných akumulčních vložek elektrických kamen; těžba šterku a slévarenských písků; skládkování odpadů. V dnešní době je firma známa pod jménem P-D Refractories CZ a.s, pod kterou nyní spadá.⁹⁸

- **Hedva Moravská Třebová**

Jeden z tradičních průmyslových podniků zabývající se textilní výrobou a zpracováním textilií, další činností je výroba a prodej textilií, textilních výrobků, oděvů a oděvních doplňků, zejména z hedvábí. Hedva měla v Moravské Třebové několik provozů, mezi ně patřilo vlastní sídlo firmy a prodejní místo, dvě tkalcovny a barevna. Ve své době to byl největší zaměstnavatel v Moravské Třebové, kde dohromady ve všech provozech pracovalo 1 259 zaměstnanců.⁹⁹

---

⁹⁶ *Kovopol a.s.* [online]. 2008 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: http://www.kovopol.cz/historie_stroje_a_nastroje_cz.htm

⁹⁷ *TONER s.r.o.: Historie společnosti* [online]. 2011 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.toner.cz/podstr/ofirme/historie.php?hostid=>

⁹⁸ *PD Refractories* [online]. 2013 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.pd-refractories.cz>

⁹⁹ *Hedva: Historie společnosti* [online]. 2012 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.hedva.cz/cs/content/display/11>

- **Kras Brno**

V regionu provozoval dva závody, závod 5 Moravská Třebová a závod Chornice. Je to druhý podnik v regionu, zabývající se výrobou a zpracováním textilií. Výrobky reprezentovali na uniformách vojáci, policisté (dříve příslušníci VB), železničáři či hasiči. Kras, sestávající ze 4 výrobních závodů - v Boskovicích, Moravské Třebové, Třešti a v Brně - se nakonec rozpadl na akciovou společnost Kras-Haka a společnost s ručením omezeným Kras-Haka.¹⁰⁰

- **Metra Blansko**

Podnik provozoval pobočku v Linharticích. Firma se zabývá lehkým strojírenstvím, konkrétně výrobou přístrojů pro měření elektrických a neelektrických veličin.¹⁰¹

Tab. č. 21: Průmyslové podniky v obcích SO ORP Mor. Třebová podle počtu zaměstnanců v roce 1987¹⁰²

	Název podniku	Počet zaměstnanců	CZ-NACE	OKEČ
1.	Kovopol Police nad Metují; odštěpný závod DIU Jevíčko	762	28	28
2.	Rostex Vyškov; závod 3 Moravská Třebová	688	28	28
3.	Moravské šamotové a lupkové závody V. Opatovice; těžba a úprava surovin Březina	541	14	14
4.	Hedva Moravská Třebová	451	17	17
5.	Kras Brno; závod 5 Moravská Třebová	385	17	17
6.	Hedva Moravská Třebová; závod 2, barevna	346	17	17
7.	Kras Brno; závod 6 Chornice	300	18	18
8.	Metra Blansko; závod Linhartice	246	30	30
9.	Hedva Moravská Třebová; závod 1, provoz 3, tkalcovna	240	17	17
10.	Hedva Moravská Třebová; závod 1, provoz 4, tkalcovna	222	17	17

¹⁰⁰ *Konkursní noviny* [online]. 2003 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/zmizi-kras-z-odevarskeho-trhu>

¹⁰¹ *Metra Blansko* [online]. 2012 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.metra.cz/o-nas/>

¹⁰² Interní databáze katedry geografie UP v Olomouci: Průmysl v ČR v roce 1987

7.3 Největší zaměstnavatelé Moravskotřebovska v současnosti

Začátek 90. let byl ve znamení společenských, ekonomických a politických změn. Tyto změny měly nemalý dopad na hospodářství celé země. Období je charakteristické přechodem od centrálního plánování k tržní ekonomice. Proběhlo několik změn (privatizace, liberalizace cen). Privatizace v ČR byla typická svými třemi fázemi: restituce, malá privatizace (zaměřená na prodej malých jednotek) a velká privatizace, která zahrnuje složitou organizační a finanční restrukturalizaci velkých podniků. Restituce umožnila návrat některých majetkových práv bývalým vlastníkům. Malá privatizace byla zahájena jako druhá, spočívala v prodeji malých provozních jednotek ve veřejných aukcích, jednalo se zejména o maloobchodní provozovny, společnosti veřejného stravování atd. V malé privatizaci byly málokdy privatizovány celé podniky, většinou byly od státních podniků odděleny menší části, které byly draženy samostatně. Malá privatizace byla důležitá především na začátku privatizačního procesu, protože v roce 1991 měla velice rychlý start. Velká privatizace se dotýkala většiny státního majetku v průmyslu, zemědělství, dopravě, obchodu a službách, a v menší míře pak zdravotnictví. Pravidla velké privatizace, byla zaměřena na dva cíle. Prvním cílem bylo umožnit rychlou privatizaci podstatné části průmyslu, obchodu a zemědělství. Druhým cílem bylo uplatnění co nejvíce prvků soutěže v celém privatizačním procesu. Privatizace každého podniku byla založena na privatizačních projektech. Projekt mohl navrhnout kdokoli, buď privatizovat firmu jako celek, nebo rozloženou na menší části. Díky tomu, že kdokoli mohl navrhnout privatizační projekt, tak měl šanci uspět prakticky kdokoli. Existovalo pět metod, jak státní majetek dostat do soukromé sféry:

- transformace na akciovou společnost a další prodej akcií (kuponovou privatizací),
- přímý prodej předem určenému vlastníkovi,
- veřejná aukce,

- veřejná soutěž,
- bezúplatný převod obcím, institucím zdravotní a sociální péče či jiným veřejně prospěšným zařízením.

Velká privatizace měla poměrně pomalý start, během prvních osmi měsíců bylo schváleno pouze několik málo projektů. Zrychlení započalo až s první vlnou kupónové privatizace. Kupónová privatizace byla dominantní metodou privatizace akcií. V rámci ČR byla kupónová privatizace organizována formou dvou vln, v každé vlně byly nabídnuty akcie předem určené skupiny podniků. Každý dospělý občan měl právo zaregistrovat se jako účastník kupónové privatizace. Poptávka kupónové privatizace byla tvořena kupónovými knížkami. Každý občan starší 18 let, s trvalým bydlištěm na území republiky, si mohl zaregistrovat jednu kuponovou knížku za poplatek 1 000 korun. Každý kupon s nominální hodnotou 1 000 bodů byl rozdělen do deseti dílů po 100 bodech, za tyto body mohli občané poptávat akcie. Každý účastník mohl svěřit celou knížku nebo její část investičním fondům, který měly podobné práva jako občané. Kuponová privatizace byla zamýšlena jako akcelerační faktor privatizačního procesu, jako metoda distribuce majetku široké veřejnosti. Právě rychlost a jednoduchost byla charakteristickými znaky privatizace v naší republice, na úkor toho byl obětován nedostatečný právní systém kolem celé privatizace.¹⁰³

Logicky se privatizaci nevyhnuly ani státní podniky na Moravskotřebovsku. Bohužel u většiny podniků došlo postupem času od privatizace k útlumu výroby, nebo úplnému krachu, ať už z důvodu větší konkurence zahraničních podniků nebo z důvodu špatné privatizace. Týká se to především velkých podniků Hedva a Kras Brno. Hedva v dnešní době stále vykazuje jistou produkci, ale v porovnání s lety minulými je to zanedbatelné. Firma Kras Brno, respektive Kras Haka v dnešní době, která má v regionu dvě

---

¹⁰³ ŠVEJNAR, Jan. *Česká republika a ekonomická transformace ve střední a východní Evropě*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 359 s. ISBN 80-200-0568-4.

provozovny, je v současné době v konkursu (od roku 2001) a výroba probíhá pouze v závodě v Moravské Třebové a to jen minimálně.

V regionu postupem času vzniklo několik nových firem, zejména v Moravské Třebové a Jevíčku. V Moravské Třebové se cílem zahraničních investorů staly průmyslové zóny, obě v relativně dobré poloze vzhledem k dopravní infrastruktuře (I/35), jedna západní okraji města a druhá naopak na okraji východním. Od převažujícího a tradičního textilního průmyslu v dobách před rokem 1989, se zde stal více méně tradičním průmysl zpracovávající plasty pro automobilový průmysl.

Tab. č. 22: Největší zaměstnavatelé v SO ORP Mor. Třebová podle počtu zaměstnanců v současnosti ¹⁰⁴

	Název firmy	Počet zaměstnanců (rok)	Sídlo firmy
1.	Rehau, s.r.o.	560 (2014)	M. Třebová
2.	GST Automotive Safety Czech s.r.o. *	446 (2011)	Jevíčko
3.	ATEK, s.r.o.	250 (2013)	M. Třebová
4.	Miltra B, s.r.o. *	250 (2013)	Městečko Trnávka
5.	Czech Blades s.r.o.	217 (2014)	Jevíčko
6.	Rehau, s.r.o.	190 (2014)	Jevíčko
7.	Hedva Prima a.s.	170 (2012)	M. Třebová
8.	ARMATURKA VRANOVÁ LHOTA, a.s.	160 (2013)	Vranová Lhota
9.	Hedva a.s.	143 (2013)	M. Třebová
10.	ABNER a.s.	120 (2013)	M. Třebová
11.	Plastic Parts and Technology s.r.o.	110 (2013)	M. Třebová

- **REHAU, s.r.o.**

Německá firma Rehau se zabývá výrobou plastových polymerů, konkrétně v Moravské Třebové a Jevíčku jsou to plasty pro automobilový průmysl. V Moravské Třebové začala firma podnikat v roce 1996, kdy otevřela svůj závod v průmyslové zóně města na východním okraji. Ve výrobním závodě v Moravské Třebové je využívána technologie lisování, vyfukování

¹⁰⁴ *Bisnode Česká republika: Online databáze firem* [online]. 2013 [cit. 2014-03-28]. Dostupné z: www.hbi.cz

* podniky, které v roce 2013 a 2014 ukončili svoji výrobu

a následná konfekce. Spektrum výrobků zahrnuje komplexní systémy vnějších dílů pro automobilový průmysl. Jedná se například o zadní spoilery, madla zadních dveří, boční krycí lišty, nástupní lišty a podobně. Provozovna v Jevíčku, která byla uvedena do provozu v roce 2011, je zaměřena na výrobu plastových komponentů pro automobilový průmysl technologií extruze¹⁰⁵ s následnou montáží. Touto technologií se vyrábí těsnící lišty mezi díly karoserie a okenní stírací lišty. Mezi největší zákazníky firmy patří zejména renomované evropské, ale i asijské automobilky (Audi, BMW, Porsche, Škoda, Suzuki, Nissan, atd.)¹⁰⁶

- **GST Automotive Safety Czech s.r.o.**

Podnik nacházející se v Jevíčku se zabývá šitím airbagů všech typů. GST (Global Safety Textiles), je německá korporace zabývající se bezpečnostními prvky (textiliemi) do automobilů, především právě airbagů. Dříve byl znám pod jménem ASCI Jevíčko. Firma ke konci roku 2011 zaměstnávala 446 zaměstnanců. Bohužel tento podnik svoji výrobu ukončil k 31. březnu 2014 ve svém závodě v Jevíčku, a přesouvá ji do Rumunska. Tento krok byl dopředu známý, tudíž docházelo k postupnému rušení výroby a propouštění zaměstnanců, tím pádem nedošlo k náhlému nárůstu nezaměstnaných osob. Do průmyslové haly, která zde zůstala, se postupně přesouvala výroba firmy Rehau, která stejně tak pojmula i některé zaměstnance propuštěné firmou GST.¹⁰⁷

- **ATEK, s.r.o.**

Firma ATEK byla založena v roce 2004 jako společnost s ručením omezeným. Od svého vzniku je ryze českou společností bez účasti zahraničního

---

¹⁰⁵ výrobní technologie, při níž je materiál roztaven, následně vytlačen do požadovaného stavu a zchlazen

¹⁰⁶ *Svět průmyslu* [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.svetprumyslu.cz/profil/rehau-sro-specialiste-na-plastove-komponenty-sidli-v-moravske-trebove.html>

¹⁰⁷ *GST Automotive Safety Czech s.r.o.* [online]. 2009 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.scieurope.cz>

kapitálu. Hlavním podnikatelským záměrem je výroba plastových a pryžových výrobků především pro automobilový průmysl. Zabývá se také vývojem a výrobou vstřikovacích nástrojů, výrobou montážních a kontrolních přípravků ve spolupráci s externími firmami v České republice a v zahraničí.

Na začátku své činnosti, byla zaměřena na zprostředkování činností pro automobilové zákazníky a tuto činnost doplňovala výrobou plastových dílů. V roce 2005 navázala firma důležitou obchodní spolupráci se svým hlavním zákazníkem a v tuto chvíli již primárně vystupovala jako lisovna plastových dílů. Jelikož stávající výrobní prostory byly zcela nedostačující, v roce 2006 byla zahájena výstavba nové výrobní, skladovací a administrativní haly v průmyslové zóně v Moravské Třebové.

V polovině roku 2010 byla zahájena výstavba nové skladovací haly, jejíž kapacita a vybavenost zajistí plynulý chod logistického procesu firmy. Se získáním nových zakázek došlo také k nákupu nových moderních technologických zařízení nejvyšší kvality.¹⁰⁸

- **Miltra B, s.r.o.**

Nedílnou součástí regionu je i mlékárenský průmysl. Historie mlékárny sahá do roku 1900, kdy bylo založeno a do rejstříku zapsáno Rolnické mlékařské družstvo pro Trnávku a okolí a v průběhu uplynulých 113 let, nebyla mlékárenská výroba ani jednou přerušena. Miltra B má kromě samotného výrobního centra v Městečku Trnávce, další 3 pobočky. Jedna z nich je v nedaleké Moravské Třebové, kde probíhá zrání sýrů, následné plátkování, balení a případně i uzení. Nachází se zde i podniková prodejna. Další část firmy sídlí v Kroměříži, kde je maloobchodní prodejna, stejně tak i v Libčanech u Hradce Králové. Malé prodejny nalezneme i v dalších městech, jako je Litomyšl, Česká Třebová, Svitavy, Olomouc, Ústí nad Orlicí a Polička. Mlékárna se zabývá zpracováním mléka a z něho výrobou eidamských salámových

---

¹⁰⁸ ATEK s.r.o.: *Profil společnosti* [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: http://www.atek.cz/o_spolecnosti-3-cs/

polotvrdých sýrů a tvarohu, vyráběných klasickým způsobem. Miltra B, je jediný výrobce sýru tohoto druh v republice. Dále pak zpracováním smetany a syrovátky. Již řadu let, se umisťují na předních příčkách v celostátní přehlídce sýrů konané v Praze. Od roku 2003, jsou její sýry nositeli národní značkou kvality Klasa a od roku 2010 ochrannou známkou Regionální potravina Pardubického kraje v kategorii mléko a mléčné výrobky. Bohužel byla firma v prosinci 2013 zapsána do konkurzu, díky špatnému hospodaření vedení firmy. Propuštěno bylo téměř všech 250 zaměstnanců.¹⁰⁹

- **Czech Blades s.r.o.**

Czech Blades s.r.o. představuje více než 60 let tradice výroby kvalitních holicích a průmyslových žiletek. Společnost s ryze českým kapitálem je předním světovým producentem čepelek z uhlíkaté oceli a navazuje na vysoké standardy předchozích vlastníků Astra Diu a Gillette. Do portfolia ochranných známek patří proslulé značky TIGER, TATRA, SOKOL, LUXOR, LEON a INDUSTRIAL. Společnost pod jménem Czech Blades s.r.o. vystupuje od roku 2005, kdy převzala výrobu právě od firmy Gillete Czech s.r.o.¹¹⁰

- **Hedva Prima a.s.**

Jedná se o odštěpný závod společnosti Hedva a.s., který podniká ve stejném sortimentu jako mateřská společnost, ale také maloobchod jejich výrobků. Hedva Moravská Třebová se neprivatizovala jako celek, ale pomocí dílčích subjektů, těch bylo celkem 26, většina z nich byla privatizována pomocí přímého prodeje nebo bezúplatného převodu, některé části pak veřejnou dražbou a transformací majetkových částí na akciovou společnost. Veškerá privatizace proběhla mezi roky 1992 – 1994.

---

¹⁰⁹ Zpravodaj: Krajského informačního střediska Pardubického kraje pro zemědělství a venkov [online]. 2010 [cit. 2014-02-02].

¹¹⁰ Czech Blades [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.czechblades.cz/cz/spolecnost>

- **Armaturka Vranová Lhota, a.s.**

Armaturka spadá do lehkého strojírenství, hlavním portfoliem firmy je kovoobrábění. Podnik je tradičním českým výrobcem zaměřujícím se na kompletní sortiment výroby průmyslových armatur v široké škále funkčního i materiálového provedení. V současné době se prezentuje i jako výrobce vysokotlakých šoupátek zpětných klapek a tlakových zámků.¹¹¹

- **Abner a.s.**

Společnost Abner vznikla v roce 1993 privatizací podniku Toner, a jeho následnému odštěpení. Navazovala na dlouholetou tradici výroby. Firma produkuje zejména nerezové výrobky. K hlavním produktům patří nerezové tlakové patrony do hasicích přístrojů a sifonových bombiček. Počátkem nového století byla činnost firmy rozšířena o plnění sifonových bombiček, které byly doposud vyráběny pouze v podobě prázdných těl. Rok 2004 byl podstatným milníkem pro další vývoj společnosti Abner. Management se rozhodl upnout soustředění na oblast nerezové výroby a v únoru 2004 byla prodána výrobní jednotka vyrábějící již zmíněné bombičky. V roce 2005 rozšířili nabídku o zakázkovou výrobu nerezového nábytku a gastrozařízení.¹¹²

- **Plastic Parts and Technology s.r.o.**

Společnost je ryze česká soukromá firma změřená na vývoj, konstrukci a výrobu vstřikovacích forem na lisování dílů pro automobilový a obalový průmysl.¹¹³

---

¹¹¹ *Armaturka Vranová Lhota a.s.* [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.avl.cz>

¹¹² *ABNER a.s.* [online]. 2010 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.abner.cz/cs/historie.aspx>

¹¹³ *Plastic Parts and Technology s.r.o.: Historie Plastic Parts and Technology s.r.o.* [online]. 2013 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.pptechnology.cz>

8 Ekonomická krize a průmysl Moravskotřebovska

8.1 Ekonomická krize

Globální finanční a ekonomická krize tohoto století, jak ji známe dnes, začala jako lokální krize na hypotečním trhu Spojených států v roce 2007. Následným přelitím do dalších sektorů ekonomiky a vlivem globalizace, se dostala do dalších zemí, a tak získala svůj celosvětový charakter. Recese a útlum ekonomiky evropských států, respektive zemí eurozóny byl velice výrazný, tudíž velmi intenzivně ovlivnil chod ekonomiky České republiky, která je závislá na poptávce z těchto zemí, zejména pak Německa.

Současná finanční a ekonomická krize je vnímána jako největší krize od Velké hospodářské krize 30. let minulého století, ne-li jako největší krize v historii vůbec. Jako příčina byla označena nízká úroková míra, iluze že ekonomický růst bude dlouhodobý, pokles osobních úspor, problémy ve správě a řízení apod. Krize dokazuje neúnosnou závislost současného systému na ekonomickém růstu. Systém není schopný si poradit se stagnací, a v řádném případě s poklesem. Obojí znamená zánik pracovních míst, růst nezaměstnanosti, pokles spotřeby a poptávky, pokles zisk podniků, a na to opětovně navazující zánik dalších pracovních míst a růst nezaměstnanosti.

Přístupem k řešení ekonomické krize Evropské unie, které se nás dotýká, bylo v roce 2008 pověření prezidentem Evropské komise José Manuela Barrosa, skupinu odborníků pod vedením Jacquese de Larosièra vypracováním analýzy na téma budoucí evropské finanční regulace. Jejich úkolem bylo identifikovat příčiny současné krize a navrhnout řešení. Na základě této zprávy vypracované Larosièrovou skupinou, bylo vytyčeno několik regulativních opatření a vytvořen plán evropské hospodářské obnovy. Tento plán byl Evropskou unií vyhlášen v listopadu 2008, jeho obsah lze shrnout do 10 základních bodů:

- Podpora zaměstnanosti

- Vytvoření poptávky po práci
- Lepší dostupnost finančních zdrojů pro podniky
- Snížení administrativní zátěže a podpora podnikání
- Zvýšení investic do modernizace evropské infrastruktury
- Zlepšení energetické účinnosti v budovách
- Podpora rychlého zavedení ekologických projektů
- Zvýšení investic do výzkumu a vývoje, inovací a vzdělávání
- Vývoj čistých technologií pro automobily a stavby
- Vysokorychlostní internet

Nás zajímají především první čtyři body plánu, které přímo či nepřímo ovlivňují trh práce. **Podporu zaměstnanosti** chce řešit zjednodušením kritérií pro poskytování podpory z Evropského sociálního fondu, zvýšení výplat záloh, zaměření se na nejzranitelnější subjekty, nová pravidla pro čerpání z Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci. **Vytvořit poptávku po práci** se snaží pomocí doporučení pro státy snížit poplatky u nižších příjmových kategorií, dočasné dotace pro nábor pracovníků z problémových skupin, snížením sazby DPH ze služeb s vysokým podílem lidské práce. **Lepší dostupnost finančních zdrojů pro podniky** pomocí zvýšení prostředků na půjčky od Evropské investiční banky pro malé a střední podniky atd. **Snížení administrativní zátěže a podpora podnikání** díky možnosti založit podnik v EU během 3 dnů s nulovými náklady, zrušení povinnosti předkládat výroční zprávy pro mikropodniky, zkrácení lhůt splatnosti faktur vystavovaných veřejným orgánům.¹¹⁴

8.2 Případová studie

Pro tuto studii ke zjištění vlivu ekonomické krize na průmyslové podniky regionu, byl zvolen formát rozhovoru se zástupci vybraných

---

¹¹⁴ KLVAČOVÁ, Eva. *Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009, 101 s. ISBN 978-80-7431-012-6.

a oslovených podniků. Vybrány a osloveny byly čtyři největší zaměstnavatelé regionu, a to firma Rehau s.r.o., která ve svých dvou závodech v zájmovém regionu zastává pozici suverénně největšího zaměstnavatele. Dále firma Hedva a.s., Czech Blades s.r.o. a jako poslední závod byl vybrán Armaturka Vranová Lhota a.s. Osloveno bylo více firem, ale bohužel zástupci některých z nich si nenašli čas pro tuto studii. Zástupcům firem bylo položeno devět otázek, týkající se chodu jejich podniku v době ekonomické krize, dále jaké pociťovali projevy ekonomické krize, jaké kroky museli podniknout atd. Konkrétně se jedná o tyto otázky:

1. Kdy a jak jste pocítili první dopady krize, a kdy byly tyto dopady na firmu největší, jak se projeví?
2. Pokud došlo k propuštění zaměstnanců, zaměřili jste se na nějakou specifickou skupinu zaměstnanců?
3. Spolupracujete s vysokými nebo středními školami? Jak?
4. Je podle Vás možnost k návratu do stavu před krizí? Pokud ano, v jakém časovém horizontu?
5. Spolupracujete s Úřadem práce, hospodářskou komorou nebo jinými institucemi?
6. Na jaký trh jste především zaměřeni? Změnila se nějak situování trhu během krize?
7. Uvažujete o opuštění regionu Moravskotřebovska? Jaké jsou výhody a naopak nevýhody zdejšího regionu pro Vás?
8. Jak vnímáte vybírání daní v regionu? Jaká je návratnost toho co na daních odvedete? Uplatňujete nějaké daňové zvýhodnění?
9. Jaká je Vaše vize respektive strategie směřování společnosti do budoucna? Jaké jsou kroky? Využíváte vývojová centra?

- **Rehau s.r.o.**

V této firmě byl rozhovor veden s ředitelem výrobního závodu v Moravské Třebové Mgr. Pavlem Kašem, který je sice ve své zdejší funkci od roku 2010, ale o chodu firmy v letech minulých má všechny potřebné informace. Během schůzky bylo potvrzeno jen to, co bylo zjevné z vývoje počtu zaměstnanců a ekonomického vývoje. Tento závod je výjimečný v tom, že se jich krize nedotkla, dá se říci skoro vůbec. V době kdy ostatní firmy prováděly hromadná propouštění, oni nabírali nové zaměstnance. Důvodem byl náběh nových projektů od automobilek, které sice tlumily svoji stávající sériovou výrobu, ale zavádění nových technologií nepozastavili. Nedošlo tedy k žádnému propuštění zaměstnanců z důvodu ekonomické krize. Jisté problémy nastali v období 2010 – 2011, kdy nedošlo k propouštění jako takovému, ale nebyly dál prodlužovány smlouvy, které byly na dobu určitou. Zde bylo důvodem ukončení stávajících projektů, a mírným zpožděním projektů nových, kde zákazníci, v tomto případě zejména automobilka Audi, tyto projekty částečně oddalovali. Ovšem po opětovném náběhu nových projektů, byli tito pracovníci opět přijmutí do pracovního procesu, pokud neměli již jiné zaměstnání. Lze tedy říci, že si firma vytváří určité rezervy z personálního hlediska tak, že zaměstnává skupinu osob, kteří mají smlouvy na dobu určitou, a zde poté nastává jakési propouštění, respektive neprodlužování smluv, pokud to situaci neumožňuje.

Další část rozhovoru byla zaměřena na spolupráci se školami, středními či vysokými. Rehau úzce spolupracuje se Středním odborným učilištěm ve Svitavách, kde pomohl vytvořit nový učňovský maturitní obor Mechanik plastikářských strojů, kde se podílel i na tvorbě učebních osnov. Důvodem byla neexistence stejného nebo obdobného oboru kdekoli v ČR, který by vychovával seřizovače pro stroje používané ve zdejším výrobním závodě. Tento obor vznikl v roce 2010, i za spolupráce Pardubického kraje, který financoval určitou část dílenského vybavení. Spolupráce mezi školou a firmou je velmi úzká, kdy

firma pořádá různé workshopy nebo odborné semináře, které vedou odborníci z Rehau, a to jak pro žáky školy, tak i pro učitele. Mezi vysokými školami je pak uzavřena smlouva o spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně, kde je spolupráce opět velmi úzká, opět formou různých odborných seminářů, ale taky Rehau vypisuje diplomové práce a přijímá studenty na odborné praxe. Absolventi z univerzity jsou především zaměstnáváni ve vývojovém centru, které bylo založeno v roce 2011. Zde ale neprobíhá vývoj výrobku, ale vývoj výrobního procesu, kde na základně požadavků německého vedení firmy a nových požadavků zákazníků, probíhá vývoj procesní stránky produktu.

Další spolupracující vysokou školou je Univerzita Pardubice, konkrétně s Dopravní fakultou Jana Pernera a Fakultou elektrotechniky a informatiky. Důvodem je automatizace strojů, respektive celého výrobního procesu, tato spolupráce je zatím pouze v začátcích, vznikla ke konci roku 2013. Samozřejmostí je upřednostnění kandidátů na pracovní místa pro absolventy oborů spolupracujících nebo pro studenty píšící jim zadanou diplomovou práci.

Spolupráce mezi Rehau a Úřadem práce neprobíhá na žádné vyšší úrovni, než je zákonem daná. Kde firma musí hlásit úřadu volná pracovní místa. Podle pana Mgr. Kašeho podnik zaměstnává cca 20 % osob, kteří sem přišli z úřadu práce, zbylí zaměstnanci jsou ti, co přišli osobně zažádat o práci na personální oddělení. Spolupráce s jinými institucemi, kromě Úřadu práce navázána není, ani s krajskou hospodářskou komorou.

Firma je orientována na trhy západní (Německo), ale i východní (Slovensko, Rusko, Maďarsko). Samozřejmostí je dodávání komponentů automobilkám sídlícím na území České republiky, Škoda v Mladé Boleslavi a Kvasinách, a TPCA v Kolíně. Orientace na trhy je v průběhu času pořád stejná, a nijak se ani neuvažuje o expanzi dál východ nebo na jiné strany. Toto rozvrstvení na různé trhy a obsluha více automobilek v okolí, je důvodem proč podnik nijak nepostihla ekonomická krize.

Geografická poloha závodu zde v regionu Moravskotřebovska, byla zvolena cíleně. Kdy je ČR označována za střed Evropy, tudíž vzdálenost na západ a na východ je víceméně stejná, což je pro firmu důležité. Moravskotřebovsko skýtá jisté výhody, ale samozřejmě i nevýhody. Největší nevýhodou je dopravní obslužnost, kde citelně chybí rychlostní silnice R35. Druhou nevýhodou se zdá býti nízká kvalifikace zdejší pracovní síly. Problémem je obsazování pozic, kde je potřeba odbornější technické vzdělání. Nespornou výhodou je vysoká míra nezaměstnanosti, kde není nouze o pracovní sílu, ale jen o tu nekvalifikovanou na dělnické pozice. Jako obrovskou výhodu označil Mgr. Kaše, že nemusí spolupracovat s žádnými personálními agenturami, které by obstarávali pracovníky, což souvisí s výše zmíněnou výhodou. Z celkového pohledu převažují výhody nad nevýhodami, tudíž firma nikdy neuvažovala o přesunutí závodu do jiné oblasti, a ani o tom neuvažuje do budoucna.

Vybírání daní v regionu funguje standardně, firma neuplatňuje žádná daňová zvýhodnění. Snaha je o vybírání evropských dotací, za jejichž pomoci bylo v nedávné době vybudováno zmíněné technologické centrum. Nevyužívá ani daňových úlevových programů u zaměstnanců přes Úřad práce.

Vize do budoucna úzce souvisí s technologickým centrem, kdy donedávna byl podnik jen výrobním centrem, nyní si samo vytváří technologická know-how. Zde vidí podnik svoji budoucnost, pracovníci technologického centra už nyní nepracují jen pro závod v Moravské Třebové, ale i pro ostatní závody koncernu Rehau po celém světě. Jít více směrem vývoje a procesů, než jen samotné výroby, a zaměřit se více na automatizaci výrobních linek.

- **Czech Blades s.r.o.**

V tomto podniku proběhla schůzka s částečným vlastníkem, jednatelem a obchodním ředitelem v jedné osobě panem Ing. Milanem Mášou. Dopady ekonomické krize na tento podnik se projeví na konci roku 2008. Projevem

nebyl nedostatek poptávky po zboží, ale nedostatek kapitálu u odběratelů, kteří následně prodlužovali své termíny splatnosti distributorům, kteří prodávali výrobky firmy Czech Blades, a ti následně omezili svůj odběr zboží. Největší dopady ekonomické krize se projevily krátce po prvních projevech, cca po 4 – 5 měsících.

Podnik nezačal propouštět nijak dramaticky, jednalo se zhruba o 20 zaměstnanců, kteří byli propuštěni. Klíčem k výběru zaměstnanců, kteří budou propuštěni, nebyl věk, vzdělání atd. Výběr probíhal podle výkonosti jednotlivých osob, která je v podniku vedena. Samozřejmě byly také brány v potaz pracovní smlouvy, ty které byly uzavřeny na dobu určitou, se staly jazyčkem na vahách, pro propuštění či setrvání pracovníka. Ovšem i zde firma své původní zaměstnance přijala zpět, v době kdy si to mohla dovolit, a bývalí zaměstnanci měli stále zájem. Dalším krokem ke zlepšení ekonomické situace podniku a jejím setrváním na trhu, bylo vložení soukromého kapitálu samotnými společníky, ing. Mášou a jeho kolegou. Firma by bez této finanční injekce nebyla schopna překlenout krizové období. Dalším krokem bylo rozvázání smlouvy s firmou Gillete (předchozí vlastník), pro kterou vyráběli své produkty, ale ta je prodávala pod svoji značkou, problémem byla špatná komunikace, kde zákaznická firma nedokázala upozornit na blížící se problémy. Proběhla restrukturalizace odběratelské sítě, díky které firma našla finančně silného partnera, konkrétně v Indonésii.

Spolupráce se školami je zatím v začátcích. S vysokými školami podnik nespolupracuje a ani nemá v úmyslu systematicky spolupracovat. Důvodem je málo jimi nabízených pracovních pozic, kde by po absolvování mohli nastoupit. Mezi školami je navázán kontakt se Středním odborným učilištěm ve Svitavách, ze kterého žáci přicházejí na praxi. Probíhá také spolupráce mezi vytypovanými studenty, kteří jsou finančně podporováni firmou, a po skončení studia jim je nabídnuto pracovní místo. Během výroby v podniku je potřeba specifická profese brusiče, která ovšem není nikde vyučována, proto je úvaha

otevření obdobného oboru za finanční spolupráce, která nejspíš ale nepovede k realizaci (finanční náročnost). Kooperace se Úřadem práce neprobíhá na žádné hlubší úrovni, než je dána zákonem. Navázána je spolupráce s Hospodářskou komorou, avšak s krajskou pobočkou v Brně, ale ne na téma zaměstnanosti. Dalším spolupracujícím objektem je Mezinárodní obchodní komora ČR (ICC CZ), byť nejsou členy. Czech Blades je výhradně exportní firmou, 98 % zisku je tvořeno v zahraničí. Proto je důležitá spolupráce i na mezinárodní úrovni.

Ing. Máša obecně nahlížel na ekonomickou krizi jako na přirozený jev, zdravý proces, který pomohl trhu zbavit se špatně fungujících podniků, a přeživším podnikům pomohla ke stabilizaci firmy, a to díky nuceným snížováním nákladům.

Firma se v první řadě orientuje na trhy v Africe (Etiopie), dále jihovýchodní Asie a oblast Blízkého východu. Jsou to trhy, kde jsou ještě akceptovatelné výrobky této firmy. Orientace trhy se však během krize nijak výrazně nepozměnila. Firma se snaží obnovovat vztahy se státy, kam exportoval původní podnik Astra DIU, které byly po převzetí firmou Gillete přerušeny.

Za mírnou nevýhodu lokalizace firmy v regionu je považována vyšší cena pracovní síly, konkrétně v Jevíčku a okolí. Jako obrovskou nevýhodu se jeví nedostatek kvalifikované pracovní síly, a to pozice učňovské (nástrojáři, seřizovači, atd.). Ale naopak výhodou je dostatek nekvalifikované pracovní síly. Daňové zvýhodnění a finanční podporu v rámci projektů ÚP a dalších organizací firma nijak neprovozuje.

Strategií do budoucna je obnovení původních tradičních trhů pro jejich výrobky, problémem mohou být firmy, kteří se snaží napodobovat jejich produkty, které nedosahují takové kvality, a samozřejmě prodávat za výrazně nižší cenu. Snaha je i o produkci nových výrobků, které však neslouží k nahrazení stávající výroby, ale jen k jejímu oživení. Každý rok probíhá

stanovení tří cílů: kvalitativní, obchodní a cíl pro ochranu životního prostředí (ISO 14001).

- **Hedva, a.s.**

V tomto tradičním moravskotřebovském podniku byl proveden výzkum s finančním ředitelem společnosti, panem Ing. Tomášem Mazalem. První projevy krize na společnost se projeví v 1. pololetí roku 2008. Největší projevy pak nastaly během let 2009 – 2010, kde hlavním projevem byl propad výše obratu, a propad hospodaření do ztrát. Pro zmírnění následku došlo k redukci osobních nákladů, nákladů na energie a materiál. Došlo i na propuštění zaměstnanců, klíčem k výběru pracovníků, kteří budou propuštěni, bylo jejich uplatnění pro firmu. Protože docházelo ke slučování pracovních pozic, tudíž ten kdo měl širší záběr pracovních možností (univerzálnost), byl pro podnik užitečnějším. Další propouštěnou skupinou zaměstnanců byli pracovníci, kteří měli možnost odejít do předčasného důchodu. Návrat podniku do ekonomické pozice doby před krizí, není v dohledné době reálný. Ekonomický růst firmy se bude snažit pokrýt jinými prostředky než hromadným přibíráním nových zaměstnanců, a to formou přesčasů, nerovnoměrné pracovní doby.

Hedva dlouhodobě spolupracuje s Technickou univerzitou v Liberci, konkrétně s Textilní fakultou a Ústavem pro nanomateriály. Zejména pak v oblasti výzkumu a vývoje nových materiálů. Většina současných zaměstnanců podniku na vyšších pozicích, jsou absolventy této univerzity.

Spolupráce s úřadem práce probíhá ve standardní rovině hlášení volných pracovních míst – hledání vhodných pracovníků. V počátcích krize se Hedva dostala prostřednictvím ÚP k projektu financovanému EU. Projekt spočíval ve zkracování pracovní doby na 60 %, doplatek zbylých 40 % probíhal přes agenturu TLC Brno s.r.o. pomocí školícího procesu.

Z geografického hlediska se orientace trhu nijak výrazně nepozměnila. Celých 60 % produkce je určeno k exportu, především na trh našich sousedů

(Německo, Slovensko, Rakousko, atd.), dále Velká Británie a Francie. Vlivem krize došlo ke změně orientace trhu z hlediska nabízeného zboží, od konfekčních textilií k textilu technickému.

Za výhody regionu jsou považovány nižší mzdové náklady, a to z důvodu zdejší tradice textilní výroby, která i v dnešní době přináší na určité úrovni kvalifikované pracovníky, kterých je tu dostatek, čímž se dostáváme k druhé výhodě. Velkou nevýhodou zdejšího regionu je vysoká cena vody, která je pro textilní výrobu nesmírně důležitá. Druhým problémem je špatná dopravní dostupnost regionu. Proběhla i úvaha o přesunu výroby z regionu do oblasti jihovýchodní Asie. K tomu nakonec nedošlo z důvodu nutné kvality, certifikace tkanin, a nutnosti podléhat euronormám. Důvodem byla taky velká orientace na evropský trh.

Strategií a směřování společnosti do budoucna je směrem již zmíněného přeorientování podniku na výrobu technických tkanin, a postupné zdokonalování se.

- **Armaturka Vranová Lhota, a.s.**

Ve zdejší nástrojárně proběhlo interview se současným ředitelem Mgr. Davidem Burešem a ředitelem bývalým, který podnik vedl právě v době ekonomické krize, panem Josefem Friedlem. První příznaky zde pocítili v 1. polovině roku 2008 a bod vrcholu nastal zanedlouho, cca za 6 měsíců. Projevy krize byly klasické, ztráta obchodních zakázek, propad obratu s tím související další ekonomické problémy, které byly řešeny propouštěním. Během roku 2008 bylo propuštěno cca 40 pracovníků. Propouštění se dotklo nejvíce nekvalifikovaných pracovníků, kteří byli upřednostňováni. Na řadu přicházeli i zaměstnanci, kteří měli možnost odejít do předčasného důchodu.

Spolupráce se vzdělávacími institucemi není formálně navázána žádná, ale samotná firma podporuje vzdělání v nástrojářských oborech. Podpora probíhá formou výběru potencionální studentů daného oboru, kteří se podnikem smluvně zaváží, a firma jim hradí část měsíčních výdajů na

studium. Tito studenti jsou ovšem smluvně zavázáni k tomu, aby po studiu nejméně dva roky pracovali v závodě, tudíž mají po škole jisté pracovní místo.

V současné době nastává výraznější obrat k lepšímu, kdy je možné dostat firmu do stavu před krizí v horizontu 2 – 3 let. Armaturka nespolupracuje s ÚP nijak výrazně, pouze hlásí volná místa, a zdráhá se přijímat nezaměstnané z úřadu práce, se kterými nemají dobré pracovní zkušenosti. V začátcích je spolupráce s ÚP na podporu zaměstnanosti v regionu, podpora dlouhodobě nezaměstnaných anebo absolventů.

Geografická orientace na trh je převážně zahraniční, zejména Německo (Siemens), Turecko, Rusko, ale i země Jižní Ameriky. Tato orientace se průběhu let nijak výrazně nepozměnila, ani v době ekonomické krize.

Jako velká nevýhoda byla opět vyzdvihnuta špatná dopravní obslužnost regionu, zejména pak lokalizace firmy, která se nachází v obci, kde dopravní infrastruktura není na vysoké úrovni. Z tohoto důvodu se uvažovalo ne o přesunu závodu, ale výstavbě nové další výrobní haly v jiné lokalitě. K tomu nakonec nedošlo a nová hala byla postavena taktéž ve Vranové Lhotě. Jako další nevýhoda byl označen nedostatek kvalifikovaných pracovníků, který se ale snaží řešit pomocí, již zmíněné podpory studentů. Výhodou naopak je, vzhledem k lokalizaci na vesnici, nižší náklady na mzdy zdejších zaměstnanců.

Směřováním podniku do budoucna je výstavba lakovny, aby byla umožněna plynulá návaznost (dovoz surovin → výroba → export hotového produktu). V současné době probíhá certifikace produktů a samotné výroby armatur pro jadernou energetiku, kam by se společnost měla začít částečně orientovat.

9 Řešení nezaměstnanosti a výhled do budoucna

Snížit nezaměstnanost a zlepšit situaci na trhu práce nelze udělat ze dne na den. Trh práce a celkově ekonomika vůbec je velmi složitý mechanismus, kde se požadované změny projeví časem. Samozřejmostí, ale je správná a cílená podpora zaměstnanosti. Najít správně řešení, které problém vyřeší, také není nijak jednoduché. Způsob řešení by neměl být ani jednostranně zaměřený, ale musí se snažit problém podchytit z více stran. Společným znakem zemí s relativně nízkou nezaměstnaností je vysoká vzdělanost obyvatelstva, podpora podnikání a dobrá politika zaměstnanosti daného státu.

Politika zaměstnanosti v ČR je pod správou MPSV a úřadu práce. V rámci státní politiky zaměstnanosti rozlišujeme politiku aktivní a pasivní. Pasivní politika zaměstnanosti spočívá v poskytování sociální péče o nezaměstnané. Aktivní politika zaměstnanosti (APZ) se odvíjí od zákona č. 435/2004 Sb. zákon o zaměstnanosti. Aktivní politika zaměstnanosti má za úkol podporovat zřizování nových pracovních míst poskytováním příspěvků zaměstnavatelům. Mezi nástroje aktivní politiky zaměstnanosti patří:

- rekvalifikace
- investiční pobídky
- veřejně prospěšné práce
- společensky účelná pracovní místa
- příspěvek na zapracování
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Rekvalifikace:

Úřad práce zabezpečuje rekvalifikaci v případě, kdy struktura poptávky trhu práce neodpovídá struktuře nabídky pracovních sil a případná rekvalifikace umožňuje nové uplatnění ve vhodném zaměstnání. Rekvalifikace je jedním ze zásadních bodů APZ.

Investiční pobídky:

Jedná se o hmotnou podporu tvorby nových pracovních míst, a to na základě zákona č. 72/2000 Sb. o investičních pobídkách.

Veřejně prospěšné práce:

Časově omezené pracovní příležitosti vytvořené především pro obtížně umístitelné a dlouhodobě nezaměstnané uchazeče evidované na ÚP. Místa vytváří zaměstnavatel na základě dohody s ÚP. Místa jsou dotována úřadem práce a jsou vytvářena na dobu max. 12 měsíců.

Druhým znakem, spojující státy s nízkou nezaměstnaností, je podpora podnikání. Podporou podnikání se rozumí vytvářet v regionu podmínky, které jsou motivující pro nové podnikání. To může probíhat formou osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) nebo založením vlastního podniku. Konkrétní podpora probíhá formou zjednodušení podnikatelského právního prostředí, které značně zatěžuje podnikatelské subjekty. Jedním z cílů je snížit administrativní zátěž a zjednodušení právních předpisů. Poté odstranění nadbytečných a neefektivních požadavků ve stávajících předpisech na ochranu životního prostředí. Je třeba přijmout opatření, které mají za úkol snížit požadavky na základní kapitál při vytváření podniku, zjednodušení a správa daní.¹¹⁵

Třetí proměnnou, která hraje důležitou roli na trhu práce, je vzdělanost obyvatelstva. Zejména vzdělanost vysokoškolská, ale i odborná řemeslná, která v posledních letech trpí nedostatkem studentů. Společnost musí vychovávat odborníky v takových oborech, které najdou uplatnění na trhu práce a nezpůsobují přetlak v určitých oblastech. V ČR se masivně rozšiřují soukromé školy, což právě přispívá k velkému množství absolventů, kteří těžko hledají uplatnění.

---

¹¹⁵ *Investice pro evropskou konkurenceschopnost: příspěvek České republiky ke Strategii Evropa 2020* [online]. 2012 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2012_czech_cs.pdf

Vezmeme-li v úvahu konkrétně region Moravskotřebovska, je zde velkým problémem vysoká míra dlouhodobě nezaměstnaných. Město se situaci za pomoci ÚP snaží aktivně řešit, především pomocí veřejně prospěšných prací. Správní obvod má dobrou geografickou polohu, kterou by bylo potřeba podpořit zlepšenou dopravní infrastrukturou. Zástupci kontaktovaných firem, sami potvrdili, že výstavba rychlostní silnice R35, by jim významně prospěla. Regionem má také procházet rychlostní silnice R43, která by region dopravně napojila na Brno. Dopravní obslužnost, která by tímto vznikla, by byla takřka ideální a region by se stal velice atraktivní pro zahraniční investory. V současné době dopravní dostupnost Moravské Třebové stojí na komunikaci I/35, spojující Hradec Králové (a další města severně) a Olomouc, respektive Mohelnici. Výstavba rychlostní komunikace, by dopravní dostupnost výrazně vylepšila. Ve městě se nachází několik menších, ale i větších průmyslových zón, kam se město snaží přilákat potencionální zaměstnavatele. Nacházejí se na západním a východním okraji města, kde sídlí například firmy Rehau, Treboplast. Další výrobní prostory se nacházejí v samotném intravilánu města, zde sídlí menší firmy z oblasti malého či středního podnikání.

Dalším takovým krokem kupředu dle mého názoru, by byla větší podpora školství regionu. Zejména podpora odborných učilišť. V regionu není žádný velký zaměstnavatel, který by dokázal absorbovat vysokoškolské absolventy, ale nachází se zde množství podniků, pro které je vyučený odborník nedostatkovým „zbožím“. Tato domněnka se potvrdila při schůzkách se zástupci zdejšími zaměstnavatelů.

Určitou významnou roli může hrát i rekvalifikace zdejších uchazečů o zaměstnání. V regionu jsou dodnes pozůstatky odvětvové nezaměstnanosti, kdy byl region zaměřen výhradně na textilní a jemu podobný průmysl, který zde už dnes nehraje prim. Právě bývalí zaměstnanci textilních podniků zde tvoří nekvalifikovanou pracovní sílu, jejich původní kvalifikace je již zastaralá a málo prospěšná. Uplatnění samozřejmě stále najdou (podnik

Hedva), ale již ne v takové míře. Rekvalifikace těchto osob do jiných segmentů pracovního trhu, by v regionu mohla situaci zlepšit.

Výhled do budoucna naznačuje možné zlepšení, pokud ovšem nenastane žádná nenadálá situace, v podobě většího propouštění, jako tomu bylo například v případě krachu mlékárny Miltra B v prosinci 2013. Největší současný zaměstnavatel německý koncern Rehau má v plánu do roku 2015 vystavět nové výrobní plochy a zaměstnat minimálně další čtyři desítky lidí. Další firmou, která hodlá investovat do svého rozvoje a výroby je Treboplast, zde by mělo v roce 2014 vzniknout dalších čtyřicet pracovních míst. Protechnik je dalším podnikem, které má v nejbližší době investovat do své výroby a vytvořit nová pracovní místa, těch by mělo vzniknout během příštích dvou let asi dvacet. Obdobně je na tom i firma Alema.

V průběhu následujících dvou let by v Moravské Třebové mělo vzniknout minimálně 120 nových pracovních míst. Hovoříme ale jen o Moravské Třebové a jen o vybraných firmách. Ve skutečnosti bude situace nejspíš ještě lepší, protože další firmy, které se nacházejí zde a v blízkém okolí mají snahu podpořit zdejší zaměstnanost. Pracovní místa, která vzniknou, budou z větší části pro nekvalifikované uchazeče na dělnické pozice nebo se bude jednat o uchazeče s odborným vzděláním v oblasti mechanik, nástrojář apod. Nemůžeme počítat, že by vzniklo větší množství volných míst pro absolventy vysokých škol.¹¹⁶

---

¹¹⁶ *Moravskotřebovský zpravodaj: Plány rozvoje dominantních zaměstnavatelů ve městě Moravská Třebová přináší výhled na stovky nových pracovních míst.* Moravská Třebová, 2014, roč. 12, č. 4.

10 Závěr

V předešlých kapitolách byl nastíněn vývoj trhu práce na Moravskotřebovsku, ale i v celé České republice. Vývoj byl sledován po roce 1989, jak se projevil vlivy ekonomické transformace na trh práce. Moravskotřebovsko v historii patřilo do oblasti Sudet, i díky této lokalizaci zde byl historicky zakořeněný textilní průmysl, který zdejšímu regionu vládl. V 1. polovině 90. let minulého století během transformace docházelo spíše ke snižování nezaměstnanosti, především díky přelivu pracovní síly do sektoru služeb. Bohužel v průběhu času se tento sektor stal přesyceným, nezvládal příliv nové pracovní síly, a tím začal postupný nárůst míry nezaměstnanosti. Postupem času se tento region stal z hlediska nezaměstnanosti nejproblémovějším v okrese Svitavy, respektive v Pardubickém kraji. Největší ranou pro zdejší region, bylo postupné rušení výroby ve dvou zdejších textilních podnicích, Hedva a Kras. Ve své době patřily mezi zdejší největší zaměstnavatele, společně zaměstnávaly přes 1 500 pracovníků. V době kdy se míra nezaměstnanosti v regionu snižovala, přišla další recese v podobě ekonomické krize, jejíž projevy se začaly objevovat v průběhu roku 2008. V dalších měsících drtivá většina zdejších zaměstnavatelů začala snižovat stavy zaměstnanců, a opět došlo k rapidnímu nárůstu míry nezaměstnanosti, která dosáhla maxima 18,5 % v lednu 2010.

Špatné uplatnění v regionu mají problémové skupiny uchazečů, a to zejména dlouhodobě nezaměstnaní a osoby starší 50 let. Problémové skupiny, nejsou nazývány jako problémové neopodstatněně, a ve zdejším regionu to platí dvojnásob. Například dlouhodobě nezaměstnaní v roce 2011 tvořili skoro polovinu všech uchazečů evidovaných na ÚP. Důvodů této nelichotivé pozice na trhu práce je několik. Špatné demografické charakteristiky zdejší populace, konkrétně nižší vzdělanost a zestárlá populace. Je zde nadprůměrně vysoký podíl obyvatelstva se vzděláním bez maturity, a naopak

podprůměrný podíl osob s vysokoškolským diplomem. Mladí, vzdělaní lidé tento region opouští a hledají si práci v jiných oblastech, kde je větší počet pracovních míst za lepších podmínek.

Během průzkumu, který proběhl formou rozhovoru s představiteli největších místních zaměstnavatelů, bylo potvrzeno již výše zmíněné. Firmy se potýkají s nedostatkem mladých, kvalifikovaných pracovníků, a špatnou dopravní obslužností regionu. Některé z podniků se situaci snaží aktivně řešit, například vytvářením a finanční podporou studijních oborů s pro ně potřebnou kvalifikací. Nezaostává ani samotné město Moravská Třebová, které nabízí k pronájmu plochy ve zdejších průmyslových zónách. Úřad práce se také snaží aktivně řešit problém nezaměstnanosti. Pomocí různých dotačních programů vytváří společně s podniky a městem nová pracovní místa pro uchazeče OZP, dlouhodobě nezaměstnané, absolventy a další uchazeče. V následujících letech je vidina mírného zlepšení, ale jen za situace, že nenastane žádný nenadálý problém. Největší zaměstnavatelé potvrdili a přislíbili investice do zvýšení výrobní kapacity, tudíž se počítá s vytvořením nových pracovních míst.

Summary

Objective of presented thesis was to evaluate the labour market on the Moravskotřebovsko especially in the period of economic crisis. For understanding the extent of the entire context the development of unemployment after 1989 in the Czech Republic and the Pardubice region where Moravskotřebovsko belongs is included. As far as Pardubice region is concerned Moravskotřebovsko is one of the regions with high unemployment. It holds the unflattering top even in the national scale. Negative overhaul in the 1990s was caused by industrial restructuring and the transition to a market economy. Consequence of these processes was a bankruptcy of huge amount of companies in a traditional textile industry. At the early years of 21st century the region began to promote the plastics industry and light engineering. The improvement of the situation decreased in 2008 due to the recession and economic crisis. Most of the businesses were forced to dismiss employees and reduce its production. The region in general has to deal with a problem with long-term unemployed, who are almost half of all applicants. Another problem which impedes the development of the region is the lack of a skilled manpower. This is not only about the graduates but also about the lack of quality apprenticed from high schools. These findings have been confirmed by representatives of local largest employers who also have to deal with them. Some companies to support training in their particular industrial sector just to have sufficient qualified potential employees. Another negative side of the region is also a poor transport situation which could solve the construction of expressway R35. Fortunately all of these problems are solvable therefore the outlook for the future is not so much negative. Only problem could be another unexpected change of labour market in the bright future. Another positive aspect is that local companies expect new investments which are necessary for extending of production and that could be a great impulse for employment rate.

Seznam použité literatury a zdrojů

Tištěné zdroje

BUCHTOVÁ, Božena. *Nezaměstnanost: psychologický, ekonomický a sociální problém*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2002, 236 s. ISBN 80-247-9006-8.

DEMEK, Jaromír; MACKOVČIN, Peter, a kolektiv. *Zeměpisný lexikon ČR: Hory a nížiny*. 2. vyd. Brno: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2006. 582 s. ISBN 80-86064-99-9.

FIALA, T., KUNC, J., TOUŠEK, V. (1999): *Aktuální tendence v zaměstnávání cizinců na trhu práce v ČR*. In: *Geografie XI. Část A*. - Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 45 - 54.

HANČLOVÁ, Jana a Lubor TVRDÝ. *Modelování a klasifikace regionálních trhů práce: sborník příspěvků ze VII. ročníku konference* : Brno 8.-9. září. 1. vyd. Editor Daniel Borecký. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2002, 146 s. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 145. ISBN 80-248-0220-1.

HORÁKOVÁ, Milada. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR: Bulletin* č. 20 - 28. Praha: VÚPSV, 2005 - 2012.

JONÁŠ, J.: *Ekonomická transformace v České republice: makroekonomický vývoj a hospodářská politika*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1997. 207 s. ISBN 80-85943-22-0.

KLVAČOVÁ, Eva. *Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2009, 101 s. ISBN 978-80-7431-012-6.

KOTÍKOVÁ, J. a J. REMR. *Podpora zaměstnávání starších osob*. Praha: VÚPSV, 2007. ISBN 978-80-7416-001-1.

KOTÝNKOVÁ, Magdalena. *Trh práce na přelomu tisíciletí*. Vyd. 1. V Praze: Oeconomica, 2006, 256 s. ISBN 80-245-1149-5.

KUCHAŘ, Pavel. *Trh práce: sociologická analýza*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2007, 183 s. ISBN 978-802-4613-833.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Vyd. 3., upr. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 172 s. Studijní texty, sv. 6. ISBN 80-864-2908-3.

Moravskotřebovský zpravodaj: Plány rozvoje dominantních zaměstnavatelů ve městě Moravská Třebová přináší výhled na stovky nových pracovních míst. Moravská Třebová, 2014, roč. 12, č. 4.

MUSIL, Jiří a Jan MÜLLER. *Vnitřní periferie České republiky jako mechanismus sociální exkluze*. Sociologický časopis. 2008, roč. 44, č. 2.

QUITT, Evžen. *Klimatické oblasti ČSR 1 : 500 000*. Brno: GÚ ČSAV, 1971.

SIROVÁTKA, T., ŽIŽLAVSKÝ, M.: *Český trh práce ve druhé polovině 90. let*. In *Politická ekonomie*, 2002, roč. L, č. 3, ISSN 0032-3233.

SIROVÁTKA, Tomáš. *Politika pracovního trhu*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1995, 171 s. ISBN 80-210-1251-X.

SPĚVÁČEK, Vojtěch. *Transformace české ekonomiky: politické, ekonomické a sociální aspekty*. Praha: Linde, 2002, 525 s. ISBN 80-861-3132-7.

ŠVEJNAR, Jan. *Česká republika a ekonomická transformace ve střední a východní Evropě*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1997, 359 s. ISBN 80-200-0568-4.

TOUŠEK, V. (1999): *Geografické aspekty transformace českého průmyslu po roce 1989*. Habilitační práce. Geografický ústav MU v Brně, 156 s.

TOUŠEK, V., PITNER, J. *Rozdíly skutečné a vykazované nezaměstnanosti (účinná regionální politika potřebuje přesné informace, In: Hospodářské noviny. – Roč. – 12. 3. 1993*

VÁCLAVÍKOVÁ, Anna, Helena KOLIBOVÁ a Alina KUBICOVÁ. *Problematika trhu práce a politiky zaměstnanosti*. Vyd. 1. Opava: Optys, 2009, 149 s. ISBN 978-808-5819-762.

WINKLER, J., ŽIŽLAVSKÝ, M. (eds.): *Český trh práce a Evropská strategie zaměstnanosti*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2004. 241 s. ISBN 80-210-3565-X.

Elektronické zdroje

ABNER a.s. [online]. 2010 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z:
<http://www.abner.cz/cs/historie.aspx>

Aplikace v regionální a sociální geografii [online]. 2009 [cit. 2012-03-10].
Dostupné z: <http://aplikacergsg.sci.muni.cz>

Armaturka Vranová Lhota a.s. [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z:
<http://www.avl.cz>

ATEK s.r.o.: Profil společnosti [online]. 2012 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z:
http://www.atek.cz/o_spolecnosti-3-cs/

Bisnode Česká republika: Online databáze firem [online]. 2013 [cit. 2014-03-28].
Dostupné z: www.hbi.cz

Czech Blades [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z:
<http://www.czechblades.cz/cz/spolecnost>

Český statistický úřad [online]. 2014 [cit. 2014-01-27]. Dostupné z:
<http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/3103-13>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Obyvatelstvo podle nejvyššího ukončeného vzdělání [online]. 2011 [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Zaměstnaní podle pohlaví a podle odvětví ekonomické činnosti a podle nejvyššího ukončeného vzdělání [online]. 2011 [cit. 2014-03-22]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Zaměstnaní podle pohlaví a podle odvětví ekonomické činnosti a podle nejvyššího ukončeného vzdělání [online]. 2013 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/12000-13>

Český statistický úřad: Dojíždka do zaměstnání a škol podle Sčítání lidu, domů a bytů 2011 - Česká republika [online]. 2013 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/22000-13>

Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23].

Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

Český statistický úřad: Vybrané údaje o správních obvodech obcí s rozšířenou působností v Pardubickém kraji k 31. 12. 2012 [online]. 2013 [cit. 2014-01-22].

Dostupné z:

[http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/9D003BD756/\\$File/w53130213q1s1.xls](http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/t/9D003BD756/$File/w53130213q1s1.xls)

Český statistický úřad: Vývoj dojížděky jako formy prostorové mobility v ČR [online]. 2005 [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: <http://csugeo.i-server.cz/csu/2004edicniplan.nsf/krajp/13-5321-04-xe>

Český statistický úřad: Základní informace o vybraných územních celcích podle SLDB 2011 - ČR, kraje, okresy, správní obvody ORP a obce [online]. 2013 [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/12000-13>

Databáze personálního oddělení firmy Rehau, Hedva, Czech Blades a Armaturka Vranová Lhota

Deník veřejné správy: Regiony se soustřednou podporou státu [online]. 2010 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6434736>

Evropský sociální fond v ČR: Laskavárna - terapeutická kavárna v Moravské Třebové [online]. 2012 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z:

<http://www.esfcr.cz/projekty/laskavarna-terapeuticka-kavarna-v-moravske-trebove-2>

FÍŠER, Pavel. Změny na trhu práce v Jihomoravském kraji: regionálně geografická analýza s důrazem na období ekonomické krize [online]. Brno, 2012 [cit. 2014-03-11]. 178 l., [20]l. příl. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/16545/prif_d/. Disertační práce. Masarykova univerzita.

GIS prostorová analýza obcí ČR od MPSV (2008 – 2011)

GST Automotive Safety Czech s.r.o. [online]. 2009 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.scieurope.cz>

Hedva: Historie společnosti [online]. 2012 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.hedva.cz/cs/content/display/11>

Informační a podnikatelský systém i-RU.CZ: Gillette Jevíčko propouští. Výrobu stěhuje do St. Petěrburgu. [online]. 2003 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.irucz.ru/cz/zpravy/15-13/102-ceska-republika/10201-/000-/109-socialni-oblast/3136-gillette-jevicko-propousti-vyrobu/>

Integrovaný portál MPSV [online]. 2012 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/pak/nezamestnanost_v_cislech/rocnizpravy_pardubickeho_kraje/analyza_vyvoje_trhu_prace_pardubickeho_kraje_za_rok_2011.docx.

Integrovaný portál MPSV: Časové řady [online]. 2014 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady

Integrovaný portál MPSV: Postavení a strategie OZP na trhu práce [online]. 2010 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/zamestnavani_ozp/helpforthem/hlavni_vystupy_projektu_a_jejich_prinosy/dotaznikove_setreni_ozp_na_trhu_prace.pdf

Integrovaný portál MPSV: Statistika nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/mes>

Integrovaný portál MPSV: Statistika nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

Integrovaný portál MPSV: Statistická ročenka trhu práce v České republice 2006 - 2012 [online]. 2013 [cit. 2014-04-16]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro>

Integrovaný portál MPSV: Statistika nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

Interní databáze katedry geografie UP v Olomouci: Sčítání lidu, domů a bytů 1991

Interní databáze katedry geografie UP v Olomouci: Průmysl v ČR v roce 1987

Investice pro evropskou konkurenceschopnost: příspěvek České republiky ke Strategii Evropa 2020 [online]. 2012 [cit. 2014-03-25]. Dostupné z:

Konkursní noviny [online]. 2003 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/zmizi-kras-z-odevarskeho-trhu>

Kovopol a.s. [online]. 2008 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: http://www.kovopol.cz/historie_stroje_a_nastroje_cz.htm

Krajské listy: Dlouhodobá nezaměstnanost v Moravské Třebové [online]. 2013 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://www.krajseelisty.cz/pardubicky-kraj/okres-svitavy/1444-dlouhodobá-nezaměstnanost-v-moravske-trebove-je-asi-55-procent.htm>

Město Polička: Jsme druhé nejlepší město pro byznys v kraji! [online]. 2011 [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: <http://www.policka.org/detail/5750/Mestsky-urad/Tiskove-zpravy/JSME-DRUHE-NEJLEPSI-MESTO-PRO-BYZNYS-V-KRAJI!>

Metra Blansko [online]. 2012 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.metra.cz/o-nas/>

PD Refractories [online]. 2013 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.pd-refractories.cz>

Plastic Parts and Technology s.r.o.: Historie Plastic Parts and Technology s.r.o. [online]. 2013 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.pptechnology.cz>

Region Moravskotřebovska a Jevíčka: Historie města - Moravská Třebová [online]. 2010 [cit. 2014-01-29]. Dostupné z: <http://www.regionmtj.cz/moravska-trebova/historie-mesta/>

Svět průmyslu [online]. 2013 [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.svetprumyslu.cz/profil/rehau-sro-specialiste-na-plastove-komponenty-sidli-v-moravske-trebove.html>

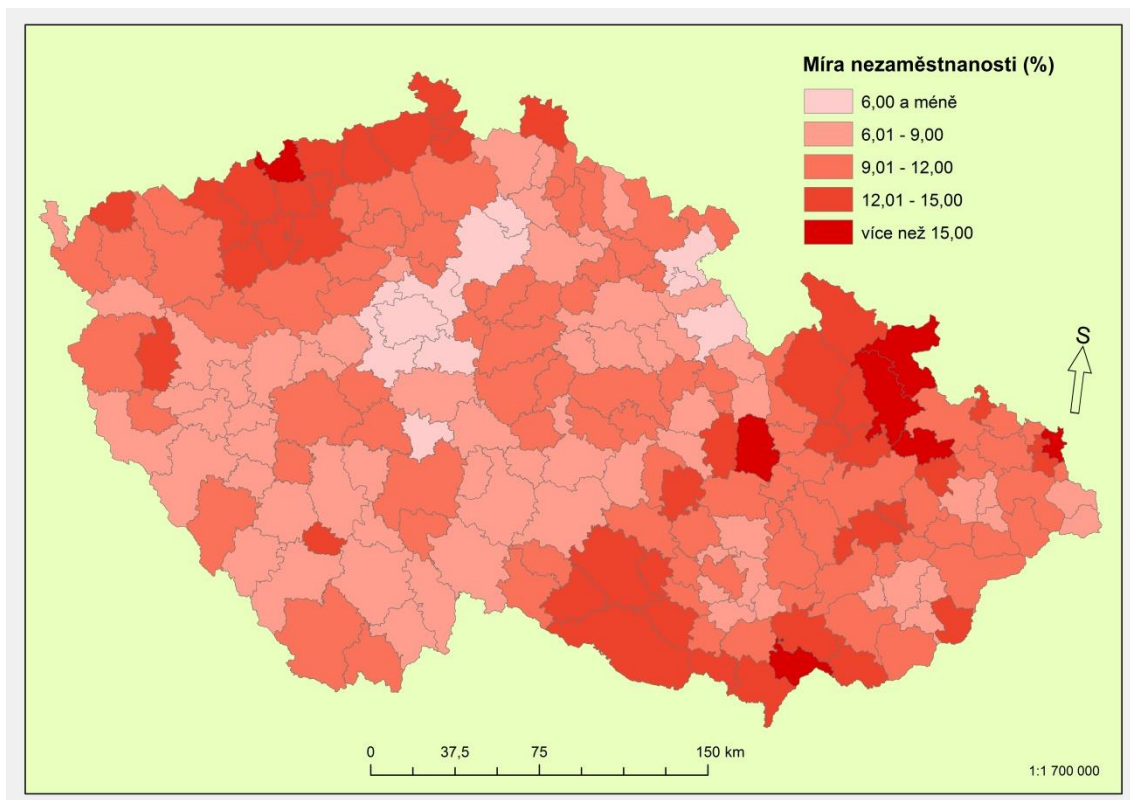
TONER s.r.o.: Historie společnosti [online]. 2011 [cit. 2014-02-01]. Dostupné z: <http://www.toner.cz/podstr/ofirme/historie.php?hostid=>

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí: Strategie dlouhodobě nezaměstnaných [online]. 2008 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_267.pdf

Zpravodaj: Krajského informačního střediska Pardubického kraje pro zemědělství a venkov [online]. 2010 [cit. 2014-02-02].

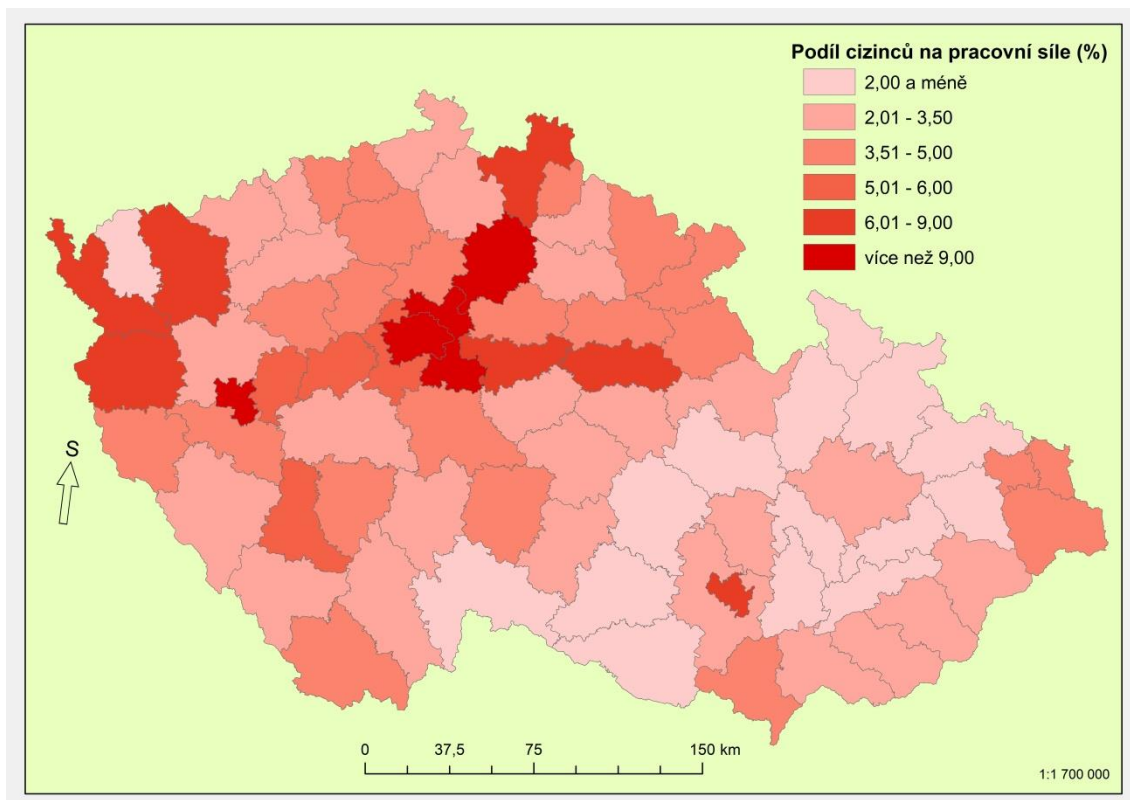
Seznam příloh

1. Obr. č. 1: Míra nezaměstnanosti v SO ORP České republiky k 31. 12. 2011
2. Obr. č. 2: Podíl cizinců na pracovní síle v okresech České republiky k 31. 12. 2011
3. Obr. č. 3: Míra registrované nezaměstnanosti a míra nezaměstnanosti problémových skupin ve SO ORP okresu Svitavy k 31. 12. 2011
4. Obr. č. 4: Vývoj počtu zaměstnanců v závodech firmy Rehau v letech 1994 – 2014
5. Obr. č. 5: Vývoj počtu zaměstnanců v podniku Czech Blades v letech 2005 – 2014
6. Obr. č. 6: Vývoj počtu zaměstnanců v podniku Hedva v letech 2004 – 2013
7. Obr. č. 7: Vývoj počtu zaměstnanců v podniku Armaturka Vranová Lhota v letech 2000 – 2013
8. Tab. č. 1: Podíl uchazečů vybraných skupin obyvatel v obcích SO ORP Moravská Třebová v prosinci 2008
9. Tab. č. 2: Podíl uchazečů vybraných skupin obyvatel v obcích SO ORP Moravská Třebová v prosinci 2009
10. Tab. č. 3: Podíl uchazečů vybraných skupin obyvatel v obcích SO ORP Moravská Třebová v prosinci 2010
11. Tab. č. 4: Podíl uchazečů vybraných skupin obyvatel v obcích SO ORP Moravská Třebová v prosinci 2011

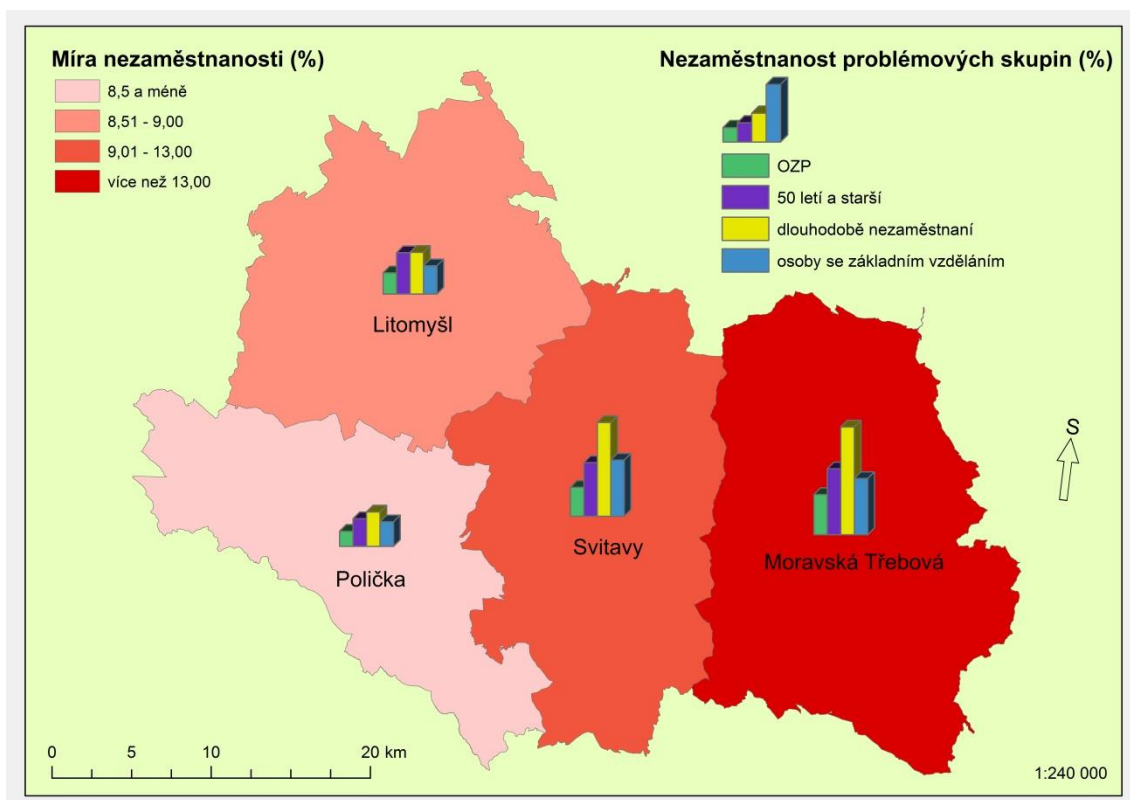
Obr. č. 1: Míra nezaměstnanosti v SO ORP České republiky k 31. 12. 2011

Zdroj: Integrovaný portál MPSV: Statistika nezaměstnanosti [online]. 2013 [cit. 2014-02-11]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

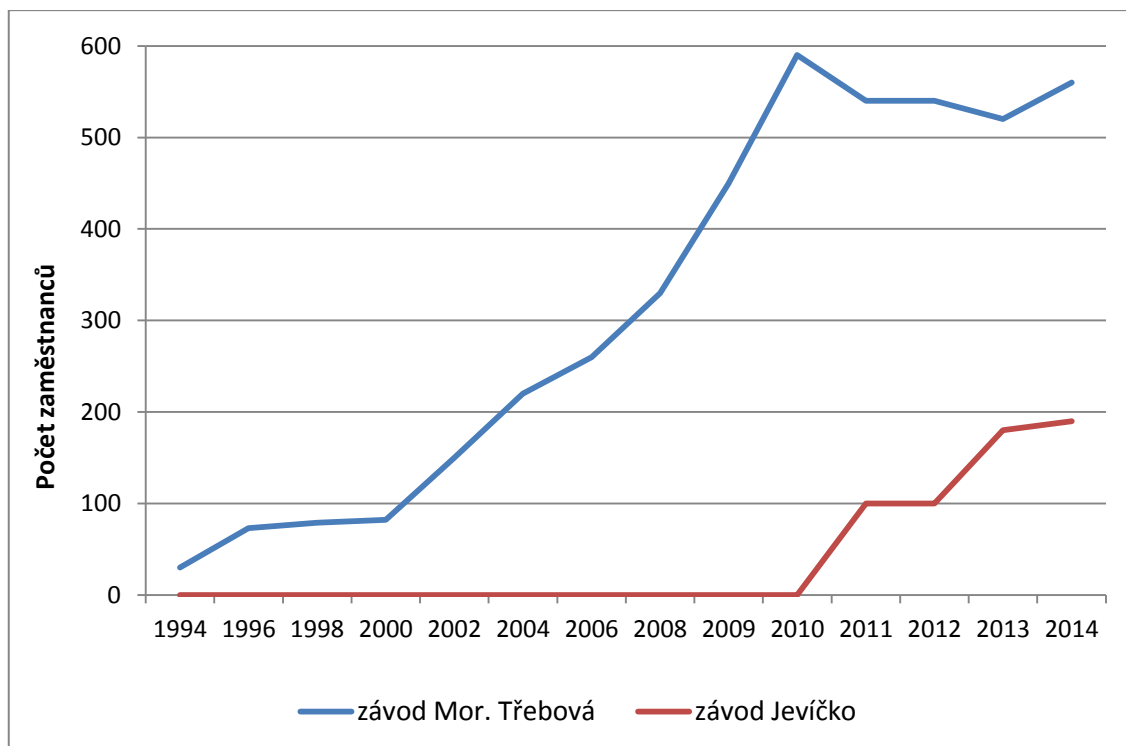
Obr. č. 2: Podíl cizinců na pracovní síle v okresech České republiky k 31. 12. 2011

Zdroj: HORÁKOVÁ, Milada. *Mezinárodní pracovní migrace v ČR: Bulletin* č. 28. Praha: VÚPSV, 2012.

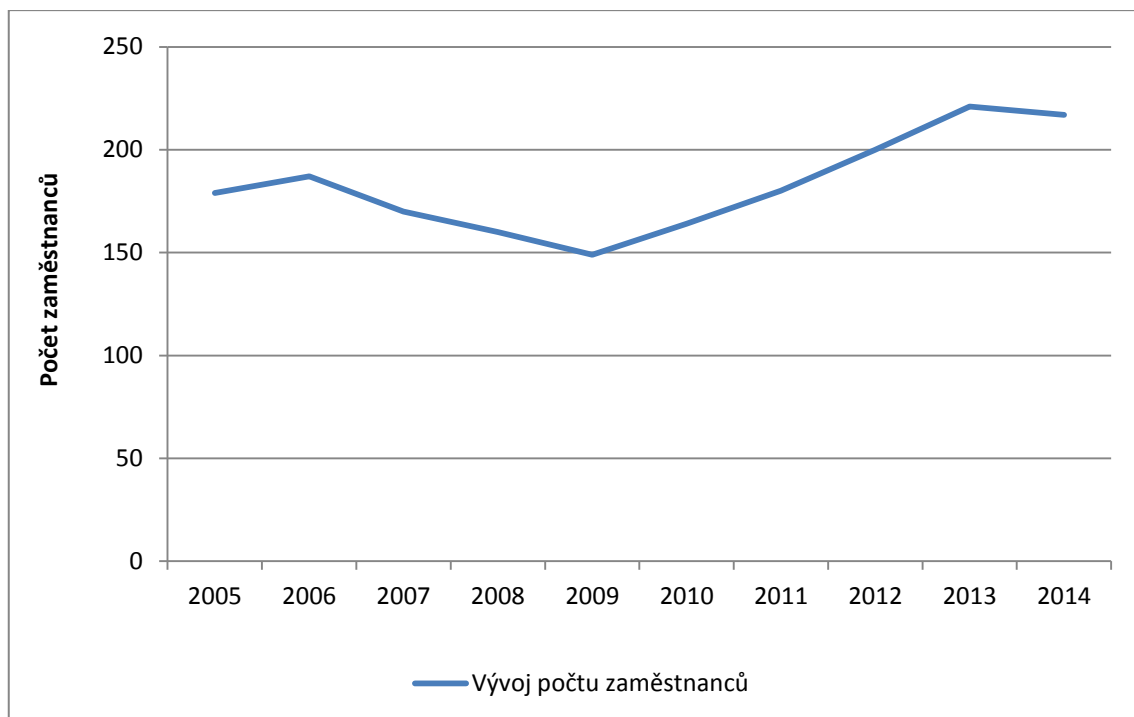
Obr. č. 3: Míra registrované nezaměstnanosti a míra nezaměstnanosti problémových skupin ve SO ORP okresu Svitavy k 31. 12. 2011

Zdroj: Český statistický úřad: Veřejná databáze [online]. 2011 [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp>

Obr. č. 4: Vývoj počtu zaměstnanců v závodech firmy Rehau v letech 1994 – 2014

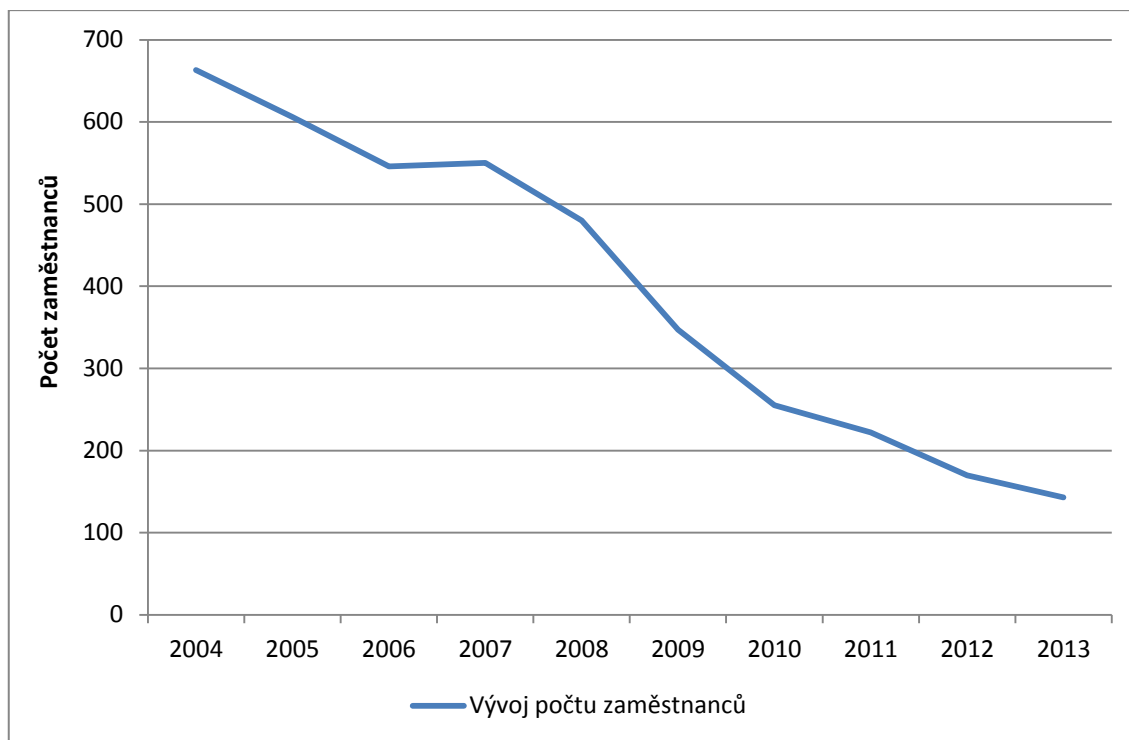
Zdroj: Databáze personálního oddělení firmy Rehau

Obr. č. 5: Vývoj počtu zaměstnanců v podniku Czech Blades v letech 2005 – 2014

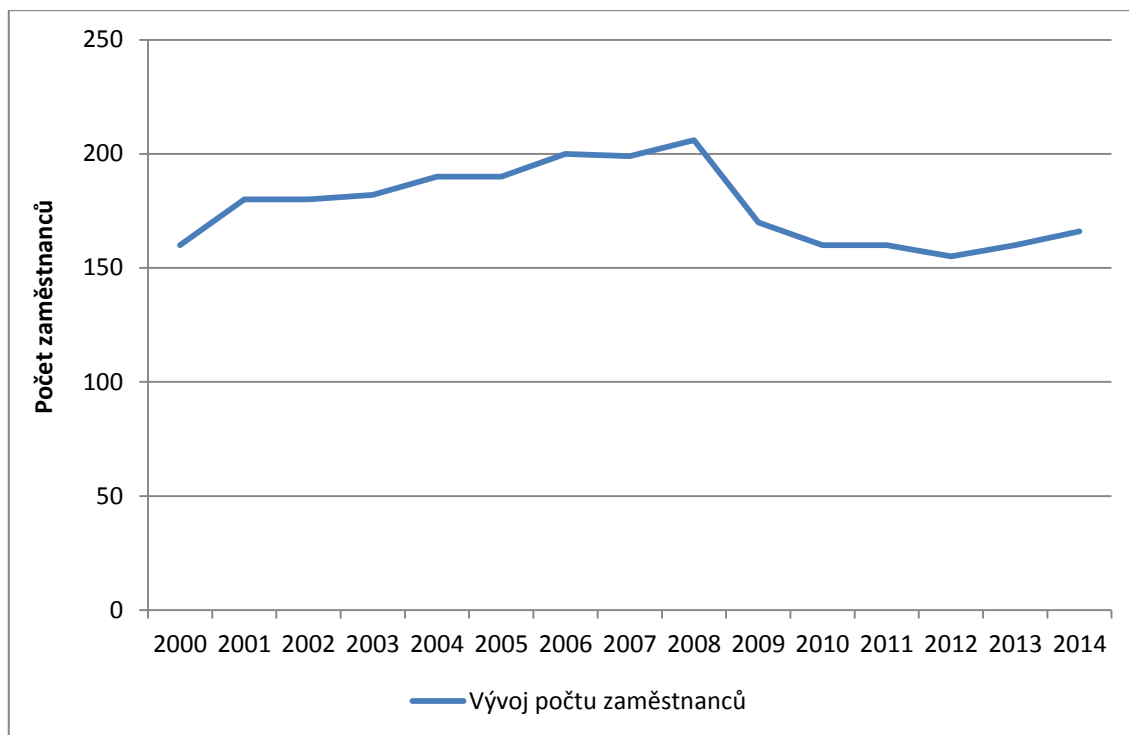
Zdroj: Databáze personálního oddělení firmy Czech Blades

Obr. č. 6: Vývoj počtu zaměstnanců v podniku Hedva v letech 2004 – 2013

Zdroj: Databáze personálního oddělení firmy Hedva

Obr. č. 7: Vývoj počtu zaměstnanců v podniku Armaturka Vranová Lhota v letech 2000 – 2013

Zdroj: Databáze personálního oddělení firmy Armaturka Vranová Lhota

Tab. č. 1: Podíl uchazečů vybraných skupiny obyvatel v obcích SO ORP Moravská Třebová v prosinci 2008

Obec	Uchazeči starší 50 let (%)	Uchazeči se základním stupněm vzdělání (%)	Uchazeči OZP (%)	Dlouhodobě nezaměstnaní (%)	Absolventi (%)	Uchazeči s maturitou (%)
Bělá u Jevíčka	50	17	42	50	8	25
Bezděčí u Trnávky	36	21	29	21	0	14
Biskupice	38	35	31	42	4	12
Borušov	26	26	16	21	5	5
Březina	32	21	24	38	9	6
Březinky	23	23	0	15	0	15
Dětřichov u Moravské Třebové	25	13	25	50	0	38
Dlouhá Loučka	32	24	20	29	7	12
Gruna	18	12	18	6	18	24
Hartinkov	75	0	0	0	0	0
Chornice	37	13	34	44	5	13
Janůvky	25	0	25	50	0	50
Jaroměřice	34	27	16	35	6	11
Jevíčko	36	26	25	32	7	22
Koruna	23	15	8	0	8	15
Křenov	36	21	21	21	6	21
Kunčina	33	22	15	29	6	12
Linhartice	25	29	21	36	14	14
Malíkov	44	33	22	11	11	0
Městečko Trnávka	36	18	19	35	6	19
Mladějov na Moravě	32	32	3	32	0	8
Moravská Třebová	30	27	21	44	6	22
Radkov	29	53	29	53	0	6
Rozstání	20	10	15	15	5	10
Rychnov na Moravě	38	30	10	30	3	8
Slatina	43	29	14	57	14	43
Staré Město	33	29	18	28	5	15
Třebařov	25	41	15	27	7	5
Útěchov	40	13	20	47	0	20
Viska u Jevíčka	14	0	14	14	14	14
Vranová Lhota	14	36	17	44	6	19
Vrážné	50	38	25	50	13	25
Vysoká	25	25	50	75	0	25

Zdroj: GIS prostorová analýza obcí ČR 2008 (MPSV)

Tab. č. 2: Podíl uchazečů vybraných skupiny obyvatelstva v obcích SO ORP Moravská Třebová v prosinci 2009

Obec	Uchazeči starší 50 let (%)	Uchazeči se základním stupněm vzdělání (%)	Uchazeči OZP (%)	Dlouhodobě nezaměstnaní (%)	Absolventi (%)	Uchazeči s maturitou (%)
Bělá u Jevíčka	.	4	25	25	8	17
Bezděčí u Trnávky	.	16	5	26	0	26
Biskupice	.	28	23	33	3	3
Borušov	.	13	29	25	4	4
Březina	.	19	29	48	5	17
Březinky	.	13	0	38	0	6
Dětřichov u Moravské Třebové	.	17	17	22	0	17
Dlouhá Loučka	.	21	21	33	0	12
Gruna	.	17	13	13	17	30
Hartinkov	.	0	0	25	0	0
Chornice	.	15	21	38	5	16
Janůvky	.	0	0	60	0	20
Jaroměřice	.	21	17	32	10	12
Jevíčko	.	22	16	25	13	26
Koruna	.	15	15	23	8	15
Křenov	.	27	20	29	2	16
Kunčina	.	22	16	26	8	13
Linhartice	.	22	14	31	14	14
Malíkov	.	31	13	38	0	0
Městečko Trnávka	.	22	14	29	6	20
Mladějov na Moravě	.	26	11	34	5	13
Moravská Třebová	.	27	16	34	6	21
Radkov	.	53	24	65	6	6
Rozstání	.	17	17	29	0	0
Rychnov na Moravě	.	29	6	35	4	13
Slatina	.	25	8	42	0	25
Staré Město	.	27	17	30	4	12
Třebařov	.	43	12	25	6	5
Útěchov	.	24	18	24	0	12
Viska u Jevíčka	.	0	9	18	0	18
Vranová Lhota	.	31	17	36	3	21
Vrážné	.	29	29	71	0	29
Vysoká	.	25	25	75	0	25

Zdroj: GIS prostorová analýza obcí ČR 2009 (MPSV)

Tab. č. 3: Podíl uchazečů vybraných skupiny obyvatelstva v obcích SO ORP Moravská Třebová v prosinci 2010

Obec	Uchazeči starší 50 let (%)	Uchazeči se základním stupněm vzdělání (%)	Uchazeči OZP (%)	Dlouhodobě nezaměstnaní (%)	Absolventi (%)	Uchazeči s maturitou (%)
Bělá u Jevíčka	.	5	15	30	5	30
Bezděčín u Trnávky	.	13	0	31	6	25
Biskupice	.	29	32	45	3	10
Borušov	.	13	26	39	4	4
Březina	.	14	25	58	3	11
Březinky	.	13	7	47	7	7
Dětřichov u Moravské Třebové	.	5	15	25	0	30
Dlouhá Loučka	.	15	19	36	0	15
Gruna	.	8	8	24	16	32
Hartinkov	.	0	0	25	0	0
Chornice	.	11	20	41	7	24
Janůvky	.	0	0	100	0	0
Jaroměřice	.	20	18	39	10	17
Jevíčko	.	17	18	33	6	23
Koruna	.	10	10	24	5	14
Křenov	.	23	18	33	0	9
Kunčina	.	20	14	23	5	14
Linhartice	.	17	17	31	7	11
Malíkov	.	20	5	35	5	0
Městečko Trnávka	.	15	13	30	6	19
Mladějov na Moravě	.	37	12	37	0	12
Moravská Třebová	.	25	16	41	5	18
Radkov	.	38	25	56	6	6
Rozstání	.	12	8	19	0	4
Rychnov na Moravě	.	30	7	44	3	8
Slatina	.	21	14	36	14	21
Staré Město	.	26	17	30	6	15
Třebařov	.	33	8	29	6	10
Útěchov	.	11	17	33	6	17
Víska u Jevíčka	.	22	6	22	6	22
Vranová Lhota	.	35	17	59	2	19
Vrážné	.	13	25	50	0	38
Vysoká	.	0	0	75	0	25

Zdroj: GIS prostorová analýza obcí ČR 2010 (MPSV)

Tab. č. 4: Podíl uchazečů vybraných skupiny obyvatelstva v obcích SO ORP Moravská Třebová v prosinci 2011

Obec	Uchazeči starší 50 let (%)	Uchazeči se základním stupněm vzdělání (%)	Uchazeči OZP (%)	Dlouhodobě nezaměstnaní (%)	Absolventi (%)	Uchazeči s maturitou (%)
Bělá u Jevíčka	40	7	27	33	7	20
Bezděčín u Trnávky	33	7	13	7	0	40
Biskupice	28	31	28	56	6	11
Borušov	26	11	26	42	5	5
Březina	35	16	16	35	10	19
Březinky	23	31	8	46	0	0
Dětřichov u Moravské Třebové	15	8	23	31	0	38
Dlouhá Loučka	40	19	17	42	4	15
Gruna	14	10	5	19	14	19
Hartinkov	60	0	0	20	0	40
Chornice	28	12	23	52	11	22
Janůvky	50	0	0	100	0	0
Jaroměřice	29	18	18	41	9	19
Jevíčko	26	13	15	30	9	27
Koruna	25	17	17	42	8	8
Křenov	29	24	21	40	2	12
Kunčina	30	21	15	35	9	20
Linhartice	16	12	19	47	7	16
Malíkov	29	29	7	36	0	0
Městečko Trnávka	27	23	16	51	6	15
Mladějov na Moravě	25	35	17	44	2	8
Moravská Třebová	26	26	15	47	6	20
Radkov	28	28	17	56	0	11
Rozstání	15	23	8	23	4	8
Rychnov na Moravě	45	29	6	43	6	10
Slatina	27	27	9	55	0	36
Staré Město	30	31	24	49	5	11
Třebařov	24	30	13	41	6	6
Útěchov	43	14	21	36	0	7
Víska u Jevíčka	8	8	8	54	8	15
Vranová Lhota	9	27	18	48	9	16
Vrážné	57	14	29	86	0	29
Vysoká	50	50	0	50	0	0

Zdroj: GIS prostorová analýza obcí ČR 2011 (MPSV)